ANEXĂ

Planul de Management
ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos

CONȚINUT

Termeni utilizați în Planul de management 7

INTRODUCERE 9

A.1. Scurtă descriere a planului de management 9

A.2. Obiectivul general al planului de management 9

A.3. Scopul şi categoria ariei protejate 10

A.4. Bazele legale 11

A.4.1. Baza legală a elaborării planului de management 11

A.4.2. Baza legală a sitului 12

A.5. Procesul de elaborare a planului de management 12

A.6. Procedura de modificare a planului de management 13

A.7. Procesul de implementare a planului de management 13

B. DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE 13

B.1. Aspecte generale 13

B.1.1. Localizare şi acces 14

B.1.2. Resurse şi infrastructură de management 14

B.1.3. Limite 15

B.2. Mediul fizic 17

B.2.1. Geologia, geomorfologia, hidrologia 17

B.2.2. Clima 18

B.2.3. Soluri 18

B.3. Mediul biotic 19

B.3.1. Habitate 19

B.3.2. Flora și fauna 25

B.3.3. Peisajul 33

B.4. Informații socio-economice și culturale 33

B.4.1. Informații socio-economice și culturale: perspectivă istorică 33

B.4.2. Informații socio-economice și culturale: situația prezentă 34

B.4.3. Economia locală 36

B.4.4. Dreptul de proprietate/administrare și folosinţa terenurilor 37

B.4.5. Categoriile de folosință a terenurilor 40

B.4.6. Factorii interesați 42

B.4.7. Informare, conștientizare, educare 46
B.5. Cercetare 47
B.6. Acțiuni de management majore, desfășurate în aria protejată 47
C. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE 47
C.1. Valori 47
C.2. Presiuni și amenințări 56
C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor ariei protejate 78
D. STRATEGIA DE MANAGEMENT 78
D.1. Viziunea 78
D.2. Strategia de management 79
D.3. Planul operațional 80
D.3.1. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional 98
E. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT 112
E.1. Sistemul de luare a deciziilor 112
E.2. Resursele necesare pentru implementarea planului de management 112
E.3. Monitorizarea implementării planului de management 117
E.4. Monitorizarea habitatelor și a speciilor de interes comunitar și prioritar 117
F. BIBLIOGRAFIE 118
F.1. Amfibieni 118
F.2. Lilieci 123
F.3. Carnivore 126
F.4. Plante 127
F.5. Habitate 127
G. ANEXE LA PLANUL DE MANAGEMENT 128
HĂRȚI GENERALE 128
ANEXA NR. 1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LIMITA SITULUI ROSCI0037 CIOMAD-BALVANYOS 128
ANEXA NR. 2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. REȚEAUA HIDROGRAFICĂ A SITULUI ROSCI0037 CIOMAD-BALVANYOS 129
ANEXA NR. 3 LA PLANUL DE MANAGEMENT. REȚEAUA DE DRUMURI A SITULUI ROSCI0037 CIOMAD-BALVANYOS 130

ANEXA NR. 4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. PROPRIETARII DE TEREN/PĂDURI ÎN SITUL ROSCI0037 CIOMAD-BALVANYOS 131
HĂRȚI CU DISTRIBUȚIA SPECIILOR 132
ANEXA NR. 5.1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. CURECHI DE MUNTE - *LIGULARIA SIBIRICA* 132
ANEXA NR. 5.2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. URS - *URSUS ARCTOS* 133
ANEXA NR. 5.3. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LUP - *CANIS LUPUS* 134
ANEXA NR. 5.4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. RÂS - *LYNX LYNX* 135
ANEXA NR. 5.5. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LILIAC CÂRN - *BARBASTELLA BARBASTELLUS* 136
ANEXA NR. 5.6. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LILIAC CU URECHI MARI - *MYOTIS BECHSTEINII* 137
ANEXA NR. 5.7. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LILIAC COMUN - *MYOTIS MYOTIS* 138
ANEXA NR. 5.8. LA PLANUL DE MANAGEMENT. TRITON CU CREASTĂ - *TRITURUS CRISTATUS* 139
ANEXA NR. 5.9. LA PLANUL DE MANAGEMENT. TRITON CARPATIC - *TRITURUS MONTANDONI* 140
ANEXA NR. 5.10. LA PLANUL DE MANAGEMENT. BUHAI DE BALTĂ - *BOMBINA VARIEGATA* 141
HĂRȚI CU DISTRIBUȚIA HABITATELOR 142
ANEXA NR. 6.1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 91D0* TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ, MLAȘTINI ÎMPĂDURITE 142
ANEXA NR. 6.2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 9110 PĂDURI DE FAG DE TIP *LUZULO-FAGETUM* 143
ANEXA NR. 6.3. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 9130 PĂDURI DE FAG DE TIP *ASPERULO-FAGETUM* 144
ANEXA NR. 6.4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 9170 PĂDURI DE STEJAR CU CARPEN DE TIP *GALIO-CARPINETUM* 145
ANEXA NR. 6.5. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 91V0 PĂDURI DACICE DE FAG *SYMPHYTO-FAGION* 146
FIȘE SPECII 147
ANEXA NR. 7.1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI CURECHI DE MUNTE - *LIGULARIA SIBIRICA* 147

ANEXA NR. 7.2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI URS - *URSUS ARCTOS* **148**
ANEXA NR. 7.3. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI LUP - *CANIS LUPUS* **149**
ANEXA NR. 7.4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI RÂS - *LYNX LYNX* **150**
ANEXA NR. 7.5. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI LILIAC CÂRN - *BARBASTELLA BARBASTELLUS* **151**
ANEXA NR. 7.6. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI LILIAC CU URECHI MARI - *MYOTIS BECHSTEINII* **152**
ANEXA NR. 7.7. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI LILIAC COMUN - *MYOTIS MYOTIS* **153**
ANEXA NR. 7.8. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI TRITON CU CREASTĂ - *TRITURUS CRISTATUS* **154**
ANEXA NR. 7.9. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI TRITON CARPATIC - *TRITURUS MONTANDONI* **155**
ANEXA NR. 7.10. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI BUHAI DE BALTĂ - *BOMBINA VARIEGATA* **156**
FIȘE HABITATE **157**
ANEXA NR. 8.1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA HABITATULUI 91D0* TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ, MLAȘTINI ÎMPĂDURITE **157**
ANEXA NR. 8.2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA HABITATULUI 9110 PĂDURI DE FAG DE TIP *LUZULO-FAGETUM* **159**
ANEXA 8.3. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA HABITATULUI 9130 PĂDURI DE FAG DE TIP *ASPERULO-FAGETUM* **161**
ANEXA NR. 8.4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA HABITATULUI 9170 PĂDURI DE STEJAR CU CARPEN DE TIP *GALIO-CARPINETUM* **163**
ANEXA NR. 8.5. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA HABITATULUI 91V0 PĂDURI DACICE DE FAG *SYMPHYTO-FAGION* **165**
ALTE ANEXE LA PLANUL DE MANAGEMENT **167**
ANEXA NR. 9. LA PLANUL DE MANAGEMENT. CALENDARUL DE IMPLEMENTARE **167**
ANEXA NR. 10. LA PLANUL DE MANAGEMENT. REGULAMENTUL SITULUI NATURA 2000 CIOMAD-BALVANYOS **172**

ANEXA NR. 11. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FORMULARUL STANDARD AL SITULUI NATURA 2000 CIOMAD-BALVANYOS 190

ANEXA NR. 12. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LISTĂ CU OBIECTIVE – CONSTRUCȚII ȘI ACTIVITĂȚI ANEXE – EXISTENTE ÎN SITUL NATURA 2000 CIOMAD-BALVANYOS 193

Termeni utilizați în Planul de management

Habitate de interes conservativ - habitate de interes comunitar, incluse în Formularul Standard, habitate importante pentru speciile de interes comunitar – ca loc de hrănire, reproducere, adăpost – incluse în Formularul Standard, habitate rare la nivel național.

Habitat prioritar - habitate considerate rare sau valoroase la nivel european, pentru care au fost stabilite strategii de conservare la nivel comunitar.

Specii de interes conservativ - specii de interes comunitar, incluse în Formularul Standard, specii importante pentru speciile de interes comunitar, incluse în Formularul Standard – de exemplu ca hrană – specii rare, protejate la nivel național.

Aria protejată Ciomad-Balvanyos - situl Natura 2000 ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos.

IUCN - Uniunea Internaţională pentru Conservarea Naturii/The International Union for the Conservation of Nature

Coduri IUCN folosite în Planul de Management:

LC - least concern = specie cu risc redus de amenințare

NT - near threatened = specie aproape amenințată

DD - data deficient = informații deficiente

Direcție de management - termenul descrie ceea ce se dorește a fi realizat prin activități și măsuri de management**.** Se definește pentru o perioadă de cel puțin cinci ani, detalierea activităților/acțiunilor specifice urmând să fie prezentată în planurile de lucru anuale.

Activitate de management - una sau mai multe acțiuni care contribuie la obținerea rezultatelor dorite, pentru fiecare direcție de management, cum ar fi, de exemplu, activități de patrulare, control, educație, conștientizare.

Măsuri de management - sunt reguli specifice de utilizare a terenurilor și resurselor din aria protejată, impuse de statutul de arie protejată, respectiv de necesitatea atingerii obiectivelor ariei, de obicei incluse în Regulamentul ariei protejate. Exemplu: cosirea pajiștilor de interes conservativ numai după data de 1 iulie.

Management adaptabil - acțiunile de management sunt astfel definite, încât să permită adaptarea la modificări ale sistemelor naturale, intervenite în perioada de aplicare a planului de

management, sau redefinirea activităților și măsurilor de management, dacă prin monitorizare, se dovedește că acest lucru este necesar.

Defrișare - îndepărtarea totală a vegetației lemnoase de pe o anumită suprafață. În cazul în care termenul se utilizează pentru o suprafață din fond forestier, descrie o acțiune de îndepărtare a vegetației lemnoase, cu scopul de a schimba categoria de folosință, adică scoaterea din fond forestier.

INTRODUCERE

Siturile de importanță comunitară sunt arii naturale protejate al căror scop este de a conserva, menţine şi acolo unde este cazul, de a readuce într-o stare de conservare favorabilă, habitatele naturale şi/sau populaţiile speciilor pentru care situl este desemnat. Managementul siturilor de importanță comunitară necesită planuri de management adecvate, specifice siturilor desemnate, sau integrate în alte planuri de management, precum şi măsuri legale, administrative sau contractuale, în scopul evitării deteriorării habitatelor naturale şi a habitatelor speciilor pentru care zonele au fost desemnate. În mare, aceste obiective vizează asigurarea unui statut de conservare favorabil al speciilor şi habitatelor acestora, gestionarea durabilă a resurselor naturale şi conservarea peisajului actual, prin menţinerea şi încurajarea activităţilor antropice tradiţionale.

A.1. Scurtă descriere a planului de management

Planul de management, reprezintă documentul oficial care descrie procesul continuu, care, în timp, face posibilă realizarea unui management eficient, productiv şi adaptabil al ariei naturale protejate. În forma cea mai simplă, planul de management este un document care exprimă clar:

- scopul ariei protejate;
- necesităţile pentru atingerea scopului;
- acțiunile necesar a fi întreprinse pentru realizarea acestora.

A.2. Obiectivul general al planului de management

Obiectivul general al planului de management este menţinerea pe termen lung a stării de conservare favorabilă a speciilor şi habitatelor de interes comunitar care au fundamentat instituirea sitului ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos, în contextul utilizării durabile a resurselor naturale şi promovării dezvoltării comunităţilor locale.
Obiectivele specifice și principalele direcții de management sunt:

- menținerea/refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management în colaborare cu proprietarii/administratorii de terenuri și resurse naturale.
- creșterea nivelului de acceptare a ariei protejate Ciomad-Balvanyos și obținerea sprijinului factorilor interesaţi, în vederea realizării obiectivelor de conservare a ariei

protejate prin activităţi de conştientizare, informare şi educaţie ecologică în colaborare cu comunităţile locale și alți factori interesați.

- menținerea peisajului actual pentru evitarea activităților cu impact vizual major și/sau reducerea efectelor vizuale din activități anterioare.
- asigurarea condițiilor optime de vizitare, astfel încât speciile și habitatele de interes conservativ să nu fie afectate. Încurajarea dezvoltării ecoturismului în zona ariei protejate, ca activitate potențială pentru dezvoltarea durabilă a zonei.

Ca mod de realizare a obiectivelor propuse, este necesar ca orice activitate care se va desfăşura pe suprafaţa sitului ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos să fie în concordanţă cu prevederile planului de management.

A.3. Scopul şi categoria ariei protejate

Situl ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos face parte din categoria siturilor de importanţă comunitară, desemnat pentru prezența a cinci habitate şi 12 specii de importanţă comunitară. Scopul sitului este menţinerea pe termen lung a stării de conservare favorabilă a acestor specii şi habitate.

Situl se află în regiunea biogeografică alpină. Cele 5 habitate, listate în formularul standard al sitului sunt: 9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*, 9130 Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*, 9170 Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*, 91V0 Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*, 91D0* Turbării cu vegetație forestieră. În sit a fost identificat habitatul prioritar de turbării cu vegetație forestieră, reprezentat cel mai bine de Tinovul Răbufnitoarea.

Cele 12 specii de importanţă comunitară sunt: *Ursus arctos, Lynx lynx, Canis lupus, Myotis bechsteinii, Myotis myotis, Myotis blythii, Barbastella barbastellus, Triturus montandoni, Triturus cristatus, Bombina variegata, Pholidoptera transsylvanica, Ligularia sibirica.*

Pe lângă speciile amintite, întâlnim alte specii de interes comunitar: *Bonasa bonasia, Motacilla cinerea, Sabanejewia aurata, Barbus peloponessius, Cottus gobio* și altele asemenea. Alte specii protejate: *Empetrum nigrum, Drosera rotundifolia, Vaccinium oxycoccos, Thelypteris palustris, Carex appropinquata* și altele asemenea.

Situl se remarcă prin prezenţa fenomenelor postvulcanice şi existenţa unor peşteri de tip solfatare.

A.4. Bazele legale

Custodele sitului ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos este Asociația Vinca Minor, pe baza: Convenţia de custodie nr. 0006/22.02.2010, Act adițional nr. 1 din 27.11.2014, Act adițional nr. 2 din 29.12.2014.
Datele de contact ale asociației Vinca Minor: Strada Bem Iosif nr. 2, bl. 3, sc. C, ap. 12, 520023 Sfântu Gheorghe, Județul Covasna. Telefon/fax: 0267 314 917, e-mail: office@vincaminor.ro.

A.4.1. Baza legală a elaborării planului de management

Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările şi completările ulterioare;
Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice, aprobată cu modificările și completările ulterioare;
Ordinul ministrului mediului şi pădurilor nr. 2387/2011 privind modificarea şi completarea Ordinului ministrului mediului şi dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanţă comunitară, ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România;
Ordinul ministrului mediului şi schimbărilor climatice nr. 1052/2014 privind aprobarea Metodologiei de atribuire în administrare şi custodie a ariilor naturale protejate, modificat prin Ordinul ministrului mediului și schimbărilor climatice nr. 1571/2014;
Ordinul ministrului mediului şi pădurilor nr. 19/2010 pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potenţiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar;
Legea nr. 58/1994 pentru ratificarea Convenţiei privind diversitatea biologică semnată la Rio de Janeiro, la 5 iunie 1992;
Legea nr. 13/1993 pentru aderarea României la Convenţia privind conservarea vieţii sălbatice şi a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna, la 19 septembrie 1979;
Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului naţional - Secţiunea a III-a, zone protejate;
Legea nr. 407/2006 a vânătorii şi a protecţiei fondului cinegetic, cu modificările şi completările ulterioare.
Legea nr. 46/2008 privind Codul Silvic, cu modificările şi completările ulterioare.

A.4.2. Baza legală a sitului

Ciomad-Balvanyos a fost declarat rezervație naturală prin Hotărârea Consiliului Județean Covasna nr. 39/2001, privind punerea sub regim provizoriu de ocrotire a bunurilor din patrimoniul natural județean, modificată și completată de Hotărârea Consiliului Județean Covasna nr. 45/2002 și de Hotărârea Consiliului Județean Covasna nr. 75/2005 cu o suprafață de 7413 ha.

Prin Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, a fost desemnat sit de importanță comunitară.

Ordinul ministrului mediului şi pădurilor nr. 2387/2011 a modificat limitele iniţiale ale sitului, astfel încât, suprafaţa actuală a acestuia este de 5993,34 ha.

Situl Natura 2000 ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos se încadrează în Categoria IV IUCN, fiind desemnat pentru protejarea habitatelor şi a speciilor.

A.5. Procesul de elaborare a planului de management

În procesul de elaborare a Planului de management al sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanyos, s-a urmărit Ghidul Appleton Faună și Floră Internațională, elaborat în cadrul proiectului „Managementul Conservării Biodiversității în România”, finanțat de Global Environment Facility, Guvernul României și Regia Națională a Pădurilor – Romsilva, precum și legislația de mediu în vigoare.

Etapele procesului de elaborare a planului de management sunt:

a) Elaborarea studiilor de inventariere faună şi floră care fundamentează măsurile de management;
b) Interpretarea rezultatelor campaniilor de măsurare din cadrul studiilor de bază;
c) Stabilirea măsurilor de management generale ale sitului;
d) Consultarea publică, a factorilor interesaţi, pentru a se asigura fezabilitatea şi acceptarea Planului de Management;

e) Elaborarea Raportului de Evaluare Strategică de Mediu;
f) Îmbunătăţirea Planului de Management ca urmare a Raportului de Evaluare Strategică de Mediu;
g) Aprobarea Planului de Management şi a Raportului de Evaluare Strategică de Mediu;
h) Multiplicarea şi diseminarea Planului de Management.

A.6. Procedura de modificare a planului de management

Planul de management a fost elaborat, iniţial, sub forma unui draft, în cadrul proiectului "Elaborarea Planului de management al sitului Ciomad-Balvanyos şi conştientizarea factorilor interesaţi", finanţat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operaţional Sectorial "Mediu" - Axa 4 Conservarea Naturii.
Planul de management al sitului Natura 2000 ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos, a fost supus consultării publice, observaţiile realizate de către părţile interesate, fiind analizate în cadrul grupului de lucru special constituit pentru elaborarea Planului de Management, rezultând o serie de propuneri pentru îmbunătăţirea acestuia.
Istoricul acestei versiuni, cuprinde anii 2012-2014, urmând ca prima revizuire a Planului de Management, să fie realizată în termen de cinci ani de la data aprobării.

A.7. Procesul de implementare a planului de management

Responsabilitatea implementării Planului de Management revine custodelui sitului şi se realizează prin acţiuni planificate. Activităţile se implementează/organizează astfel:

1) în mod direct, de către custode - prin responsabilii de activitate din cadrul personalului angajat;

2) prin implicarea unor parteneri, pe bază de contracte de colaborare, de voluntariat, sau pe bază de protocoale - organizaţii neguvernamentale, servicii publice sau voluntari.

B. DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE

B.1. Aspecte generale

Situl se remarcă prin prezenţa fenomenelor postvulcanice, cu cea mai mare mofetă din Europa cu scurgere de dioxid de carbon de circa 2000 mc/zi şi o concentraţie de dioxid de carbon de 98-

99%, grote cu emanaţii sulfuroase, mofete, izvoare cu ape minerale şi existenţa unor peşteri ca: peştera Ursului, peştera Timsos şi peştera Gyilkos. În sit, a fost identificat habitatul prioritar 91 D0* Turbării cu vegetaţie forestieră, în care se întâlnesc plante rare, specifice zonelor mlăştinoase, cum sunt roua cerului şi curechii de munte. Fauna protejată din sit, include carnivorele mari, ursul, râsul, lupul, dar şi numeroase specii de lilieci şi amfibieni.

B.1.1. Localizare şi acces

Situl Natura 2000 Ciomad-Balvanyos, se situează în partea central-nordică a judeţului Covasna, în partea nordică a munților Bodoc, respectiv partea sudică a Masivului Ciomad, pe o suprafaţă de 5993,34 ha. La nord, se învecinează cu situl Natura 2000 ROSCI0248 Tinovul Mohoş-Lacul Sfânta Ana, iar, la vest, se suprapune, pe o suprafaţă de 1805,32 ha, cu situl de protecție specială avifaunistică ROSPA0082 Munții Bodoc-Baraolt, din care 1441,18 ha, se află pe teritoriul administrativ al comunei Bixad și 364,14 ha, pe teritoriul administrativ al comunei Turia.
Situl este accesibil de pe drumul judeţean DJ113 Târgu Secuiesc - Bixad. Acesta, străbate situl, astfel încât, din localităţile Turia şi Bixad, se poate intra în interiorul sitului prin partea sudică, spre Lacul Sfânta Ana, iar de pe drumul județean DJ113B, se poate ajunge în localităţile Lăzăreşti sau Tuşnadul Nou, care sunt situate la nord de sit. Situl este accesibil pe cale ferată din Băile Tușnad, situat pe linia 400 Braşov - Deda, urmând apoi drumul județean DJ113 Băile Tușnad - Bixad - Băile Balvanyos, sau dinspre Târgu Secuiesc, situat pe linia căii ferate Sfântu Gheorghe - Brețcu, pe drumul județean DJ113.

B.1.2. Resurse şi infrastructură de management

Sediul, unde membrii custodiei își desfășoară activitatea se află în municipiul Sfântu Gheorghe, judeţul Covasna, strada Pârâului, numărul 6. Sediul este dotat cu mobilier de birou și tehnică de calcul. Problemele complexe din aria potejată, precum şi dificultăţile de administrare a sitului, impun necesitatea instruirii permanente în domeniul managementului ariilor protejate a personalului din cadrul custodiei.

B.1.2.1. Personal

Pentru executarea sarcinilor ce derivă din organizarea și supravegherea activităților, din executarea obligațiilor prevăzute în convenția de custodie, pentru implementarea activităților planului de management, este necesară o echipă compusă din:

- în caz critic, echipa va fi formată din minim două persoane. Dintre acestea o persoană va avea sarcini administrative, iar cealaltă va avea responsabilitatea de a efectua activitățile specifice pe teren.
- în caz optim, echipa de custodie va avea minim patru persoane. Dintre acestea o persoană va avea sarcina de coordonarea proiectelor, o persoană va avea sarcini administrative, iar celelalte două persoane vor avea responsabilitatea de a efectua activitățile specifice de teren.

Pe parcursul implementării planului de management, custodele, va efectua periodic analiza gradului de încărcare a personalului și va lua măsuri conform rezultatelor.

B.1.2.2. Resurse financiare

Pentru implementarea activităților, din planul de management, este necesară atragerea unor fonduri și programe de finanţare, prin proiecte naţionale, internaţionale sau din mediul privat, care vizează managementul ariilor protejate, monitorizarea speciilor și habitatelor, creșterea nivelului de conștientizare a factorilor interesați, educația ecologică și ecoturismul. În vederea completării resurselor financiare necesare implementării activităților din planul de management, custodele va institui un sistem de tarife, conform prevederilor Ordinului nr. 3836/2012 privind aprobarea Metodologiei de avizare a tarifelor instituite de către administratorii/custozii ariilor naturale protejate pentru vizitarea ariilor naturale protejate, pentru analizarea documentaţiilor şi eliberarea de avize, conform legii, pentru fotografiatul şi filmatul în scop comercial.

B.1.3. Limite

Limitele sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanyos au fost stabilite prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr.2387/2011 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr.1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanţă comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000

în România. Perimetrul total al sitului este de 48,98 km, din care 24,03 km se regăsesc pe teritoriul administrativ al comunei Bixad și 24,94 km pe teritoriul administrativ al comunei Turia.

Limita nordică începe de la borna silvică 1 a unității de producție V Şugaş-Bixad, administrat de Ocolul Silvic Tălişoara, aflat în spatele motelului ”Hotarul”, totodată atingând limita administrativă între județele Covasna și Harghita, aflat pe lângă Drumul Național 11. Limita continuă spre direcția estică, pe valea pârâului Hotarul, până la borna silvică 4 a unității de producție V, de aici schimbând direcția spre nord, până la la borna silvică 3 a unității de producție V. Limita sitului urmează spre est limita fondului forestier, respectiv limita dintre județele Covasna și Harghita până la borna silvică 17 din unitatea de producție V, astfel atingând marginea nord-estică a pășunii Muchia Lacului. De aici, limita urmărește liziera pădurii, aflată deasupra pășunii Muchia Lacului până la drumul spre lacul Sfânta Ana, borna silvică 22 din unitatea de producție V Şugaş-Bixad, administrat de Ocolul Silvic Tălișoara. Deasupra trupului Feketepatak, limita urmărește hotarul dintre cele două județe, traversând bornele silvice 23, 26, 27, 39, 42, 48 din unitatea de producție V, borna silvică 269 din unitatea de producție IV Cetate-Turia, administrat de Ocolul Silvic Breţcu, din acest punct trecând de pe teritoriul administrativ al comunei Bixad pe teritoriul administrativ al comunei Turia. Deasupra trupului Răbufnitoarea urmărește limita fondului forestier și hotarul dintre cele două județe, trecând pe lângă bornele silvice 83, 85, 87, 89, 131 din unitatea de producție IV, după care trece prin pășunea alăturată, atingând vârfurile Gheții 1093 m, Vârful de Mijloc 1087 m, Vârful Gorgan 1186 m, Vârful Ţeţelea până la Vârful Muntele Frumos 1182 m.

Limita estică începe de la Vârful Muntele Frumos și se orientează spre sud urmărind în mare parte drumul de exploatare de pe culmea Ciucului, trecând în pășune atingând bornele silvice 188, 198, 221, 222, 204, 206, 218, 217 şi 211 din unitatea de producție IV, după care trece lângă fânețele alăturate. Schimbându-și direcţia spre sud-vest, ajunge la Drumul Județean 113 în imediata apropiere fiind limita vestică a intravilanului localității Turia.

Limita sudică începe de la Drumul Județean 113 Turia-Bixad, unde limita se orientează spre vest de la confluența pârâului Turia cu pârâul Iadului, urmând drumul forestier aflat pe partea sudică a pârâului Iadului pe o lungime de 7,3 km până la borna silvică 148 din unitatea de producție III Turia, administrat de Ocolul Silvic Brețcu. Din acest punct trece de pe teritoriul administrativ al comunei Turia pe teritoriul administrativ al comunei Bixad. De aici limita sitului urmărește limita fondului forestier al unității de producție V Șugaș-Bixad, administrat de Ocolul Silvic Tălișoara și continuă prin trupul Bobéka până la borna silvică 106, pe o lungime de 1,7 km. De aici, spre direcţia nordică, limita sitului urmeză drumul forestier Burdé pe o distanţă de 5,25 km

până la borna silvică 79 din unitatea de producție V Şugaş-Bixad al Ocolului Silvic Tălişoara. Limita trece peste pârâul Zsombor şi peste Drumul Județean 113 Bixad-Turia, urmând limita pășunii împădurite din trupul Felsodongo până la borna silvică 237. De aici își schimbă direcția spre vest pe limita fondului forestier a unității de producție V Şugaş-Bixad, a Ocolului Silvic Tălişoara până la borna silvică 239. Limita se continuă pe versantul sudic al pășunii Muchia Lacului, atingând limita pădurii la borna silvică 18. Limita urmează liziera pădurii de la borna silvică 15, își schimbă direcția spre vest, urmând limita pădurii, ocolește fâneţele si pășunile învecinate situate deasupra localităţii Bixad până la borna silvică 7 din unitatea de protecție V Şugaş-Bixad al Ocolului Silvic Tălişoara.

Limita vestică începe de la borna silvică 7 din unitatea de producție V Şugaş-Bixad al Ocolului Silvic Tălişoara, continuă spre nord unde urmărește limita pădurii, ocolând fânețele şi pășunile învecinate până la borna silvică 1 din unitatea de producție V Şugaş-Bixad al Ocolului Silvic Tălişoara, aflat în spatele motelului ”Hotarul”, totodată atingând limita administrativă între județele Covasna şi Harghita, aflat pe lângă Drumul Național 11.

B.2. Mediul fizic

B.2.1. Geologia, geomorfologia, hidrologia

Situl se încadrează în grupa centrală a Carpaţilor Orientali, mai precis în sectorul sud-estic al Munţilor Harghitei şi în partea de nord a Munţilor Bodocului. Masivul Ciomad-Puturosu este alcătuit din Muntele Bolondos - 1084 m, Muntele Puturosu - 1143 m şi Vârful Balvanyos - 1057 m şi este o formaţiune vulcanică, cu o constituţie geologică uniformă. Din punct de vedere geologic, rolul esenţial l-a jucat activitatea vulcanică, care a modelat această zonă prin crearea unor cratere, într-unul dintre acestea, aflându-se unicul lac vulcanic din România, lacul Sfânta Ana şi depunerea materialului rezultat în urma fenomenelor vulcanice pe povârnişul conului vulcanic.

Masivul Ciomad-Puturosu constituie cea mai tânără formaţiune vulcanică a Munţilor Harghita, având altitudinea medie de 914 m, cu o altitudine minimă de 641 m şi o altitudine maximă de 1244 m. Acesta este definit de o energie mare de relief, cu variaţii semnificative ale înclinării versanţilor, cu grote şi peşteri. Fiind o zonă vulcanică, situl este caracterizat de fenomene postvulcanice precum mofete, grote şi peşteri mici, izvoare cu apă minerală, total diferite între ele, din punct de vedere al conţinutului de minerale, gustului sau mirosului.

Hidrologia sitului are la bază, bazinul pârâului Turia, cu afluentul său cel mai important, pârâul Karatna. Situl este străbătut şi de pâraiele Turia şi Zsombor, a căror obârşie marchează şaua Sósmező, legătura Muntelui Puturosu cu Munţii Bodoc. Fenomenele post-vulcanice din zonă au ca rezultat emanaţii de gaze cu efecte curative: mofete, solfatare, fumarole. Cea mai vestită peşteră este Peştera Puturosu, solfatară, cu cel mai mare debit din Europa. Un alt fenomen post-vulcanic este reprezentat de apele minerale carbogazoase, sărate, feruginoase. Izvoarele cu ape minerale foarte cunoscute în zonă sunt: Valea Iadului din Alungeni, Izvorul Transilvania, Izvorul Imola, Izorul Ibolya, Izvoarele Băilor Transilvania, Baia Hammaş, Baia cu ciocolată, Izvoarele Ape de ochi, Izvorul Iordan, Izvorul Sofia, Băile Mikeş, Baia Timşoş, Izvoarele Băilor Cisar.

B.2.2. Clima

Clima este temperat-continentală, cu veri relativ răcoroase şi umede şi ierni geroase. În Depresiunea Bixad, temperatura medie anuală variază între 5,5 şi 6,5^{o}C, în funcţie de altitudine, cea mai rece lună fiind februarie cu -4 ^{o}C şi cea mai caldă fiind iulie. Temperatura minimă absolută a fost de -32 ^{o}C, măsurată în februarie şi temperatura maximă absolută, de 37,8 ^{o}C în iulie. Sezonul de vegetaţie este de 153 de zile, în medie, deci de cinci luni. De-a lungul pârâului Turia, temperatura medie anuală variază între 5,8 şi 7,6^{o}C, în funcţie de altitudine. Sezonul de vegetaţie este de 166 de zile, în medie, adică aproximativ de 5,5 luni. Prima zi de ger se înregistrează între 5 şi 10 octombrie, iar ultimele zile de ger întârziat se înregistrează între 24 şi 30 aprilie. Vara domină vânturile dinspre nord şi est. Precipitaţiile oscilează între 480 mm/an şi 880 mm/an. Lunile cu cele mai multe precipitaţii sunt iunie şi mai, iar cele mai uscate sunt lunile de toamnă. Aproximativ 55-60 la sută din precipitații se prezintă sub formă de ploaie, iar restul, sub formă de zăpadă. Numărul zilelor cu zăpadă atinge anual 40-50 de zile. Numărul zilelor ploioase oscilează de regulă între 110-125 de zile. Solul este acoperit de stratul de zăpadă, în medie 95-120 zile pe an.

B.2.3. Soluri

În zona muntoasă, în condiţiile unui climat umed şi răcoros, sunt răspândite solurile brune şi brune acide care s-au format pe substratul litologic, alcătuit din roci eruptive, cristaline şi gresii. În zona dealurilor şi depresiunilor, întâlnim, predominant, solurile argiloiluviale podzolice şi, în mică măsură, solurile litomorfe. Pădurile *Symphito-Fagion* sunt răspândite pe soluri neutre, bazice şi acide. Pe soluri neutre sau aproape neutre sunt prezente pădurile de fag *Asperulo-*

Fagetum. Pe soluri acide, pădurile sunt dominate la nivel de coronament de fag, constituind habitatul *Luzulo-Fagetum.*

B.3. Mediul biotic

În cursul anilor 2011-2012, au fost inventariate și evaluate habitatele și speciile de interes conservativ ale sitului, în urma cărora specialiștii au elaborat o documentație detaliată asupra a cinci habitate de interes comunitar, din care unul este prioritar – 91D0* Turbării cu vegetație forestieră – și 12 specii, din care două sunt prioritare și anume ursul și lupul.

B.3.1. Habitate

B.3.1.1. Habitate de interes comunitar prezente şi situaţia lor la nivelul regiunii biogeografice precum şi la nivel naţional

Tabel nr. 1.

Corespondenţa între habitatele de interes comunitar, habitatele conform clasificării din România şi asociațiile vegetale

Tip habitat Natura 2000	**Tip habitat România - Donița et al. 2005**	**Asociaţii vegetale**
91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	Rarişti sud-est carpatice de molid și/sau pin silvestru de tinoave, tufărişuri sud-est carpatice de jneapăn în mlaştini oligotrofe de *Sphagnum*, tufărişuri sud-est carpatice de mlaştini de mesteacăn pufos.	*Vaccinio-Betuletum pubescentis* şi *Betulo pubescenti-Sphagnetum recurvi*
9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	Păduri sud-est carpatice de molid, fag şi brad cu *Hieracium rotundatum*, păduri sud-est carpatice de fag şi brad cu *Festuca drymeia*, păduri	*Luzulo nemorosae-Fagetum sylvaticae* Meusel 1937, a *Festuco drymeiae-Fagetum sylvaticae* Morariu et al. 1968.

	sud-est carpatice de fag şi brad cu *Hieracium rotundatum*, păduri sud-est carpatice de fag şi brad cu *Vaccinium myrtillus* și păduri sud-est carpatice de fag cu *Festuca drymeia*.	
9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	Păduri dacice de fag şi carpen cu *Dentaria bulbifera*, păduri dacice de fag şi carpen cu *Carex pilosa* şi păduri moldave mixte de fag şi tei argintiu cu *Carex brevicollis*.	*Carpino-Fagetum,* Paucă 1941, *Carici pilosae-Fagetum,* Oberdorfer 1957, *Dentario bulbiferae-Fagetum* -Zlatnik 1935, Hartmann 1953.
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*	Păduri dacice de gorun, fag şi carpen cu *Carex pilosa*	*Carici pilosae-Carpinetum* Neuhäusl et Neuhäuslova-Novotna 1964 - syn.: *Dentario bulbiferae-Quercetum petraeae* Resmeriţă 1974, 1975, *Carici pilosae-Carpinetum* Chifu 1995, *Carici pilosae-Quercetum petraeae typicum* Sanda et Popescu 1999.
91V0 - Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*	Păduri sud-est carpatice de molid, fag şi brad cu *Pulmonaria rubra*, Păduri sud-est carpatice de molid, fag şi brad cu *Leucanthemum waldsteinii,* Păduri sud-est carpatice de fag şi brad cu *Pulmonaria rubra*, Păduri sud-est carpatice de fag şi brad cu *Leucanthemum waldsteinii*, Păduri sud-est carpatice de fag	*Pulmonario rubrae-Fagetum*, -Soó 1964, Tauber 1987, *Symphyto-Fagetum,* Vida 1959, *Phyllitidi-Fagetum,* Vida 1959, 1963

	cu *Symphytum cordatum* Păduri sud-est carpatice de fag cu *Phyllitis scolopendrium*	

Toate habitatele Natura 2000 sunt de interes conservativ. Tabelul de mai jos redă, sintetic, situația fiecărui habitat la nivelul UE și al țării.

Tabel nr. 2.

Situaţia habitatelor de interes comunitar prezente în aria protejată Ciomad-Balvanyos la nivelul regiunii biogeografice şi la nivel naţional, ameninţări şi măsuri de conservare

Habitat	**Situația/importanța habitatului la nivel național și comunitar**
91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	Habitatele relicte, definite de apele freatice la adâncimi mici – habitatele de mlaștini care au scurgeri din cauza inexistenței unor baraje – sunt direct afectate de aceste efecte. Apa este săracă în nutrienți. După Directiva Habitate, suprafața este aproximativ 20389 km^2. Habitatul este protejat în 18 situri în România.
9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	Pe baza Directivei Habitate, art. 17, suprafața, în UE este aproximativ 17400 km^2.
9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	Habitatul este protejat în 73 situri în România.
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*	După Directiva Habitate, art. 17, habitatul are o suprafață de 8000 km^2 în UE. Este prezentă în 40 situri Natura 2000 în România.
91V0 - Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*	Este protejat în 18 situri Natura 2000 în România.

B.3.1.2. Metoda de inventariare

În urma cartării habitatelor, a fost folosit protocolul dezvoltat în cadrul Sistemului de Monitorizare a Biodiversității din Ungaria, luând în considerare și așteptările tipologiei cartării din România. Caracterizarea pădurilor a luat în considerare categoria de vârstă, gradul de

degradare și, în cazul pădurilor prioritare, factorii de risc. Suprafața ariei a fost împărțită în trei mari unități de cercetare. În aceste unități, au fost delimitate cu ajutorul programelor informatice specializate, în mod provizoriu, acele poligoane, care, pe baza ortofotografiilor, au fost considerate habitate diferite. Cu ocazia studiului pe teren, habitatele au fost ideintificate, iar pe baza condițiilor de teren, s-a trecut la modificarea acestora: fuzionarea sau despărțirea lor, modificarea limitelor poligoanelor.

Tabel nr. 3.

Situaţia actuală a suprafeţelor ocupate de habitatele de interes comunitar

Numele/codul habitatului	**Răspândirea habitatului în sit**	**Procentul habitatului din suprafaţa sitului**	**Întindere**	**Stadiul de conservare* a habitatului în momentul desemnării sitului**	**Stadiul de conservare* a habitatului în momentul elaborării planului de management**
91D0* - Turbării cu vegetaţie forestieră, mlaştini împădurite	Se întind pe suprafeţe de turbă, unde nivelul apei este în continuu ridicat.	0,02 %	1,4 ha	B	B
9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*	Apare îndeosebi pe culmi, pe creste, sau pe suprafeţe abrupte.	11-12%	731,6 ha	B	B
9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	Habitatul se găseşte pe suprafeţe aflate în centrul sitului, la o altitudine de 800-1000 de metri.	24-26%	1288 ha	B	B
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*	Habitatul se găseşte pe suprafeţe aflate la altitudini mai joase, mai ales în partea	16 %	979,1 ha	B	B

	de SE a sitului.				
91V0 - Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*	Habitatul se găsește pe suprafețe aflate în centrul și vestul sitului, la o altitudine de 800 de metri.	7-8 %	500 ha	B	B

*Stadiul de conservare – gradul de conservare a structurilor şi funcţiile tipului de habitat natural, precum şi posibilităţile acestuia de refacere/reconstrucţie. Pentru evaluare, se utilizează trei criterii: gradul de conservare a structurii, gradul de conservare a funcţiilor, posibilităţile de refacere a habitatului.

- A – conservare excelentă;
- B – conservare bună;
- C – conservare medie sau redusă.

B.3.1.3. Habitate importante pentru conservare, altele decât cele de interes comunitar

În urma evaluării, s-au identificat o serie de ecosisteme importante, de interes deosebit pentru conservare. Acestea sunt critice pentru speciile de interes conservativ, inclusiv pentru cele de interes comunitar.

Tabel nr. 4.

Extinderea habitatelor seminaturale, cu suprafață mai mult de 2 ha

Habitat	**Extindere - m^2**
Plantații de conifere - *Piceetum cultum*	7311164
Regenerare de fag	5177854
Pășuni degradate	4794398
Păduri tinere de amestec	2972238
Pădure de amestec de conifere	1754492
Vegetație de după exploatare	634228
Pășuni împădurite	486145
Telekio-Alnetum	463293
Fâneață mezofil	454481
Albie de pârâu, cu buruieniș înalte și zăvoaie	213015
Mercuriali-Tiliaetum	61950
Mlaștină de tranziție	58685
Buruieniș înalt	43254

Alte habitate cu suprafețe mai mici, dar importante din punct de vedere al protecției naturii:

- fânețe;
- habitate umede de pajiști;
- habitate umede de pajiști și mlaștini de tranziție.

B.3.2. Flora și fauna

B.3.2.1. Specii de interes comunitar

Formularul Standard impune asigurarea stării favorabile de conservare pentru speciile de interes comunitar.

Tabel nr. 5.

Specii indicatoare de interes comunitar, prezente în situl ROSCI0037

Specia	**Cod Natura 2000**	**Anexa din directiva habitate**	**Lista Roșie globală IUCN**	**Lista Roșie a Plantelor din România**	**Convenția de la Berna**	**Caracter endemic**
Ligularia sibirica	1758	Anexa 2	-	Prezentă	Anexa 1	-
Ursus arctos	1354	Anexa 2, 4	LC	-	Anexa 2	-
Canis lupus	1352	Anexa 2,4	LC	-	Anexa 2	-
Lynx lynx	1361	Anexa 2, 4	LC	-	Anexa 2	-
Myotis myotis	1324	Anexa 2	LC	-	-	-
Myotis bechsteinii	1323	Anexa 2	NT	-	-	-
Barbastella barbastellus	1308	Anexa 2	NT	-	-	-
Triturus cristatus	1166	Anexa 2, 4	LC	-	Anexa 2	-
Triturus montandoni	2001	Anexa 2	LC	-	Anexa 2	Endemic pentru lanțul Carpatic
Bombina variegata	1193	Anexa 2, 4	LC	-	-	-
Pholydoptera transsylvanica	4054		-	-	-	-

LC - least concern – specie cu risc redus de amenințare

NT - near threatened – specie aproape amenințată

DD - data deficient – informații deficiente

În cadrul procesului de realizare a planului de management, în perioada 2011-2012, s-au făcut inventarieri, rezultând următoarele:

Tabel nr. 6.

Situaţia actuală a speciilor de interes comunitar identificate în sit

Numele speciei	**Răspândirea speciei în sit**	**Mărimea populației**	**Starea de conservare a populaţiei speciei în momentul desemnării sitului***	**Starea de conservare a populaţiei speciei în momentul elaborării planului de management***
Râs - *Lynx lynx*	Pe toată suprafața sitului.	0,17-0,33 exemplare/1000 ha	A	A
Urs - *Ursus arctos**	Pe toată suprafața sitului.	2,67 exemplare/1000 ha	B	B
Lup - *Canis lupus**	Pe toată suprafața sitului.	0,3-0,8 exemplare/1000 ha	A	A
Liliac cârn - *Barbastella barbastellus*	Pe toată suprafața sitului.	300 exemplare	A	A
Liliac cu urechi mari - *Myotis bechsteinii*	Pe toată suprafața sitului.	200-300 exemplare	A	A
Liliac comun - *Myotis myotis*	Pe toată suprafața sitului.	500-600 exemplare	A	A
Liliac comun mic - *Myotis blythii*	Nu a fost identificat în sit, specie trecătoare.	0-20 exemplare	N/A	nu s-a identificat o populație rezidentă
Triton cu creastă - *Triturus cristatus*	În văile pâraielor Iadului și Zsombor.	200-300 exemplare	B	B

Triton carpatic - *Triturus montandoni*	Partea nordică a sitului, pe Muntele Puturosu.	200 exemplare	B	B
Buhai de baltă cu burtă galbenă - *Bombina variegata*	Pe toată suprafața sitului.	2000-7000 exemplare	B	A
Cosaș transilvan - *Pholidoptera transsylvanica*	Specia nu a fost identificată cu ocazia inventarierilor.	Specia nu a fost identificată cu ocazia inventarierilor.	A	N/A
Curechi de munte - *Ligularia sibirica*	În partea de sud a Tinovului Răbufnitoarea, valea pârâului Puturosu, Șaua Burda 1, Pasul-Turia, valea pârâului Zsombor.	4043 tulpini	B	B

*Stadiul de conservare – gradul de conservare al structurilor şi funcţiile tipului de habitat natural, precum şi posibilităţile acestuia de refacere/reconstrucţie. Pentru evaluare, se utilizează trei criterii: gradul de conservare a structurii, gradul de conservare a funcţiilor, posibilităţile de refacere a habitatului.

- A – conservare excelentă;
- B – conservare bună;
- C – conservare medie sau redusă.
- N/A – nedisponibil

B.3.2.2. Alte specii de interes de conservare

Pe lângă speciile de interes comunitar, au fost identificate specii de floră şi faună importante în ceea ce priveşte conservarea.

Tabel nr. 7.

Alte specii de interes comunitar prezente în sit

Specia	**Categorie IUCN**	**Anexa Directiva Păsări**	**Anexa Directiva Habitate**	**Convenția de la Berna**
Faună				
Bonasa bonasia	LC	Anexa 1	-	Anexa 3
Motacilla cinerea	LC	-		Anexa 2
Corvus monedula	LC	Anexa 2/1	-	-
Lanius collurio	LC	Anexa 1	-	Anexa 2
Pica pica	LC	Anexa 2/1	-	-
Troglodytes troglodytes	LC	Anexa 1	-	Anexa 2
Turdus merula	LC	Anexa 2/2	-	Anexa 3
Turdus philomelos	LC	Anexa 2/1	-	Anexa 3
Myotis blythii	LC	-	Anexa 2	-
Rhinolophus hipposideros	LC	-	Anexa 2	-
Sabanejewia aurata	DD	-	Anexa 2	Anexa 3

Barbus peloponessius	LC	-	Anexa 2, 5	Anexa 3
Cottus gobio	LC	-	Anexa 2	Anexa 3
Rana temporaria	LC	-	Anexa 5	-
Lacerta agilis	LC	-	Anexa 4	-
Hyla arborea	LC	-	Anexa 4	Anexa 2
Coronella austriaca	LC	-	Anexa 4	-
Bufo viridis	DD	-	Anexa 4	Anexa 2
Floră				
Galanthus nivalis	NT	-	Anexa 5	-

În cadrul evaluărilor de bază din 2011-2012 și a monitorizărilor, au fost semnalate în sit specii listate în Anexa 2 a Directivei Habitate, astfel custodele va realiza demersuri în sensul includerii lor în Formularul Standard al sitului ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos. Totodată, custodele va face propuneri de scoatere a speciei *Myotis blythii*, din Formularul Standard, deoarece specia nu a fost găsită în urma inventarierilor din 2011-2012, iar pe baza rezultatelor monitorizării se poate afirma că nu formează colonii în cadrul sitului.

Tabel nr. 8.

Alte specii protejate caracteristice

Specia	**Categorie IUCN**	**Lista Roșie a Plantelor din România**	**Convenția de la Berna**	**Grad de periclitate**
Floră				
Empetrum nigrum	-	-	-	

Drosera rotundifolia	LC	-	-	R
Vaccinium oxycoccos	-	-	-	-
Thelypteris palustris	-	-	-	-
Carex appropinquata	-	-	-	-
Valeriana simplicifolia	-	-	-	R
Dactylorhiza majalis	-	-	-	R
Calamagrostis canescens	-	-	-	R
Botrychium matricariifolum	-	-	Anexa 1	E
Epipogium aphyllum	-	-	-	-
Cystopteris sudetica	-	-	-	R
Cephalanthera longifolia	-	-	-	-
Cephalanthera rubra	-	-	-	-
Cephalanthera damasonium	-	-	-	-
Hepatica transsilvanica	-	Prezentă	-	-
Lilium martagon	-	-	-	-
Epipactis artrorubens	-	-	-	-
Epipactis pontica	-	-	-	-
Pyrola rotundifolia	-	-	-	-
Faună				
Delichon urbicum	LC	-	-	-

Phylloscopus sibilatrix	LC	-	Anexa 2	-
Emberiza citrinella	LC	-	Anexa 2	-
Loxia curvirostra	LC	-	Anexa 2	-
Phoenicurus phoenicurus	LC	-	Anexa 2	-
Erithacus rubecula	LC		Anexa 2	
Aegithalos caudatus	LC		Anexa 3	

E- taxoni periclitați, în pericol de extincție, a căror supraviețuire este improbabilă dacă factorii cauzali continuă să acționeze sau a căror populații au fost sărăcite până la nivelul critic

R- taxoni cu populații mondiale mici, care în prezent nu sunt amenințați dar care se află sub risc ca urmare a arealului lor restrictiv

LC- least concern - specie cu risc redus de amenințare

B.3.3. Peisajul

Situl Natura 2000 Ciomad-Balvanyos are un peisaj caracteristic zonelor montane, cu masive muntoase împădurite. În centrul sitului este situată așezarea Băile Balvanyos, care imprimă peisajului caracteristici culturale. Acest tip de peisaj, dominat de pădurile înconjurătoare, de pârâurile repezi, de băile „Csiszár", „Timsós", și „Bálványos" și de Cetatea Balvanyos, reprezintă o valoare ecologică deosebită pentru un număr mare de specii. Habitatele forestiere și speciile care trăiesc aici își găsesc și astăzi condițiile necesare pentru supraviețuire. Intensitatea și suprafața de fond forestier exploatată este redusă, starea de conservarea a habitatelor forestiere fiind bună. În afară de zona Băile-Balvanyos, antropizarea nu a afectat peisajul.
Izvoarele cu ape minerale, grotele cu gaze, mofetele, și valorile geologice în general, fac ca acest peisaj să aibă o valoare de neprețuit.

B.4. Informații socio-economice și culturale

B.4.1. Informații socio-economice și culturale: perspectivă istorică

Comuna Bixad, formată doar din satul Bixad, a devenit comună independentă în anul 2004. Timp de 36 de ani, între anii 1968 și 2004, a aparținut de comuna Malnaș. Satul este situat în punctul cel mai nordic al județul Covasna. În timpul năvălirii tătarilor, cele două cetăți din regiune, cetatea Vapa și cetatea Piatra Șoimului, au servit ca adăpost localnicilor. Contele Mikó Ferenc a înființat fabrici de sticlă, mai întâi în Mereni, apoi în valea pârâului Zsombor, din apropiere. În anul 1782, Contele Mike Miklós a mutat fabrica pe teritoriul actual al Bixadului. Fabrica se afla în centrul satului, într-o clădire existentă și astăzi. Aici s-au fabricat borcane, tuburi de lămpi, dar și sticlă șlefuită și pictată, cu valoare artistică. Prima consemnare scrisă a satului apare în anul 1782. Localitatea s-a format din muncitorii fabricii și familiile meseriașilor veniți din alte zone. În Bixad a trăit și a lucrat maestrul renumit al sticlăriei transilvanene, Sovánka István 1858-1944, care, în anul 1908, s-a stabilit în sat și a înălțat această meserie la rang de artă. Maestrul este înmormântat în cimitirul comunei.
Poteci turistice marcate ne conduc din sat spre cetățile amintite mai sus.
Cetatea Vapa se află pe vârful înconjurat de valea pârâului Rakottyás și a râului Olt. Cercetările arheologice au scos la iveală aici vestigii din epoca neolitică, de bronz și de fier. În trecut, în locul cetății a existat probabil o așezare primitivă, întărită. S-a găsit aici și o monedă de aur din

perioada împăratului Nero. Se spune că, în evul mediu, secuii au înălţat aici o cetate şi că, pe acest loc, s-au găsit câțiva pinteni, o teacă de sabie, săgeți, tocuri de săgeți și arme turco-tătare.
Cetatea "Sólyomkő" s-a aflat pe vârful stâncos Piatra Șoimului, înalt de 717 m, bazele cetății fiind vizibile și astăzi. Cercetările arheologilor, susțin ipoteze potrivit cărora cetatea a fost construită în sec. al XII-lea, după care, în secolele XIV-XV, a intrat în posesia familiei Mikó. Cetatea a fost distrusă în urma atacurilor turco-tătare din secolul al XVII-lea. Locul fabricii de sticlă a fost luat de carierele de piatră de pe malul drept al Oltului, acestea reprezentând o sursă de venit pentru populație. În această perioadă, au fost stabilite aici familii de pietrari, printre care și italieni, artiști în sculptura pietrei. După anul 1891, în perioada construirii liniei de cale ferată Brașov-Sfântu Gheorghe, carierele de piatră au dat de lucru multor localnici.
Turia este o aşezare străveche, care avea o suprafaţă atât de întinsă, încât din aceasta s-a desprins orașul Târgu Secuiesc. Comuna, din regiunea Trei Scaune, a luat naştere în august 1917 din unificarea satelor Turia, Volalul de Sus, Volalul de Jos şi Volal. Înainte de unificare, în 1899 Volalul de Sus şi Volalul de Jos s-au unit sub numele de Turia. Aceste localităţi de sine stătătoare ale satului, până în 1876, aparţineau de comitatul Alba de Sus. Din punct de vedere administrativ, de comună mai aparţin satul Alungeni şi staţiunea Băile Balvanyos. Primul sat se situează la 2 km, iar cea de-a doua localitate, la 13 km de reşedinţa de comună. Turia de Sus este amintită în scris prima oară în 1307, Turia de Jos în 1332, iar despre partea Volal a satului Karatna avem date din 1427. Aşezarea a fost printre cele mai importante încă din trecut, dispunând de un sistem economic dezvoltat, o importantă sursă de venit fiind reprezentată de activitățile de prelucrare a lemnului.

B.4.2. Informații socio-economice și culturale: situația prezentă

Bixad: O parte din cariere funcționează și astăzi, cu efectiv micșorat. După schimbarea de regim, s-a dezvoltat exploatarea pădurii și prelucrarea lemnului. Pe suprafețele agricole din regiune se cultivă cereale și cartofi. La baza creșterii animalelor stau pășunile și fânețele întinse. În satul Bixad se găsesc mai multe pensiuni, unde turiștii au cele mai bune condiții. De aici, pe poteci turistice marcate se poate ajunge, pe jos, la lacul vulcanic Sf. Ana și la Rezervația Naturală Tinovul Mohoș. Subsolul localității este bogat în ape minerale carbogazoase calde și de izvoare de ape acidulate. Pentru a ajuta dezvoltarea regiunii, bogată în valori și atracții turistice, a fost înființată "Microregiunea Ciomad-Balvanyos", care include localitatea Bixad, Turia cu Băile Balvanyos din județul Covasna și localitățile Băile Tușnad, Tușnad, Lăzărești și Cozmeni din

județul Harghita. Alte atracții turistice din sat sunt biserica catolică, construită în 1867, pe un loc donat de contele Mike György.

Populația localitaţii Bixad, conform datelor recensământului din anul 2002, numără 1011 de persoane, din care 1,15% se declară de etnie română, 94,45% de etnie maghiară şi 4,28% de etnie romă, vorbitoare a limbii maghiare.

Vechea biserică ortodoxă poartă hramul Sfântului Gheorghe, cea nouă, construită în perioada 1936-1940, cu fresce interioare îl înfăţişează pe Sfântul Dumitru, noul hram al bisericii. Comunitatea reformată a construit o biserică în 1978. Clădirea şcolii din localitate a fost cândva castelul de vânătoare a contelui Mikes Ármin, în prezent fiind proprietatea comunității.

La Turia locuiesc în jur de 4000 de persoane, din care 99% se declară de etnie maghiară. Din punct de vedere religios, majoritatea sunt de religie romano-catolică, dar este considerabil şi numărul credincioşilor reformaţi. Locuitorii Turiei de Jos şi Volalului sunt aproape toţi romano-catolici, reformaţii trăind mai ales la Turia de Sus şi Karatna. În perioada actuală, principala activitate a locuitorilor este agricultura şi creşterea animalelor. Totodată, se pune accent deosebit pe turism. Sunt lucrate aproape cincisprezece mii de hectare de teren, din care, mare parte sunt reprezentată de terenuri arabile şi păşuni. Aici funcţionează sediul Asociaţiei Naţionale de Turism Rural și Ecologic, filiala Covasna, care se ocupă cu turismul rural.

Primirea oaspeţilor pune accent pe prezentarea aspectelor specifice ale vieţii populare secuieşti. Pe lângă acestea, localnicii încearcă să crească atractivitatea acestor meleaguri prin punerea în valoare a resurselor naturale deosebite specifice zonei.

Localitatea Băile Balvanyos care aparține din punct de vedere administrativ teritorial, de comuna Turia se situează pe cursul superior al pârâului Turia, la confluența pârâurilor Puturosu și Bálványos care curg din direcția NV, respectiv N. În preajma conurilor vulcanice ale munților Puturosu și cetatea Balvanyos sunt activitățile postvulcanice cele mai spectaculoase. Cele mai cunoscute emanații vulcanice se găsesc în peșterile: Puturosul, Timsos, Grota Ucigașă și Cimitirul de Păsări.

Tabel nr. 9.

Date statistice referitoare la localităţile învecinate cu situl Natura 2000

Nr. Crt	**Indicatorul**	**Localitatea**	
		Turia	**Bixad**
1	**Populaţie** – la Recensământul Populaţiei şi al Locuinţei 2011 – **totală**, din care:	4053	1774
	• Română	44	17
	• Maghiară	4006	1721

	• Romă	3	35
	• Masculin	2009	872
	• Feminin	2044	902
2	**Religii** la Recensământul Populaţiei și al Locuinţei 2011		
	• romano-catolic	3476	1494
	• reformat	512	138
	• ortodox	34	54
	• baptist	-	30
	• adventist	6	-
	• alte	13	36
	• fără religie	9	9
3	**Număr gospodării** la Recensământul Populaţiei și al Locuinţei 2011	1458	653
4	**Număr clădiri** la Recensământul Populaţiei și al Locuinţei 2011	1697	630
5	**Căi de acces**		
	- drumuri naţionale	-	1
	- drumuri judeţene	1	1
	- drumuri comunale	1	-
6	**Instituţii de învăţământ**		
	• licee	-	-
	• școli	6	1
	• grădiniţe	5	1
7	**Biserici**	5	6
8	**Cămine culturale**	2	1
9	**Unităţi turistice existente**		
	- hoteluri	1	-
	- pensiuni	7	3
	- vile turistice	1	-
	- popasuri turistice	1	-
	- căsuţe tip camping	1	-

B.4.3. Economia locală

Turia este o comună care, preponderent, are zona înconjurătoare cu relief de tip ”dealuri”, astfel încât agricultura și creșterea animalelor reprezintă un potențial deosebit.

Ramura industrială cea mai dezvoltată în comună, este industria prelucrătoare, fiind reprezentată de unități de prelucrare a lemnului, unități ale industriei ușoare, unităţi de morărit și panificație, unități ale industriei meșteșugărești și artizanale. Un segment important al industriei, în comună,

este industria construcțiilor, ramură care a avut o dezvoltare intensă în ultimii ani. Potenţialul turistic din zonă este extrem de ridicat datorită proprietăților sale naturale. Apele minerale și băile cu diverse compoziții chimice, mofetele şi emanațiile sulfuroase au creat condiții pentru dezvoltarea ecoturismului și a balneoturismului.

În ceea ce priveşte activităţile economice, în comuna Bixad, există o carieră cu profil de exploatare a pietrei, unităţi de prelucrarea lemnului, precum și unităţi cu profil de cioplit piatră. Există şi diverşi meşteşugari cum ar fi: fierari, croitori, potcovari, cizmari şi dulgheri.

În comuna Bixad, activitatea turistică, exploatează particularitățile naturale extraordinare specifice zonei într-o proporție, din păcate, deosebit de mică.

Tabel nr. 10.

Efective de animale

Indicatorul	**Localitatea**	
	Turia	**Bixad**
Efective de animale		
bovine	774	755
ovine	5815	886
cabaline	73	110
porcine	2299	150

Sursă: Studiu privind utilizarea terenurilor efectuat de Bioaqua Pro KFT în perioada 2011-2012

B.4.4. Dreptul de proprietate/administrare şi folosinţa terenurilor

Terenurile aflate în perimetrul sitului Ciomad-Balvanyos se află în proprietatea:

- persoanelor fizice;
- composesoratelor;
- consiliilor locale;
- consiliului judeţean;
- statului.

Situația proprietarilor şi suprafeţele de teren sunt redate în tabelul nr.11 și în tabelul nr. 12.

Tabel nr. 11.

Dreptul de proprietate a terenurilor din situl Natura 2000 Ciomad-Balvanyos

Proprietar	**Suprafaţa teren - ha**	**% din suprafaţa totală**

Comuna Turia	148.14	2.47%
Comuna Bixad	401.96	6.71%
Persoane fizice	2615.88	43.65%
Statul Român	328.23	5.48%
Consilul Județean	12.30	0.21%
Parohii, școli	114.08	1.90%
Roy Chowdhury Ecaterina Susana	1239.97	20.69%
Teren a cărui situație juridică nu este clarificată	283.76	4.73%
Composesorate	849.02	14.17%
Total	**5993.34**	**100.00%**

Sursă: Studiu privind utilizarea terenurilor efectuat de Bioaqua Pro KFT în perioada 2011-2012

Terenurile din tabelele 11 și 12 au fost dobândite conform Legii nr. 18/1991, Legii nr. 169/1997, Legii nr. 1/2000 şi Legii nr. 247/2005 și corespund vechilor amplasamente. Dovada proprietăţii terenurilor este reprezentată de: adeverinţe emise conform Legii nr. 18/1991, titluri de proprietate, drepturi validate prin hotărâri ale comisiei locale și hotărâri ale comisiei judeţene Covasna, ordin al prefectului județului Covasna în cazul iazurilor comunale, hotărâri judecătoreşti, cărți funciare.

Tabel nr. 12.

Dreptul de proprietate a terenurilor din situl Ciomad-Balvanyos defalcat pe teritorii administrative

Proprietar	**Total - ha**	**Fâneaţă - ha**	**Păşune - ha**	**Pădure - ha**	**Drum - ha**	**Curţi/Construcţii - ha**
Teritoriul administrativ Turia						
Comuna Turia	148.14			113.30	34.84	
Persoane fizice	2600.19	128.67	270.00	2168.52		33.00
Statul Român	221.50			206.50		15
Composesorate	849.02		107.00	742.02		
Consiliul Județean	7.36				7.36	
Parohii, școli	114.08			114.08		
Teren a cărui situație juridică nu este clarificată	279.26		279.26			
Teritoriul administrativ Bixad						
Comuna Bixad	401.96		102.45	292.10	7.41	
Persoane fizice	15.69	8.54	6.39			0.76
Statul Român	106.73			106.09		0.64
Roy Chowdhury Ecaterina Susana	1239.97		2.23	1230.74	7.00	
Consiliul Județean	4.94				4.22	0.72
Teren a cărui situație juridică nu este clarificată	4.50			4.50		
Total	**5993.34**	**137.21**	**767.33**	**4977.85**	**60.83**	**50.12**

Sursă: Studiu privind utilizarea terenurilor efectuat de Bioaqua Pro KFT în perioada 2011-2012

Situaţia titlurilor de proprietate pentru terenurile aflate în situl Ciomad-Balvanyos este următoarea:

- pentru terenurile aflate în sit, situate pe teritoriul administrativ al comunei Bixad sunt emise titluri de proprietate în procent de 99%;
- pentru terenurile aflate în sit, situate pe teritoriul administrativ al comunei Turia, sunt emise titluri de proprietate în procent de 85%;

În condiţiile în care elaborarea documentaţiilor necesare întabulării imobilelor presupune costuri considerabile, doar un procent de 35% din terenurile aflate pe suprafaţa sitului sunt întabulate.

B.4.5. Categoriile de folosință a terenurilor

În situl Ciomad-Balvanyos există următoarele categorii de folosinţă a terenurilor:

- terenuri agricole care sunt reprezentate de păşuni și fânețe;
- fond forestier;
- terenuri neagricole, reprezentate de drumuri și terenuri cu construcții.

Folosinţa actuală a terenurilor este determinată de modul de administrare şi gospodărire a pădurilor, păşunilor şi fâneţelor.

Pădurile de pe suprafaţa sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanyos sunt administrate, în baza amenajamentelor silvice de: Ocolul Silvic Tălişoara, Primăria Bixad, Roy Chowdhury Ecaterina Susana, Ocolul Silvic Brețcu.

Amenajamentele silvice ale unităţilor de producţie, ce intră în componenţa sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanyos, vor fi revizuite, în mod obligatoriu, în conformitate cu prevederile planului de management. Suprafaţa terenurilor cu vegetaţie forestieră proprietate privată este de 4255 ha.

Momentan, Ocolul Silvic Tălişoara administrează o suprafaţă de 106.7 ha din fondul forestier naţional de stat, în unitatea de producție V Şugaş-Bixad, iar Ocolul Silvic Breţcu administrează 206.8 ha, în unitatea de producție IV Cetate-Turia.

În cazul terenurilor, ale căror situație juridică nu este clarificată în momentul de faţă, se vor face demersuri pentru clarificarea acestora. Acest lucru este necesar în vederea implementării regulilor impuse de planul de management pe toată suprafaţa sitului.

Categoria de folosinţă a terenurilor şi suprafeţele de teren cu ponderea acestora din aria totală a sitului, sunt redate în tabelul nr.13.

Tabel nr. 13.

Categoriile de folosinţă a terenurilor din situl Ciomad-Balvanyos

Categoria de folosinţă	**Turia**	**Bixad**	**Total**	**% din suprafaţă**
Drumuri	42.20	18.63	60.83	1.01%
Păşune	656.26	111.07	767.33	12.80%
Fâneaţă	128.67	8.54	137.21	2.29%
Fond forestier	3344.42	1633.43	4977.85	83.06%
Terenuri cu construcţii	48.00	2.12	50.12	0.84%
Total	**4219.55**	**1773.79**	**5993.34**	**100.00%**

Sursă: Studiu privind utilizarea terenurilor efectuat de Bioaqua Pro KFT în perioada 2011-2012

Administrarea fondului forestier se face pe baza amenajamentelor silvice.

Tabel nr. 14.

Amenajamente silvice şi silvopastorale

Nr. Crt.	Ocolul silvic	Anul realizării amenajamentului	Proiectant
1	O.S.Tălişoara - comuna Bixad	2001	SC Vâjoiu SRL Codlea
2	O.S.Tălişoara - Roy Chowdhurry Ecaterina Susana	-	-
3	Islaz comuna Bixad	2001	SC Vâjoiu SRL Codlea
4	O.S. Breţcu - persoane fizice	2005	SC Irisilva SRL Caracal
5	O.S. Breţcu - Statul Român	2005	SC Irisilva SRL Caracal
6	O.S. Breţcu - Composesoratul Turia de Jos	2004	SC Silvproiect SRL Braşov
7	O.S. Breţcu - Composesoratul Torjahago Utjan Tul	2006	SC Tehnosilv SRL Braşov
8	O.S. Breţcu - Comuna Turia	2006	SC Tehnosilv SRL Braşov

Păşunile şi fâneţele sunt utilizate în proporţie de 80% ca păşuni montane, din cauza amplasării acestora la distanţe mari faţă de localităţi şi a numărului descrescător a efectivelor de ovine, bovine şi cabaline. În acest context, necesarul de fân este produs în zonele limitrofe localităţilor.

B.4.6. Factorii interesaţi

Tabel nr. 15.

Lista factorilor interesaţi

Instituţii, organizaţii, grupuri de interese pe	Rol/interes	Capacitatea şi motivaţia de a face schimbări

categorii, stabilite pe baza rolului şi/sau a interesului în aria protejată		
Guvern şi entităţi subordonate acestuia		
Ministerul Mediului şi Apelor şi Pădurilor	Responsabil pentru implementarea Directivei Păsări şi Habitate. Responsabil pentru aprobarea Regulamentelor şi Planurilor de management a ariilor naturale protejate.	Motivaţia se bazează pe conformarea cu cadrul legislativ pentru ariile naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi a faunei sălbatice - O.U.G. nr. 57/2007 aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările şi completările ulterioare;
Agenția pentru Protecția Mediului Covasna	Responsabilă pentru avizarea Regulamentelor interioare, Planurilor de managment ale siturilor Natura 2000, reglementarea planurilor/programelor/proiectelor/activităţilor implementate/desfăşurate pe teritoriul sitului.	Are capacitatea de a susține cu informații publice atât custodele cât și factorii interesați.
Garda de Mediu Covasna	Responsabilă pentru controlarea modului de respectare a legislației de mediu privind ariile naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.	Are capacitate de control și de a susține cu informații publice atât custodele cât și factorii interesați.
Autorităţi locale şi entităţi subordonate		
Consiliul Județen Covasna - Centrul Județean	Responsabil cu administrarea sitului Natura 2000 învecinat ROSPA0082 Munții Bodoc-Baraolt, care se suprapune în proporție de 30% pe teritoriul SCI-ului.	Cele două situri învecinate, au strategii asemănătoare. În acest context este nevoie de colaborare pentru a atinge obiectivele specifice, precum

pentru Protecția Naturii, Dezvoltare Rurală și Salvamont		și dezvoltarea durabilă a zonei.
Primăria Bixad, Primăria Turia	Prin promovarea sitului și a beneficiilor aduse de reţeaua Natura 2000, proprietarii de terenuri, localnicii se vor implica în implementarea proiectului.	Implementarea Planului de management al sitului, cu implicarea autorităților locale, dezvoltarea conștiinței ecologice. Constituie primul pas spre dezvoltarea durabilă a zonei.
Proprietarii de terenuri, comunitățile locale	Proprietarii de terenuri, localnicii se vor implica în implementarea planului.	Implementarea Planului de management a sitului cu implicarea proprietarilor privați ai terenurilor, creșterea gradului de conștientizare. Constituie primul pas spre dezvoltarea durabilă a zonei.
Ocolul Silvic Privat Târgu Secuiesc, OS Brețcu, OS Tălișoara	Responsabil cu administrarea pădurilor de pe teritoriul sitului.	Implicarea acestora în implementarea planului și a măsurilor de management.
Sistemul de Gospodărire a Apelor Covasna	Gospodărirea apelor din județul Covasna.	Implicarea în implementarea planului și a măsurilor de management.
Institutul Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare	Responsabil pentru controlul respectării regimului silvic de către toţi deţinătorii de suprafeţe acoperite cu vegetaţie forestieră.	Implicarea în implementarea planului și a măsurilor de management.

Covasna		
Inspectoratul pentru Situații de Urgență Covasna	Responsabil pentru implicarea în situații de urgență în sit.	Implicarea în implementarea planului și a măsurilor de management.
Instituţii academice		
Școliile din satele Bixad și Turia.	Educație ecologică în școlile din localitățile Bixad și Turia.	Implicarea activă a elevilor în managementul sitului.
Organizaţii non-guvernamentale		
Organizația Geoecologică Accent	Responsabilă cu administrarea sitului Natura 2000 Bazinul Ciucului de Jos ROSCI0007 din vecinătatea sitului Ciomad-Balvanyos.	Cele două situri învecinate cu strategii asemănătoare. Este nevoie de o colaborare pentru a atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
Asociaţia Vânătorilor Pro Silva-Covasna, AVPS Cătrușa	Responsabilă cu administrarea fondului cinegetic din situl Ciomad-Balvanyos.	Implicarea acestora în implementarea Planului de management.
Sectorul privat		
Hotel Best Western	Unitate de primire turistică.	Este nevoie de o colaborare cu unitățile turistice pentru a atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
Pensiunea Cetate	Unitate de primire turistică.	Este nevoie de colaborare cu unitățile turistice pentru a atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
Pensiunea Istvana	Unitate de primire turistică.	Este nevoie de colaborare cu unitățile turistice pentru a

		atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
SC Ecos Club SRL	Responsabil cu administrarea sitului învecinat Tinovul Mohoș-Lacul Sfânta Ana.	Cele două situri învecinate cu strategii asemănătoare. Este nevoie de colaborare pentru a atinge obiectivele specifice, respectiv pentru dezvoltarea durabilă a zonei.
Administrare infrastructură		
CNADNR – Direcția Regională Drumuri și Poduri Brașov – Filiala Harghita	Administrarea drumurilor naționale.	
Electrica SA.	Furnizare energie electrică.	

B.4.7. Informare, conștientizare, educare

Scopul comunicării este ca Rețeaua Natura 2000 și obiectivele acesteia, să fie aduse la cunoștința tuturor grupurilor interesate și publicului, eliminând temerile anumitor grupuri țintă vis-a-vis de consecințele instituirii regimului de arie naturală protejată de interes comunitar a zonei, precum și implicarea localnicilor din împrejurimurile sitului în realizarea proiectului. Pentru ca acest lucru să fie cât mai eficient este necesară desfăşurarea unei activităţi asidue de informare și conștientizare, în școlile din jurul sitului, cu precădere în localitățile Turia și Bixad. În procesul de comunicare, informare și conștientiare vor fi folosite următoarele căi de comunicare:

- materiale elaborate de custodele sitului: albume foto cu speciile și habitatele din situl Natura 2000, postere, pliante;
- panouri informative - actualizarea panourilor informative existente în sit;
- filme scurte - elaborare filme scurte despre specii și habitate;
- caravane de informare;

- vizite tematice;
- aplicații practice în teren;
- terminale touchscreen amplasate în unități turistice din sit, pentru prezentarea informațiilor;
- organizarea de întâlniri pentru facilitarea implementării recomandărilor din planul de management și a proiectului;
- pagină de web.

B.5. Cercetare

Momentan nu există infrastructură destinată cercetării, custodele considerând necesară efectuarea de cercetări având ca obiect de studiu: geologia, climatologia, grotele cu gaze.

B.6. Acțiuni de management majore, desfășurate în aria protejată

Organizația Vinca Minor, în calitate de custode, a desfășurat următoarele acțiuni principale de management:

- implementarea legislației în vigoare pentru menținerea valorilor de biodiversitate, pentru care a fost declarată aria protejată;
- identificarea și asigurarea de fonduri pentru elaborarea planului de management;
- colectarea informațiilor și organizarea întâlnirilor preliminare cu factorii interesați;
- informarea populației locale cu privire la importanța ariei protejate și legislația în vigoare;
- identificarea și asigurarea fondurilor necesare managementului ariei protejate Ciomad-Balvanyos.

C. EVALUAREA SITUAȚIEI ACTUALE

C.1. Valori

Principalele valori ale ariei protejate sunt reprezentate de:

- speciile și habitatele de interes comunitar, prezentate în Formularul Standard și prezentate în tabelele nr. 2, nr. 5.

- habitatele importante pentru speciile de interes comunitar, care nu sunt incluse în Formularul Standard, prezentate în tabelul nr. 4.
- speciile de interes comunitar, care nu sunt incluse în Formularul Standard, prezentate în tabelul nr.7.
- speciile și habitatele care sunt importante pentru aria protejată Ciomad-Balvanyos, altele decât cele de interes comunitar, prezentate în tabelul nr. 8.

Pe lângă acestea, au fost identificate și alte valori importante pentru zonă, mai ales cele ce se constituie în resurse pentru localnici și dezvoltarea zonei. De exemplu, se menționează peisaje valoroase, care pot constitui atracții turistice sau valori care sunt importante pentru comunitățile locale și care, dacă sunt păstrate și valorificate, ajută la dezvoltarea locală și la obținerea unui sprijin real din partea autorităților și a localnicilor pentru implementarea măsurilor de management.

Tabel nr. 16.

Valori de biodiversitate identificate

Valoare identificată în sit	**Prezența în aria protejată - unitate de măsură specifică valorii**	**Importanța pentru aria protejată/comunitate**	**Importanță deosebită - inclusiv valori unice**
Habitate			
91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	1,4 ha	Habitat cu valoare de conservare mare. Reprezintă obiectiv turistic prin faptul că găzduieşte specii rare ocrotite şi de importanţă comunitară. Este o sursă pentru turism ecologic.	Habitat de importanță deosebită pentru speciile *Drosera rotundifolia, Vaccinium oxycoccos* și *Thelypteris palustris.*
9110 - Păduri de fag de tip *Luzulo*	731,6 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru speciile de pradă și	Loc de iernare pentru specia comunitară

Fagetum		carnivorele mari: urs, lup, râs. Loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	urs.
9130 - Păduri de fag de tip *Asperulo-Fagetum*	1288 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru speciile de pradă și carnivorele mari: urs, lup, râs. Loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	
9170 - Păduri de stejar cu carpen de tip *Galio-Carpinetum*	979,1 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru speciile de pradă și carnivorele mari: urs, lup, râs. Loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	
91V0 - Păduri dacice de fag de tip *Symphyto-Fagion*	500 ha	Habitat de hrănire și adăpost pentru speciile de pradă și carnivorele mari: urs, lup, râs. Loc de cuibărit pentru specii de păsări, refugiu pentru amfibieni și reptile, respectiv habitat de hrănire pentru lilieci, adăpost în timpul pasajului pentru mamifere.	

Buruienișuri înalte	43254 m²	Habitat pentru speciile *Telekia speciosa* și *Carduus personata*.	Habitat pentru specia de importanță comunitară *Ligularia sibirica.*
Habitate umede de pajiști	mai puțin de 2 ha	Habitat pentru specia de importanță comunitară *Ligularia sibirica.*	Habitatele umede sunt periclitate în toată Europa.
Habitate umede de pajiști și mlaștini de tranziție	mai puțin de 2 ha	Sunt răspândite în păduri și în fânețe, cu specii caracteristice: *Trollius europaeus, Carex rostrata, Cardamine amara*.	Habitat pentru specia de importanță comunitară *Ligularia sibirica.*
Fânețe	45,5 ha	Localnicii folosesc fânețele pentru hrănirea animalelor. Au populații bogate în specii de plante.	Habitat pentru specia comunitară *Pholydoptera transsylvanica.*
Specii			
Faună			
Ursus arctos	2,67 exemplare/ 1000 ha	Ursul – cu excepția exemplarelor habituate de oameni și containerele de gunoi – este un indicator al calității ecosistemelor. Starea de conservare nefavorabilă a habitatului, precum și tendința acesteia de înrăutățire generează perspective nefavorabile pentru această specie.	Habitatele fragmentate, izolate sau puternic antropizate din vestul și centrul Europei conduc la creșterea conflictelor. În schimb, populația de urs din Carpați este acceptată/tolerată de majoritatea localnicilor și formarea urșilor habituați poate fi stopată cu un management adecvat. Viitorul speciei din

			Europa depinde în mare măsură de populația din Carpați unde calitatea habitatelor este adecvată.
Canis lupus	0,3-0,8 exemplare/ 1000 ha	Contribuie la menținerea unor ecosisteme sănătoase, echilibrate.	Specie prioritară.
Lynx lynx	0,17-0,33 exemplare/ 1000 ha	Contribuie la menținerea unor ecosisteme sănătoase, echilibrate.	Lista Roșie IUCN: LC - specie cu risc redus de amenințare.
Myotis myotis	500-600 exemplare	Ca insectivor nocturn, ocupă un loc foarte important în lanţul trofic, fiind singurul duşman natural pentru multe specii de insecte.	Directiva Habitatelor Anexa 2, Legea nr. 49/2011 anexa 3, 4a.
Myotis bechsteinii	200-300 exemplare	Ca insectivor nocturn, ocupă un loc foarte important în lanţul trofic, fiind singurul duşman natural pentru multe specii de insecte.	
Barbastella barbastellus	300 exemplare	Specie mai rară de pădure, care toamna coboară pe fânețe și vânează de-a lungul șirurilor de arbuști și de-a lungul vegetației ripariene.	Directiva Habitatelor Anexa 2, Legea nr. 49/2011 anexa 3, 4a.
Triturus cristatus	200-300 exemplare	Deoarece habitatul actual este mult mai mic decât habitatul potențial, numărul de indivizi este mult sub potențialul ariei protejate. Starea de conservare a populației este nefavorabilă.	
Triturus	200	Deoarece habitatul actual este	Este endemic pentru

*montandoni**	exemplare	mult mai mic decât habitatul potențial, numărul de indivizi este mult sub potențialul ariei protejate. Starea de conservare a populației este nefavorabilă.	Lanțul Carpatic.
Bombina variegata	2000-7000 exemplare	Habitatul acestei specii se găsește pe toată suprafața sitului. Are o stare de conservare bună, populația este stabilă, cu un număr mare de indivizi.	
Pholydoptera transsylvanica	-	În sit sunt prezente habitate potențiale pentru specie. De aceea presupunem că specia este prezentă, astfel că este necesară monitorizarea continuă.	Este endemitul Lanțului Carpatic.
Bonasa bonasia	-	Preferă păduri de conifere mixte, dense și umede.	Lista Roșie IUCN: LC - specie cu risc redus de amenințare.
Motacilla flava	-	Specia preferă regiunile de vale, lângă pârâuri.	Lista Roșie IUCN: LC - specie cu risc redus de amenințare.
Motacilla cinerea	-	Observările asupra speciei sunt legate de regiunile de vale, mai deschise, mai puțin împădurite ale pârâurilor repezi de munte și în al doilea rând, de secțiunile mai deschise ale pârâurilor adiacente drumurilor forestiere.	Lista Roșie IUCN: LC - specie cu risc redus de amenințare.
Floră			
Ligularia sibirica	4043 tulpini	Specie de interes comunitar, figurează pe Anexa II a Directivei Habitate şi pe Anexa 3 a Legii nr. 49/2011, IUCN: rar	Relict glaciar.

Empetrum nigrum	Mai multe sute de exemplare	Specie rară a turbăriilor și mlaștinilor.	
Drosera rotundifolia	Mai multe sute de exemplare	Specie caracteristică a turbăriilor.	
Vaccinium oxycoccos	Mai multe sute de exemplare	Preferă habitatele de mlaștini.	
Thelypteris palustris	35-40 tulpini	Specie care preferă habitate umede, cu populații foarte mici.	
Carex appropinquata	3 tulpini	Specia este sensibilă la nivelul apei freatice și umbrozitate.	
Epipogium aphyllum	3 populații	Specie saproxilică foarte rară. Se poate folosi ca specie indicator.	
Valeriana simplicifolia		Prezentă în Lista Roșie, Oltean et al. 1994	Prezentă în Lista Roșie a Bulgariei.
Dactylorhiza majalis		Se poate folosi ca specie indicator privind calitatea habitatului.	
Calamagrostis canescens		Specie sensibilă la nivelul apei freatice, desecarea habitatelor reprezentând un risc ridicat.	Vulnerabil - Cartea Roșie Irlanda.
Botrychium matricariifolum		Strict protejată.	Convenția de la Berna- Anexa I.
Epipogium aphyllum		Sunt rare și sunt sensibile la perturbarea teritoriului.	
Cystopteris sudetica		Specie sporadică, mică, preferă habitatele umbrite.	Relict glacial.
Cephalanthera longifolia		Specia se găsește în stratul ierbos al pădurilor.	
Cephalanthera		Se poate folosi ca indicator al	Specie rară.

rubra		stării de conservare a habitatului. Este foarte sensibilă la perturbarea teritoriului.	
Cephalantera damasonium		Specia se întinde în zona nemorală a pădurilor cu întindere sporadică.	
Galanthus nivalis		Specie comună, populară, este culeasă de către localnici în perioada de înflorire.	Prezentă în lista Roșie a Plantelor din România.
Hepatica transsilvanica		Este cea mai emblematică specie în Podișul Transilvaniei.	Endemit.
Lilium martagon		Specia este periclitată de pierderea habitatului.	Specie rară, declarată monument al naturii.
Epipactis artrorubens		Specie care preferă pajiștile higrofile. Plantă care prezintă un interes deosebit.	Specie rară.
Epipactis pontica		Specie indicatoare care se găsește în habitatul *Asperulo-Fagetum.*	
Cardamine glanduligera		Este un element important al stratului ierbos în tipuri de habitate *Asperulo-Fagetum.*	Endemică în lanțul Carpatic.

**Triturus montandoni:* în urma evaluărilor, prezența speciei a fost semnalată în bălți, ochiuri de apă, de-a lungul drumurilor forestiere, acestea fiind habitate capcană pentru specie. Totuși, în cazul *Triturus montandoni*, dar și la celelalte specii de amfibieni, aceste habitate deja existente trebuie protejate în perioada de reproducere, pentru că specia are puține apariții în cadrul sitului. Numărul indivizilor găsiți poate varia de la an la an, și în funcție de prezența acestor habitate capcană.

Tabel nr. 17.

Valori din aria protejată care reprezintă resurse naturale importante pentru comunitățile locale

Valoare identificată în sit	**Importanța pentru AP/comunitate**
Valori geologice	

Resursele subsolului: izvoare de ape minerale, băile, mofetele.	Izvoarele, încă aflate în stare naturală şi fenomenele naturale legate de succesiunea acestora, reprezintă o valoare peisagistică caracteristică zonei.
Muntele Puturosu	Muntele Puturosu, cu toate valorile sale geologice este, poate, cea mai importantă valoare din aria protejată, printr-o varietate de atracţii turistice extraordinare ca peşteri, izvoare, grote sulfuroase.
Valori peisagistice	
Cetatea Balvanyos, Cetatea "Somkő", Cetatea "Torja", Cetatea "Vápa"	Cetăţile menţionate sunt importante, ele relatându-ne despre trecutul comunităţilor în jurul sitului. Cetatea Balvanyos reprezintă una dintre cele mai frecventate atracţii turistice din cadrul sitului Natura 2000.
Valori naturale	
Tinovul Răbufnitoarea	Tinovul Răbufnitoarea este o turbărie cu vegetaţie forestieră, cu o floră specifică cu mai multe specii protejate: *Ligularia sibirica, Drosera rotundifolia, Vaccinium oxycoccos*.
Băile „Csiszár", „Timsós", „Bálványos"	Băi foarte valoroase, din punct de vedere medicinal, cu diferite efecte şi substanţe: alaun, acid carbonic, hidrogeni sulfuraţi.
Mofete	Mofetele din zonă oferă atracţie turistică şi medicinală.
Pârâul „Zsombor"	La izvorul pârâului, se găsesc mofete, băi cu ape minerale.
Carieră de piatră	Piatra este folosită de către localnici pentru construcţii.
Agricultura	E importantă pentru păstrarea stării bune de conservare a peisajului.
Alte valori identificate în sit	
Lemn	Reprezintă o resursă necesară pentru asigurarea energiei termice, a lemnului de construcţii pentru localnici, precum şi ca sursă de venituri din activităţiile silvice şi de prelucrare a lemnului.
Păşuni- fâneţe	Păstoritul este o activitate tradiţională a populaţiei locale. În păşuni sunt amenajate stâni, fără a perturba echilibrul ecologic al sitului. Păstrarea lor este esenţială pentru creşterea animalelor, dar sunt importante şi pentru conservare peisajului şi asigurarea hranei speciilor de pradă.

Ciuperci şi fructe de pădure	Pot fi utilizate ca venituri suplimentare pentru proprietarii de terenuri.
Plante medicinale	De exemplu: *Achillea millefolium, Hypericum perforatum, Sambucus nigra, Carum carvi, Echium vulgare, Lythrum salicaria, Origanum vulgare, Vaccinium myrtillus.*
Specii sălbatice de interes cinegetic	Datorită vânătorii și comercializării produselor rezultate, valoarea economică a acestui fond este semnificativă.

C.2. Presiuni și amenințări

Presiunile apar/există ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme din trecut sau care au loc în prezent și care afectează cumulat sau separat, viabilitatea pe termen lung/mediu a speciei sau a habitatului.

Amenințările pot apărea ca urmare a acțiunilor umane sau a fenomenelor naturale extreme, putând afecta, în mod cumulat sau separat, viabilitatea pe termen lung sau mediu a speciei sau habitatului. Definirea amenințărilor se face luând în calcul acțiuni umane viitoare sau previzibile. Pentru analiza de mai jos, s-au luat în calcul amenințările și presiunile identificate în prezent și cele ce pot deriva în următorii cinci ani, din acțiuni umane în derulare sau previzibile și fenomene naturale extreme posibile.

Legendă pentru tabel:

Ameninţare minoră	Ameninţare moderată	Ameninţare majoră
necesită monitorizare dar nu şi acţiuni specifice de management	necesită acţiuni specifice de management cât mai curând posibil	necesită acţiuni de management cu prioritate
Cu impact mic	Cu impact mediu	Cu impact major
1	2	3

Tabel nr. 18.

Presiuni și amenințări

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
1. Dezvoltările rezidenţiale şi comerciale.				
1.1. Case şi aşezări – presiune și amenințare	Peisaj	**Cauza:** construcția unităților turistice noi, tendințele de extindere ale intravilanului. **Localizarea:** în Băile Balvanyos. **Impact:** poate avea efecte negative asupra peisajului.	1	1
	Urs, lup, râs	**Cauza:** construcțiile și împrejurimile acestora ocupă permanent habitatul speciilor pradă. **Impact:** pierderea de habitat, fragmentarea habitatelor şi, în mod indirect, producerea de pagube și conflicte între carnivorele mari și om. **Localizare:** extinderea intravilanului Băile Balvanyos.	1	1
1.2. Zone comerciale şi industriale – amenințare	Peisajul	**Cauza:** tendințele de extindere a intravilanului. **Impact:** se schimbă peisajul, apar clădiri noi.	1	1

Ameninţarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date şi pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		Localizare: în Băile Balvanyos.		
1.3. Infrastructură pentru turism şi recreere – presiune și amenințare	Nu este cazul			
2. Agricultură şi Acvacultură				
2.1. Recolte anuale şi perene altele decât lemnul – amenințare	Fânețe, pajiști	**Cauza:** schimbarea modului de utilizare a destinației terenurilor din fâneață în teren arabil. **Impact:** schimbarea peisajului. **Localizare:** fânețele, pajiștile din sit.	1	1
	Pholidoptera transsylvanica	**Cauza:** cositul necorespunzător, excesiv. **Impact:** fragmentarea pajiștilor sau dispariția fâșiilor necosite. Pierderea habitatelor necesare pentru *Pholidoptera transsylvanica*.	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		Localizare: fânețele, pajiștile din sit.		
2.2. Plantații pentru lemn și celuloză – amenințare	Pajiști	**Cauza:** noi plantații pentru celuloză. **Impact:** diminuarea suprafeței pajiștilor prin instalarea de plantații de salcie energetică. **Localizare:** pajiștile din sit.	1	1
2.3. Creşterea animalelor şi zootehnia – presiune și amenințare	Specii de plante de interes comunitar	**Cauza:** păşunatul excesiv. **Impact:** păşunatul inhibă răspândirea speciei *Ligularia sibirica*. **Localizare:** în șaua Burda și Pasul Turia.	1	2
	Carex appropinquata	**Cauza:** păşunatul excesiv. **Impact:** sunt afectate efectivele *Carex appropinquata*. **Localizare:** în Valea Iadului.	2	2
	Urs, lup, râs, specii de pradă	**Cauza:** crescătoria de vânat amenajată în apropierea sitului. **Impact:** nu este cunoscut încă efectul potențial asupra habitatelor și mai ales asupra speciilor de prădători mari: urs,	1	1

Ameninţarea/Presiunea identificată	Valoarea amenințată - cât mai specific definită	Explicații: se precizează, dacă există date şi pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.	Nivel impact estimat	
			Prezent	Viitor
		lup, râs. **Localizare:** crescătoria se va înființa în apropierea sitului, la ieșirea din localitatea Turia în valea Jeges.		
	Urs, lup, râs	**Cauza:** antagonism cu câinii. Câinii omoară diferite animale și concurează la sursa de hrană a carnivorelor sălbatice. Conflicte între om și urs sau lup, prin prădarea ocazională din rândul animalelor. **Impact:** pierdere temporară de habitat. **Localizare:** situl Ciomad-Balvanyos.	1	1
	Urs	**Cauza:** păşunatul în lizierele de păduri. **Impact:** deranjarea speciei, pierdere de habitat. **Localizare:** zonele limitrofe, lizierele de păduri.	1	1
	Mlaştini cu valoare de conservare mare	**Cauza:** cositul ori târlitul şi păşunatul animalelor domestice. **Impact:** efect negativ grav asupra mlaştinilor de valoare conservativă mare.	1	2

Ameninţarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date şi pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		Localizare: în Valea Iadului.		
2.4. Acvacultura de apă dulce – amenințare	*Triturus cristatus*	**Cauza:** habitatele de reproducere sunt amenințate de spațiile acvatice artificiale. **Impact:** pierderea habitatelor de reproducere. **Localizare:** de-a lungul pârâului Zsombor.	2	2
3. Energie şi Minerit				
3.1. Minerit şi extracţie – amenințare	Peisaj	**Cauza:** apariția carierelor de piatră **Impact:** pot genera efecte negative asupra peisajului. **Localizare:** situl Ciomad-Balvanyos.	1	1
4. Transport și coridoare de trecere				
4.1. Şosele şi căi ferate – amenințare	Specii de plante de interes conservativ	**Cauza:** apariția drumurilor forestiere noi. **Impact:** pot fi afectate speciile de plante a căror supravieţuire	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		este dependentă de suprafaţa habitatelor corespunzătoare. **Localizare:** situl Ciomad-Balvanyos.		
	Amfibieni	**Cauza:** perturbarea ochiurilor, degradarea habitatului, contaminarea apei. **Impact:** în perioada de reproducere aceste ochiuri reprezintă habitate pentru amfibieni. Degradarea lor ar putea afecta condițiile necesare pentru reproducere. **Localizare:** de-a lungul drumurilor forestiere de pe lângă pârâurile Iad, Zsombor și Gorgan.	1	1
	Speciile de lilieci	**Cauza:** circulația. **Impact:** perturbarea liliecilor. **Localizare:** de-a lungul drumurilor DN11, DN12.	1	1
	Speciile pradă, mistreț, cerb, căprior, iepure.	**Cauza:** circulația. **Impact:** perturbarea speciilor pradă. **Localizare:** de-a lungul drumurilor DN11, DN12.	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
4.2. Reţele de utilităţi şi servicii: electricitate, cabluri, conducte – amenințare	Specii de păsări	**Cauza:** liniile electrice aeriene. **Impact:** pot provoca electrocutare. **Localizare:** liniile electrice în cadrul sitului Ciomad-Balvanyos.	1	1
	Peisaj	**Cauza:** apariția unor elemente de utilități și/sau servicii noi. **Impact:** neîncadrarea în peisaj. **Localizare:** situl Ciomad-Balvanyos.	1	1
5. Utilizarea resurselor biologice şi afectarea acestora				
5.1. Vânătoarea, uciderea şi colectarea animalelor terestre în mod legal sau ilegal – amenințare	Specii de mamifere mari	**Cauza:** vânătoare ilegală – braconieri. **Impact:** uciderea carnivorelor mari și a speciilor care constituie hrana acestora. **Localizare:** pe toată suprafața sitului.	1	1
5.2. Colectarea plantelor terestre şi a produselor	Ciuperci, plante medicinale	**Cauza:** colectarea necontrolată a speciilor de ciuperci și plante medicinale.	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
din plante, altele decât lemnul – amenințare		**Impact:** poate afecta pierderea valorilor naturale ale sitului. **Localizare:** păduri și pajiști în cadrul sitului.		
	Specii de plante de interes conservativ	**Cauza:** colectare speciilor de plante rare. **Impact:** poate afecta grav populaţia din sit. **Localizare:** pe toată suprafața sitului	1	1
5.3. Exploatare forestieră şi extragerea lemnului – presiune și amenințare	Habitatele 9110, 9130, 9170, 91V0	**Cauza:** introducerea speciilor alohtone, apariția speciilor pionere. **Impact:** poate afecta scăderea biodiversității și pierderea stării de conservare bună a pădurilor în cadrul sitului. **Localizare:** habitatele 9110, 9130, 9170, 91V0.	1	1
	Toate speciile de lilieci	**Cauza:** extragerea arborilor bătrâni, scorburoși. **Impact:** vegetaţia lemnoasă ripariană asigură adăposturi, scorburi pentru lilieci, structuri lineare pentru ajutarea orientației în timpul zborului şi habitate de hrănire. Pierderea arborilor bătrâni poate avea efect negativ.	2	2

Ameninţarea/Presiunea identificată	**Valoarea ameninţată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		Localizare: Habitatele 9110, 9130, 9170, 91V0.		
	Speciile de carnivore mari	**Cauza:** activitățile forestiere în apropierea locurilor de hibernare în perioada iernii. **Impact:** perturbarea, deranjarea speciei *Ursus arctos.* **Localizare:** în zonele de hibernare cunoscute.	2	2
	Toate speciile de amfibieni	**Cauza:** platformele de încărcare și de depozitare a lemnului, transportul lemnului. **Impact:** pot afecta habitatele speciilor de amfibieni. **Localizare:** de-a lungul văilor Zsombor, Iad și Gorgan.	2	2
	Toate speciile de amfibieni	**Cauza:** transportul lemnului de-a lungul drumurilor, nerespectarea procedurii de refacere a drumurilor după exploatare. **Impact:** pot apărea mici băltoace noi, ochiuri de apă de-a lungul drumurilor forestiere care pot deveni habitate capcană.	2	2

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		Localizare: de-a lungul drumurilor din văile Zsombor, Iad și Gorgan.		
6. Intruziune umană şi perturbări				
6.1. Activităţi de recreere şi turism – presiune și amenințare	Habitatul 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite- cu valoare de conservare mare	**Cauza:** intrarea necontrolată a vizitatorilor în turbăriile din sit. **Impact:** pot afecta negativ aceste habitate. În lipsa unei poteci corespunzătoare, turiștii pot degrada mlaștina în urma tasării solului. De asemenea sunt periclitate şi speciile găzduite de aceste habitate. **Localizare:** Tinovul Răbufnitoarea, mlaștina de la Băile Hammaș.	3	3
	Pajiști, de-a lungul pârâurilor	**Cauza:** "Turism de weekend" - turism necontrolat. **Impact:** poate cauza poluarea apelor din sit. **Localizare:** văile pârâurilor din situl Ciomad-Balvanyos.	1	1
	Carnivore mari	**Cauza:** "Turism de weekend" - turism necontrolat.	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		Impact: poate deranja habitatul carnivorelor mari și a speciilor care constituie hrana acestora și poate genera conflicte om - animale. **Localizare:** văile pârâurilor din situl Ciomad-Balvanyos.		
	Speciile: *Drosera rotundifolia, Ligularia sibirica, Empetrum nigrum,Vaccinium oxycoccos*	**Cauza:** intrarea turiștilor în habitatul de turbărie forestieră. **Impact:** degradarea turbei și implicit, a speciilor protejate în Tinovul Răbufnitoarea. **Localizare:** Tinovul Răbufnitoarea.	3	3
6.2. Alte forme de perturbări: pătrunderea ilegală, accesul, vandalismul – amenințare	Toate habitatele	**Cauza:** pătrunderea ilegală, vandalismul. **Impact:** perturbarea sau pierderea habitatului. **Localizare:** limitrof zonelor de dezvoltare turistică și zona atracțiilor turistice din situl Ciomad-Balvanyos.	1	1
	Habitatele de pajiști și păduri 9110, 9130, 9170, 91V0.	**Cauza:** tasarea terenului în urma accesului cu mijloace de transport neautorizate sau în zone neautorizate. **Impact:** poate cauza pierdere de habitate.	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		Localizare: mai ales în zona Băile Balvanyos.		
	Habitatul 91D0*- Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite- cu valoare de conservare mare	**Cauza:** vandalism. **Impact:** degradarea habitatului prioritar. **Localizare:** Tinovul Răbufnitoarea, mlaștina de la Băile Hammaș.	3	3
	Speciile în apropierea drumurilor	**Cauza:** se organizează Raliul Balvanyos: perturbare atât prin sunetul motoarelor cât și prin activităţile distructive ale persoanelor care participă la eveniment. **Impact:** deranjarea, perturbarea animalelor, poluare fonică. **Localizare:** drumul județean DJ113, Băile Balvanyos.	1	1
7. Modificări ale sistemelor naturale				
7.1. Incendii şi stingerea acestora – amenințare	Habitatul 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	**Cauza:** incendii cauzate de vizitatori sau localnici. **Impact:** poate afecta major habitatele de turbărie. Habitatul 91D0* este cel mai vulnerabil, având cea mai mică suprafață și o biodiversitate mare.	2	2

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		Localizare: Tinovul Răbufnitoarea, habitatele 91D0*.		
	Speciile de plante cu valoare de conservare	**Cauza:** incendii cauzate de vizitatori sau localnici. **Impact:** *s*peciile pot fi afectate negativ de incendii. **Localizare:** pe toată suprafața sitului.	1	1
	Speciile pradă mistreț, cerb, căprior, iepure.	**Cauza:** incendii cauzate de vizitatori sau localnici. **Impact:** cu incendierea stufărișurilor se distrug locurile de odihnă și ascunzișurile speciilor pradă. **Localizare:** pe toată suprafața sitului.	1	1
	Urs, lup, râs	**Cauza:** incendii cauzate de vizitatori sau localnici. **Impact:** se distrug locurile de odihnă a speciilor pradă, în cazul ursului. Odată cu incendierea stufărșurilor se distrug locurile de odihnă și ascunzișurile folosite. **Localizare:** pe toată suprafața sitului	1	1
7.2. Baraje, management	Mlaștini	**Cauza:** scăderea nivelului apei freatice.	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
hidrologic şi gestionarea/ utilizarea resurselor de apă – desecări – amenințare		**Impact:** desecarea mlaștinilor. **Localizare:** Tinovul Răbufnitoarea, habitatul 91D0*.		
	Carex appropinquata	**Cauza:** scăderea nivelului apei freatice. **Impact:** poate afecta negativ specia, care este sensibilă la nivelul apei freatice și umbrozitate. **Localizare:** Tinovul Răbufnitoarea, habitatul 91D0*.	1	1
	Ape minerale	**Cauza:** exploatarea resurselor de ape minerale. **Impact:** scăderea nivelului de apă. **Localizare:** fântânile de apă minerală.	1	1
7.3. Fragmentare accentuată – amenințare	Pajiște	**Cauza:** construcții de drumuri, amenajamente silvice necorespunzătoare. **Impact:** pot afecta diversitatea speciilor de plante și împrăștierea semințelor. Pierdere de habitat. **Localizare:** pajiștele din cadrul sitului.	1	1
	Pholydoptera transsylvanica	**Cauza:** construcții de drumuri, amenajamente silvice	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		necorespunzătoare. **Impact:** fragmentarea habitatelor poate avea efect negativ asupra speciei. **Localizare:** pe pajiștile din cadrul sitului.		
	Urs, lup, râs, pisica sălbatică	**Cauza:** activități forestiere. **Impact:** fragmentarea teritoriului de vânat a carnivorelor mari. **Localizare:** habitatele forestiere.	1	1
7.4. Alte efecte ecologice – amenințare	Turbării, mlaștini	**Cauza:** eutrofizare, desecare, succesiune. **Impact:** poate afecta pierderea habitatului 91D0* și a speciilor legate de acest habitat. **Localizare:** Tinovul Răbufnitoarea, habitatul 91D0*.	1	1
	Pajiști, specii caracateristice	**Cauza:** folosirea pesticidelor. **Impact:** pot fi afectate pajiștile și speciile caracteristice. **Localizare:** pajiștile din cadrul sitului.	1	1
8. Specii şi gene invazive, alte specii şi gene problematice				

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
8.1. Plante invazive străine/care nu sunt native – amenințare	Habitate	**Cauza:** introducerea speciilor de arbori alohtoni și invazivi. **Impact:** pierderea de habitate și a speciilor componente acestora, în favoarea speciilor invazive. **Localizarea:** habitatele forestiere și pajiștile din sit.	1	1
	Specii	**Cauza:** introducerea speciilor alohtone și invazive. **Impact:** poate genera antagonism, speciile autohtone fiind amenințate. **Localizarea:** pe toată suprafața sitului.	1	1
8.2. Agenți patogeni – amenințare	Habitate, specii	**Cauza:** răspândirea agenților patogeni din zonă în vecinătatea sitului. **Impact:** pot fi afectate habitatele și speciile din sit. **Localizarea:** pe toată suprafața sitului.	1	1
8.3. Specii native problematice	Nu este cazul			
8.4. Hibridizarea	*Triturus montandoni,*	**Cauza:** amestecarea speciilor de tritoni.	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
speciilor – presiune și amenințare	*Triturus vulgaris*	**Impact:** poate rezulta diluarea și amestecarea materialului genetic a speciei *Triturus montandoni.* **Localizarea:** pe toată suprafața sitului.		
	Felis silvestris	**Cauza:** amestecarea cu pisica domestică. **Impact:** poate rezulta diluarea și amestecarea materialului genetic a speciei. **Localizarea:** pe toată suprafața sitului.	1	1
	Canis lupus	**Cauza:** amestecarea cu câini. **Impact:** poate rezulta diluarea și amestecarea materialului genetic a speciei. **Localizarea:** pe toată suprafața sitului.	1	1
9. Poluarea - provenită din surse din afara ariei sau generată în interiorul ariei protejate				
9.1. Ape uzate de la gospodării și din canalizarea urbană, de	Pârâuri, speciile de pești	**Cauza:** nu sunt dezvoltate sistemele de canalizare pentru toate gospodăriile în cadrul sitului. **Impact:** apa uzată poate intra în pâraie astfel existând riscul	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
exemplu facilităţile turistice, toalete – amenințare		poluării. **Localizarea:** Băile Balvanyos.		
9.2. Efluenţi din agricultură şi silvicultură, de exemplu îngrăşăminte şi pesticide în exces – amenințare	Fânețe	**Cauza:** aplicarea îngrăşămintelor organice pentru fertilizarea pajiştilor. **Impact:** poate avea impact negativ asupra speciilor autohtone. **Localizarea:** în zone de pajiști pe toată suprafața sitului.	1	1
9.3. Deşeuri menajere şi deşeuri solide – amenințare	Peisaj, toate habitatele și speciile	**Cauza:** depozite ilegale gestionate incorect. **Impact:** depozitarea necorespunzătoare poate genera conflicte între om și urs, specia fiind atrasă de zonele de colectare a deșeurilor. **Localizare:** mai ales în localitatea Băile Balvanyos.	1	1
10. Evenimente geologice				

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
10.1. Eroziunea şi/sau colmatarea/ depunerea de materiale	Nu este cazul			
11. Ameninţări datorate schimbărilor climatice sau a altor fenomene climatice extreme				
11.1. Secete – amenințare	Habitatul 91D0* Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite	**Cauza:** scăderea apei freatice și debitul mic al pârâurilor. **Impact:** poate avea efecte negative asupra habitatului, implicit a florei. **Localizare:** Tinovul Răbufnitoarea.	1	1
	Specia comunitară *Ligularia sibirica*	**Cauza:** creșterea temperaturii din cauza schimbărilor climatice care aceelerază desecarea. Specia necesită nivel de apă freatică ridicat. **Impact:** poate cauza pierderea habitatului speciei *Ligularia sibirica.* **Localizare:** pe valea pârâurilor Iad, Zsombor și în Tinovul	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
		Răbufnitoarea.		
	Thelypteris palustris, Carex appropinquata	**Cauza:** pierderea habitatului din cauza desecării. **Impact:** număr redus de exemplare, vulnerabilitate accentuată. **Localizarea:** Tinovul Răbufnitoarea.	1	1
	Speciile: *Drosera rotundifolia, Empetrum nigrum, Vaccinium oxycoccos, Carex appropinquata*	**Cauza:** desecarea habitatului optim, prin creșterea temperaturii datorită schimbărilor climatice. **Impact:** poate cauza pierderea habitatului speciilor enumerate. **Localizare:** Tinovul Răbufnitoarea.	1	1

Amenințarea/Presiunea identificată	**Valoarea amenințată - cât mai specific definită**	**Explicații:** **se precizează, dacă există date și pe ce zone se extinde sau se concentrează amenințarea. Dacă este nevoie, separat pentru valorile pentru care au relevanță deosebită.**	**Nivel impact estimat**	
			Prezent	**Viitor**
11.2. Furtuni şi inundaţii	Nu este cazul			
12. Ameninţări la adresa valorilor sociale şi culturale specifice				
12.1. Pierderea legăturilor culturale, a cunoştinţelor şi/sau a practicilor de management tradiţionale – amenințare	Pajiști	**Cauza:** Intensificarea utilizării, incendieri. Presiunea se manifestă și prin expansiunea terenurilor arabile chiar şi în locul fâneţelor utilizate extensiv. **Localizare:** pe toate pajiștile din suprafața sitului. **Impact:** poate avea efecte negative asupra pajiștilor.	1	1
	Păduri	**Cauza:** intensificarea utilizării exploatărilor netradiționale prin utilizarea tehnologiilor moderne, a utilajelor grele. **Impact:** perturbarea liniștii, deranjul animalelor. **Localizarea:** pe toată suprafața sitului.	1	1

C.3. Evaluarea tendințelor în starea valorilor ariei protejate

Inventarierile speciilor și habitatelor de interes conservativ, efectuate în perioada 2011-2012, au dus la stabilirea direcțiilor principale de management. Aceste inventarieri și cartări arată că starea speciilor și habitatelor de interes comunitar, în general, este bună. Habitatul prioritar 91D0* este cel mai vulnerabil, secetele prelungite din ultima perioadă putând agrava starea lui.
Habitatele forestiere prioritare se află într-o stare de conservare relativ bună care trebuie menținută.
În acest proces, principalii factori interesați sunt ocoalele silvice și proprietarii de păduri. Din acest motiv, trebuie construită și menținută a colaborare eficientă cu aceştia. Custodele are sarcina de a conserva speciile și habitatele identificate și de a se asigura că proprietarii și gestionarii de terenuri respectă legislația existentă, dar și restricțiile stabilite prin Planul de management.
Speciile de interes comunitar au efective relativ bune, cu excepția speciilor de tritoni a căror locuri de reproducere sunt limitate la un număr redus de habitate. Pentru conservarea speciilor de tritoni, aceste locuri, micile ochiuri de ape, trebuie protejate în perioada de reproducere.
O amenințare pentru habitate și specii o reprezintă utilizarea terenurilor pentru activități tip off-road. Situl este străbătut de un drum județean, cu acces ușor pentru persoanele care practică acest tip de activitate. Este necesar să se prevină apariția unei asemenea amenințări. Din acest motiv, se recomandă luarea de măsuri preventive, prin introducerea unor restricții în Regulamentul sitului.
În viitor, pot apărea alte amenințări, necunoscute în prezent pentru care custodele va trebui să stabilească măsuri de prevenire, chiar dacă în acest plan nu a fost identificată o acțiune sau măsură specială.

D. STRATEGIA DE MANAGEMENT

D.1. Viziunea

Valorile din aria protejată și peisajul sunt de o importanță deosebită, menținerea lor fiind necesară pentru generațiile viitoare. Procesele naturale conservate, strânsa legătură dintre om și natură, au avut ca rezultat, menținerea echilibrului și condiții bune de conservare. Ca urmare, viziunea pentru aria protejată Ciomad-Balvanyos poate fi definită astfel:

Situl Natura 2000 Ciomad-Balvanyos este o perlă a naturii cu o varietate de valori naturale, cu fenomene postvulcanice, izvoare și băi cu ape minerale, mofete și emisii de gaze și în același timp constituie un important refugiu cu o biodiversitate bogată a speciilor, cu un mozaic de păduri și pajiști care definesc peisajul.

D.2. Strategia de management

Având în vedere valorile ariei protejate Ciomad-Balvanyos și amenințările identificate la adresa lor, precum și tendințele descrise prin evaluarea acestora, pentru realizarea viziunii, managementul ariei protejate se va integra în cadrul a cinci programe de management:

Programul 1: Managementul biodiversității

Scop: Menținerea/refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ, prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management, în colaborare cu proprietarii/administratorii de terenuri și resurse naturale.

Managementul biodiversității are cinci subprograme:

- **Subprogramul 1.1. Managementul pădurilor**
  Obiectiv: Menținerea suprafețelor de păduri de interes conservativ care se află în stare favorabilă de conservare.
- **Subprogramul 1.2. Managementul pajiștilor**
  Obiectiv: Menținerea suprafeței și calitatea pajiștilor, prin management activ, pentru menținerea habitatelor și speciilor.
- **Subprogramul 1.3. Managementul turbăriilor**
  Obiectiv: Asigurarea condițiilor necesare menținerii, în mod cât mai natural, a stării de conservare favorabile a habitatelor de turbării.
- **Subprogramul 1.4. Managementul speciilor**
  Obiectiv: Asigurarea condițiilor necesare pentru menținerea, în starea actuală de conservare, a speciilor din cadrul sitului.
- **Subprogramul 1.5. Managementul terenurilor cu utilități speciale**
  Obiectiv: Asigurarea unui management eficient cu privire la terenurile cu utilități speciale.

Programul 2: Conştientizare, informare, educaţie ecologică

Scop: Creșterea nivelului de acceptare a ariei protejate Ciomad-Balvanyos și obţinerea sprijinului factorilor interesaţi, în vederea realizării obiectivelor de conservare a ariei protejate, prin activităţi de conştientizare, informare şi educaţie ecologică, în colaborare cu comunităţile locale și alți factori interesați.

- **Subprogramul 2.1. Informare și conștientizare**

  Obiectiv: Informarea factorilor interesați, prin programe de conștientizare și educație ecologică, asupra valorilor și actualităților din situl Natura 2000.

- **Subprogramul 2.2. Dezvoltarea durabilă a comunităților locale**

  Obiectiv: Asigurarea dezvoltării durabile a comunităților locale și proprietarilor de teren prin programe și întâlniri.

Programul 3: Peisaj

Scop: Menținerea peisajului actual, în vederea evitării activităților cu impact vizual major și/ sau reducerea efectelor vizuale din activități anterioare.

Programul 4: Managementul vizitatorilor

Scop: Asigurarea condițiilor optime de vizitare, astfel încât speciile și habitatele de interes conservativ să nu fie afectate. Încurajarea dezvoltării ecoturismului în zona ariei protejate, ca potențială activitate pentru dezvoltarea durabilă a zonei.

D.3. Planul operațional

Pentru implementarea strategiei de management, prezentată la capitolul anterior, au fost definite principalele direcții de management pentru primii cinci ani de implementare a Planului de Management. Direcțiile, descriu ceea ce trebuie realizat de către gestionarii terenurilor și resurselor de pe teritoriul ariei protejate, precum și ceea ce trebuie să urmărească custodele, pentru a realiza obiectivele de management pentru programele și sub-programele definite în cadrul strategiei. Activitățile detaliate vor fi stabilite prin Planul de lucru anual. Măsurile specifice pentru conservarea speciilor și habitatelor sunt redate în fișa speciei/habitatului: Tabel nr. 18 - Modalități de implementare ale măsurilor de management și măsuri specifice.

Important: În ceea ce privește responsabilitatea implementării direcțiilor de management, descrise în Planul operațional, este important să se înțeleagă următoarele: obligația și

responsabilitatea adaptării managementului terenurilor și al resurselor naturale la obiectivele ariei protejate Ciomad-Balvanyos revine proprietarilor și gestionarilor de drept, conform prevederilor art. 21, alineatul 4 din O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare. Responsabilitatea reglementării activităților pe teritoriul ariei protejate, în conformitate cu prevederile Planului de management, revine autorităților competente, în colaborare cu administratorul ariei protejate – conform prevederilor art. 21 alineatul 60 din O.U.G. nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, fapt reflectat în coloana ”Principalii factori interesați în implementare” din Tabelul 19.

Custodele, propune măsurile și activitățile de management, în baza recomandărilor specialiștilor în conservarea biodiversității și se implică în mod activ în stabilirea împreună cu gestionarii terenurilor, a modalităților în care se pot implementa direcțiile stabilite. Ca urmare, atunci când se definesc Direcțiile de management – coloana 1 a Tabelului 19 – acestea se referă nu numai la obligațiile sau acțiunile realizate de custode, ci și la cele ale factorilor interesați, direct implicați. De exemplu, dacă acțiunea se referă la ”reglementarea activităților de .... ” – obligativitatea reglementării revine autorității desemnate legal, custodele având rolul, prin emiterea unui aviz, de a se implica activ în armonizarea reglementărilor cu cerințele speciilor și habitatelor.

Având în vedere resursele limitate de care dispune custodele, precum și faptul că, în prezent, niciun administrator de arie protejată nu are asigurat un sprijin financiar continuu, direcțiile de management au fost prioritizate, după cum urmează:

- **prioritatea 1** – direcții de management foarte importante pentru realizarea obiectivelor și pentru realizarea cărora custodele trebuie să facă tot posibilul să identifice resursele necesare;
- **prioritatea 2** – direcții importante de management, dar a căror realizare nu este critică pentru atingerea obiectivelor. Custodele va depune eforturi pentru a le realiza;
- **prioritatea 3** – direcții care pot contribui la realizarea obiectivelor, dar nerealizarea lor nu va influența în mod negativ aria protejată. Se vor realiza doar dacă apar oportunități pentru atragerea resurselor necesare.

Tabel nr. 19.

Principalele direcții de management

Programul 1. Managementul biodiversității **Scop: Menținerea/refacerea stării favorabile de conservare pentru habitatele și speciile de interes conservativ prin aplicarea și îmbunătățirea măsurilor de management în colaborare cu proprietarii/administratorii de terenuri și resurse naturale.**	**Indicator de finalizare**	**Prioritate**	**An 1 2015**	**An 2 2016**	**An 3 2017**	**An 4 2018**	**An 5 2019**	**Principalii factori interesați în implementare**
Sub-programul 1.1. Managementul pădurilor **Obiectiv: Menținerea suprafețelor de păduri de interes conservativ care se află în stare favorabilă de conservare.**								
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al ariei protejate Ciomad-Balvanyos.	Ha cu lucrări realizate conform planului de management	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii pădurilor, custodie
1.1.2. Aplicarea unui management forestier	4977.85 ha de	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice,

responsabil pentru conservarea habitatelor care sunt în stare bună de conservare.	păduri în stare de conservare bună							proprietarii pădurilor, custodie
1.1.3. Asigurarea condițiilor necesare speciilor de faună sălbatică, dependente de habitatele forestiere.	Păstrarea lemnului mort de cel puțin 5 m.c/ha	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii pădurilor, custodie
1.1.4. Asigurarea condițiilor necesare pentru reproducere, adaptate cerințelor specifice fiecărei specii de lilieci dependente de habitatele forestiere.	Păstrarea lemnului mort, - cel puțin 5 m3/ha	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii pădurilor, custodie
1.1.5. Asigurarea protecției stricte a habitatului 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite.	11437 m^2 de habitat de turbării	1	√	√	√	√	√	Custodie, Ocoale silvice
1.1.6. Asigurarea protecției corpurilor de apă și menținerea arborilor/arbuștilor în apropierea lor, pentru conservarea acestor habitate.	Lungime maluri afectate de tăieri rase, la mai puțin de 10 m de albie	2	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, custodie
1.1.7. Restricția periodică a activităţilor de gospodărire silvică, în perioada de împerechere și reproducere sau hibernare, în cazul ursului, pe o rază de 300/500 m în jurul locului de reproducere sau hibernare.	Menținerea distanței de 300-500 m	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, turiști, proprietari de păduri

1.1.8. Interzicerea tăierilor rase sau a tăierior de racordare, fără regenerarea prealabilă a ochiurilor deschise.	Maxim 1,0-3,0 ha zona legală de tăiere, în funcție de habitatul afectat.	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietari de păduri, custodie
1.1.9. Protecţia cu substanţe chimice împotriva patogenilor şi dăunătorilor poate fi efectuată numai în cazuri speciale: de exemplu în apropierea unei zone locuite, din motive de sănătate publică, eventual pe zone de pădure care se află sub renovare, în plantaje. Cu ocazia protecţiei împotriva dăunătorilor, trebuie încurajată folosirea soluţiilor selective sau a modalităţilor biologice. Nu se pot folosi preparate cu conţinut de substanţă activă, care distrug specii de importanţă comunitară respectiv speciile protejate.	4977.85 ha de păduri în stare naturală prin evitarea chimicalelor dăunătoare	3	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietari de păduri, custodie
1.1.10. Implementarea de măsuri de refacere a habitatelor degradate, prin reconstrucţia tipului natural fundamental de pădure.	4977.85 ha de păduri în stare de conservare bună	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietari de păduri, custodie

Sub-programul 1.2. Managementul pajiștilor **Obiectiv: Menținerea suprafeței și calitatea pajiștilor prin management activ pentru menținerea habitatelor și speciilor.**	**Indicator de finalizare**	**Prioritate**	**An 1 2015**	**An 2 2016**	**An 3 2017**	**An 4 2018**	**An 5 2019**	**Principalii factori interesați în implementare**
1.2.1. Menținerea habitatelor de pajiști aflate în stare bună de conservare, prin păşunat și cosit, cu respectarea încărcăturii de animale și a perioadelor de păşunat, respectiv cosit, conform Regulamentului.	904.54 ha de pajiști menținute în starea de conservare bună	1	√	√	√	√	√	Proprietarii și utilizatorii pajiștelor, custodie
1.2.2. Menținerea folosinței actuale a terenurilor cu pajişti.	904.54 ha de pajiști menținuțe în starea actuală	2	√	√	√	√	√	Proprietarii și utilizatorii pajiștelor, custodie
1.2.3. Prevenirea degradării populațiilor de specii de interes conservativ, prin controlarea/limitarea numărului câinilor care însoțesc turmele. Numărul câinilor nu poate depăși numărul stabilit prin lege. Câinii lăsaţi liber trebuie dotaţi cu jujeu, în modalitatea prevăzută de lege, în vederea protejării faunei sălbatice.	Turme cu număr legal de câini	2	√	√	√	√	√	Gestionarii fondurilor de vânătoare, custodie
1.2.4. Prevenirea extinderii și reducerea răspândirii	904.54 ha de pajiști	3	√	√	√	√	√	Proprietari pajiștelor,

speciilor invazive noi pe teritoriul ariei protejate Ciomad-Balvanyos.	menținute în starea actuală							custodie
1.2.5. Efectuarea grapării, discuirii, aerisirii pajiştii, supraînsămânţării, arării, erbicidării cu substanțe chimice, îngrăşării, poate fi făcută numai în scopul protecţiei.	904.54 ha de pajiști menținuțe în starea actuală	3	√	√	√	√	√	Proprietari, custodie
1.2.6. Este obligatorie menţinerea arborilor indigeni care au diametrul trunchiului de peste 30 de cm și care se regăsesc sporadic pe pajişti şi a fructelor sălbatice, fără specificarea diametrului trunchiului.	Pajişti cu arbori menținute în stare bună de conservare	2	√	√	√	√	√	Proprietarii și utilizatorii pajiștelor, custodie
Sub-programul 1.3. Managementul turbăriilor **Obiectiv: Asigurarea condițiilor necesare menținerii în mod cât mai natural a stării de conservare favorabile a habitatelor de turbării.**	**Indicator de finalizare**	**Prioritate**	**An1 2015**	**An 2 2016**	**An 3 2017**	**An 4 2018**	**An 5 2019**	**Principalii factori interesați în implementare**
1.3.1. Menținerea turbăriilor, luând în considerare și procesele naturale.	11437 m^2 turbării	3	√	√	√	√	√	Custodie, ocoale silvice, turişti, proprietari de păduri
1.3.2. Asigurarea condițiilor necesare menținerii, în mod cât mai natural, a stării de conservare favorabile a	11437 m^2 turbării păstrate în stare	1	√	√	√	√	√	Custodie, ocoale silvice, turişti,

habitatelor de turbării.	bună de conservare							proprietari de păduri
1.3.3. În vederea asigurării resurselor ecologice de apă ale habitatelor umede, este interzisă efectuarea oricărei activităţi şi înfiinţarea obiectivelor noi care diminuează resursele de apă freatică: crearea unor canale noi, excavarea şanţurilor vechi şi a canalelor fără autorizaţie, creşterea capacităţii lor de drenare.	11437 m^2 turbării păstrate în stare bună de conservare	1	√	√	√	√	√	Sistemul de Gospodărire a Apelor Covasna, ocoale silvice
1.3.4. Debitul, scurgerea naturală, raportul de aflux, albia şi malul apelor pot fi modificate numai cu menţinerea proporţiilor corespunzătoare florei şi faunei de pe malul apelor şi cu asigurarea capacităţii lor de funcţionare.	Menținerea apelor curgătoare în starea actuală	2	√	√	√	√	√	Sistemul de Gospodărire a Apelor Covasna, custodie
1.3.5. Din cauza suprafeţei mici a habitatului şi lipsa zonelor tampon, vizitarea, turismul, care afectează habitatul pot fi realizate numai prin folosirea pasarelelor, podeţelor construite în acest scop.	11437 m^2 turbării păstrate în stare bună de conservare	1	√	√	√	√	√	Custodie
1.3.6. Limitarea cositului și a păşunatului în mlaștinile de valoare conservativă mare din valea Iadului.	Mlaștinile în valea Iadului în stare bună de conservare	2	√	√	√	√	√	Proprietari, Custodie

Sub-programul 1.4. Managementul speciilor **Obiectiv: Asigurarea condițiilor necesare pentru menținerea în starea actuală de conservare a speciilor din cadrul sitului.**	**Indicator de finalizare**	**Prioritate**	**An1 2015**	**An 2 2016**	**An 3 2017**	**An 4 2018**	**An 5 2019**	**Principalii factori interesați în implementare**
1.4.1. Asigurarea limitării păşunatului de-a lungul pârâurilor, în şaua Burda, pasul Turia, valea Zsombor şi în valea Iadului, afectate de un păşunat excesiv, în vederea protejării speciilor *Ligularia sibirica, Carex appropinquata.*	4043 tulpini *Ligularia sibirica* 3 tulpini *Carex appropinquata*	1	√	√	√	√	√	Proprietari, custodie
1.4.2. Diminuarea gradului de umbrire a habitatului speciei *Ligularia sibirica* prin defrișare selectivă manuală a arborilor și arbuștilor.	Menținerea în stare de conservare bună a populației *Ligularia sibirica*	2	√	√	√	√	√	Ocolul silvic, Custodie
1.4.3. Menținerea gospodăririi stabile a apelor pentru asigurarea întregului ciclu de viață a amfibienilor: *Triturus cristatus, Triturus montandoni, Bombina variegata.*	Menținerea populațiilor cunoscute	2	√	√	√	√	√	Proprietarii și utilizatorii terenurilor, Custodie
1.4.4. Reglementarea culegerii și comercializării speciilor de plante protejate.	Specii protejate	2	√	√	√	√	√	Custodie, autorități de mediu

1.4.5. Evitarea păşunatului în păduri şi lizierele de păduri.	Păşunat controlat	2	√	√	√	√	√	Proprietarii de turme, ocoale silvice
1.4.6. Evitarea formării habitatelor capcană de-a lungul drumurilor forestiere, protejarea habitatelor existente în cazul speciilor de amfibieni, mai ales în cazul speciei *Triturus montandoni*.	Menţinerea/refacerea drumurilor forestiere	2	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii de păduri
1.4.7. Amplasarea platformelor primare şi a căilor de scos- apropiat în afara habitatelor potenţiale pentru amfibieni.	Menţinerea habitatelor pentru amfibieni	3	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii de păduri, custodie
1.4.8. Amplasarea resturilor nevalorificabile din exploatoare în parchetele în curs de exploatare, în afara habitatelor potenţiale pentru specie.	Menţinerea habitatelor pentru amfibieni	3	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii de păduri, custodie
1.4.9. Reglementarea activităţii de vânătoare în cazul speciilor de urs, lup şi râs.	Menţinerea efectivelor speciilor de interes comunitar	2	√	√	√	√	√	Asociaţiile de vânători
1.4.10. Menţinerea biodiversităţii în vederea asigurării echilibrului ecologic al ecosistemelor şi a condiţiilor optime pentru speciile protejate.	Menţinerea efectivelor speciilor de interes comunitar	2	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietarii de păduri, proprietarii şi utilizatorii pajiştelor,

								proprietarii de turme, custodie, asociaţiile de vânători
Sub-programul 1.5. Managementul terenurilor cu utilităţi speciale **Obiectiv: Asigurarea unui management eficient cu privire la terenurile cu utilităţi speciale.**	**Indicator de finalizare**	**Prioritate**	**An1 2015**	**An 2 2016**	**An 3 2017**	**An 4 2018**	**An 5 2019**	**Principalii factori interesaţi în implementare**
1.5.1. În situl Natura 2000 se pot amenaja noi terenuri pentru hrana vânatului, numai în scopul protecţiei naturii – de exemplu în vederea înlocuirii unor terenuri pentru hrana vânatului, dintr-un loc nefavorabil – cu aprobarea organului responsabil de protecţia naturii.	Număr optim de locuri de hrănit	3	√	√	√	√	√	Asociaţia Vânătorilor Pro Silva-Covasna, AVPS Cătruşa
1.5.2. Pentru protecţia împotriva agenţilor patogeni şi a dăunătorilor, folosirea cu prioritate a materialelor selective sau a modalităţilor biologice de combatere.	Modalităţi biologice şi materiale selective folosite	3	√	√	√	√	√	Proprietari terenurilor, custodie
1.5.3. Trebuie capturate pisicile şi câinii hoinari, şi trebuie rărită, în permanenţă, populaţia de vulpi, în	Menţinerea numărului optim de	3	√	√	√	√	√	Asociaţia Vânătorilor Pro Silva-Covasna,

vederea diminuării pericolului care afectează fauna sălbatică.	vulpi							AVPS Cătruşa
Programul 2. Conştientizare, informare, educaţie ecologică **Scop: Creşterea nivelului de acceptare a ariei protejate Ciomad-Balvanyos şi obţinerea sprijinului factorilor interesaţi, în vederea realizării obiectivelor de conservare a ariei protejatea prin activităţi de conştientizare, informare şi educaţie ecologică în colaborare cu comunităţile locale şi alţi factori interesaţi.**	**Indicator de finalizare**	**Prioritate**	**An1 2015**	**An 2 2016**	**An 3 2017**	**An 4 2018**	**An 5 2019**	**Principalii factori interesaţi în implementare**
Sub-programul 2.1. Informare şi conştientizare **Obiectiv: Informarea factorilor interesaţi prin programe de conştientizare şi educaţie ecologică asupra valorilor şi actualităţilor din situl Natura 2000.**								
2.1.1. Informare şi conştientizare continuă pentru elevii din şcolile situate în zona limitrofă sitului.	Caravane, vizite tematice, tabere	1	√	√	√	√	√	Custodie, unităţi de învăţământ

	ecologice							
2.1.2. Montare și/sau actualizare panouri informative în situl Ciomad-Balvanyos.	Panouri	1	√	√	√	√	√	Custodie
2.1.3. Prezentarea informațiilor referitoare la situl Ciomad-Balvanyos prin touch screen-uri, în unitățile de cazare din Băile Balvanyos.	Trei touchscreen-uri montate	1	√	√	√	√	√	Custodie
2.1.4. Realizare filme despre valorile din situl Ciomad-Balvanyos.	Filme	1	√		√			Custodie
2.1.5. Organizare întâlniri și consultare continuă cu factori interesati despre managementul sitului.	Întâlniri	1	√	√	√	√	√	Custodie și factori interesați
2.1.6. Organizarea Zilei Muntelui Puturosu.	Un eveniment organizat/ an	1	√	√	√	√	√	Custodie, unități de învățământ, voluntari
2.1.7. Informare prin pagina web a sitului și prin liste de e-mailuri.	O pagină web actualizată	1	√	√	√	√	√	Custodie
Sub-programul 2.2. Dezvoltarea durabilă a comunităților locale **Obiectiv: Asigurarea dezvoltării durabile a comunităților locale și proprietarilor de teren prin programe și întâlniri.**	**Indicator de finalizare**	**Prioritate**	**An1 2015**	**An 2 2016**	**An 3 2017**	**An 4 2018**	**An 5 2019**	**Principalii factori interesați în implementare**

2.2.1. Cooptarea și managementul eficient al voluntarilor pentru realizarea de activități specifice.	Cel puțin 10 voluntari cooptați	2	√	√	√	√	√	Custodie, voluntari
2.2.2. Informarea comunităților locale, a proprietarilor de păduri și pajiști despre existența și procesul de compensări Natura 2000.	Proprietari de păduri și pajiști informați	2		√	√	√	√	Custodie, factori interesați
2.2.3. Consultarea localnicilor, atât la birou cât și pe teren, sau cu ocazia forumurilor.	Cel puțin un/o forum/consultare pe an	2		√	√	√	√	Custodie, factori interesați
2.2.4. Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile și programele de dezvoltare ale județului și regiunii.	Numărul de participări la întâlniri de planificare strategică locale sau regionale	2		√	√	√	√	Custodie, factori interesați
2.2.5. Identificarea de potențiali parteneri și inițierea de proiecte/programe pentru promovarea zonei.	Proiect cu componentă de promovare a zonei	2	√	√	√	√	√	Custodie, factori interesați

Programul 3. Peisaj **Scop: Menținerea peisajului actual pentru evitarea activităților cu impact vizual major și/ sau reducerea efectelor vizuale din activități anterioare.**	**Indicator de finalizare**	**Prioritate**	**An 1 2015**	**An 2 2016**	**An 3 2017**	**An 4 2018**	**An 5 2019**	**Principalii factori interesați în implementare**
3.1. Menținerea procentului actual al pădurilor și pajiștilor.	90% păduri, 8,6% pajiști naturale	1	√	√	√	√	√	Ocoale silvice, proprietari păduri, custodie
3.2. Stabilirea și promovarea unor soluţii care armonizează construcţiile noi cu peisajul.	Menținerea peisajului actual	3	√	√	√	√	√	Primăriile Turia și Bixad, proprietari de terenuri și de imobile, custodie
3.3. Asigurarea unei imagini unitare, armonice cu tradițiile istorice ale peisajului, în privința clădirilor și tuturor infrastructurilor conexe.	Menținerea peisajului actual	3	√	√	√	√	√	Primăriile Turia și Bixad, proprietari de terenuri și de imobile, custodie
3.4. Pentru depozitarea deșeurilor trebuie amplasate recipiente închise.	Recipiente închise amplasate în sit	3	√	√	√	√	√	Primăriile Turia, Bixad, firme de salubrizare, custodie

3.5. Elaborarea marcajelor de teren într-o formă care să nu pună în pericol valorile de peisaj, cu materiale naturale.	Marcaje cu materiale naturale pe toate traseele marcate	2	√	√	√	√	√	Firme specifice, custodie
3.6. Participarea la evenimente relevante și organizarea de evenimente, în colaborare cu administratorii altor arii protejate, cu scop de informare, conștientizare și promovare a zonei.	Participare la/ organizarea cel puțin 2 evenimente/an	2	√	√	√	√	√	ONG-uri, unități de învățământ, custodie
3.7. Înființarea de construcții de circulație, conducte de telecomunicații, alte conducte de utilitate publică, clădiri, numai în condițiile stabilite de autoritățile competente.	Construcții cu norme standard	3	√	√	√	√	√	CNADNR – Direcția Regională Drumuri și Poduri Brașov – Filiala Harghita, firme telecomunicații, custodie
3.8. Clădirile sezonale - grajd acoperit cu material natural, podețe ocazionale peste cursurile de apă - trebuie demolate după finalizarea activității.	Menținerea stării actuale a peisajului	2	√	√	√	√	√	Proprietarii terenurilor, custodie

Programul 4. Managementul vizitatorilor **Scop: Asigurarea condițiilor optime de vizitare, astfel încât speciile și habitatele de interes conservativ să nu fie afectate. Încurajarea dezvoltării ecoturismului în zona ariei protejate, ca activitate potențială pentru dezvoltarea durabilă a zonei.**	**Indicator de finalizare**	**Prioritate**	**An 1 2015**	**An 2 2016**	**An 3 2017**	**An 4 2018**	**An 5 2019**	**Principalii factori interesați în implementare**
4.1. Promovarea ecoturismului și a turismului balnear din zona Ciomad-Balvanyos.	Pliante, materiale informative, web	1	√	√	√	√	√	Unități de cazare, custodie
4.2. Elaborarea marcajelor de teren într-o formă care nu pune în pericol valorile de peisaj, cu materiale naturale.	Marcaje cu materiale naturale pe toate traseele marcate	2	√	√	√	√	√	Firme specifice, custodie
4.3. Realizarea unui punct/centru de informare.	Un punct/centru de informare pe suprafața sitului	2		√	√	√	√	Custodie
4.4. Încurajarea realizării de pachete de programe turistice, care integrează valorile ariei protejate Ciomad-Balvanyos și le promovează, în parteneriat cu factori interesați relevanți.	Cel puțin două pachete	2		√	√	√	√	Unități de cazare, custodie

4.5. Realizarea strategiei de vizitare.	Strategie de vizitare	2		√	√	√	√	Unități de cazare, factori interesați, custodie
4.6. Proiectarea și amenajarea pe teritoriul ariei protejate Ciomad-Balvanyos a traseelor tematice și a potecilor de studii, cu prioritate a celor ce îndeplinesc condițiile pentru ecoturism.	Cel puțin trei km	2	√	√	√	√	√	Custodie
4.7. Dezvoltarea și promovarea pistelor de biciclete în cadrul sitului.	Minim zece km de piste de bicicletă	2	√	√	√	√	√	Custodie
4.8. Dezvoltarea infrastructurii de vizitare.	Nr. vizitatori	2	√	√	√	√	√	Custodie, unități de cazare, factori interesați

D.3.1. Activități și măsuri de management specifice pentru implementarea planului operațional

Pentru realizarea obiectivelor stabilite prin Planul Operațional, este necesar să fie planificate și realizate activități de management și deopotrivă, să fie stabilite măsuri specifice, în condițiile respectării legislației în vigoare aplicabilă domeniului ariilor naturale protejate. În acest subcapitol sunt prezentate acțiunile și măsurile specifice care se vor implementa de către custodele ariei protejate Ciomad-Balvanyos.

Activitățile specifice, vor fi incluse în planurile anuale, iar măsurile specifice se vor reflecta în Regulamentul ariei protejate Ciomad-Balvanyos.

În tabelul de mai jos, sunt prezentate posibile activități și măsuri specifice ce se impun pentru realizarea unora dintre măsurile de management. Activitățile și măsurile, prezentate în tabelul de mai jos, nu sunt singurele ce se pot defini pe perioada de implementare a Planului de Management. În baza prevederilor din Planul Operațional, se vor defini și alte activități și măsuri, care vor fi incluse în planurile anuale de lucru. În măsura în care, în perioada de implementare, vor fi stabilite activități și măsuri care necesită acordul și colaborarea factorilor interesați, custodele se obligă să se consulte cu aceștia.

Tabel nr. 20.

Modalități de implementare a măsurilor de management și măsuri specifice

Direcții de management - definite în Planul operațional	**Mod de implementare și măsuri specifice**
Programul 1. Managementul biodiversității	
Sub-programul 1.1. Managementul pădurilor	
1.1.1. Armonizarea măsurilor de management forestier cu prevederile planului de management al ariei protejate Ciomad-Balvanyos.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișa habitatelor 9110, 9130, 9170, 91V0, 91D0*.
1.1.2. Aplicarea unui management forestier	Activități de management recomandate: patrulări, asigurarea managementului forestier responsabil, prin

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare şi măsuri specifice**
responsabil pentru conservarea habitatelor care sunt în stare bună de conservare.	comunicare eficientă cu ocoalele silvice, proprietarii pădurilor. Măsuri: marcarea traseelor, necesare pentru exploatarea lemnului şi mişcarea materialului, poate fi efectuată numai după obţinerea aprobărilor corespunzătoare, luând în considerare protecţia habitatelor şi a speciilor de importanţă comunitară. Vezi fișa habitatelor 9110, 9130, 9170, 91V0, 91D0*.
1.1.3. Asigurarea condițiilor necesare speciilor de faună sălbatică dependente de habitatele forestiere.	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișa habitatelor și fișa speciilor
1.1.4. Asigurarea condițiilor necesare pentru reproducere, adaptate cerințelor specifice fiecărei specii de lilieci dependente de habitatele forestiere.	Activități de management recomandate: patrulări, asigurarea prezenței lemnului mort în picioare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișele speciilor de lilieci și fisele habitatelor.
1.1.5. Asigurarea protecției stricte a habitatului 91D0* - Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite.	Activități de management recomandate: montarea unei punți suspendate cu o lungime de 150 m în habitatul Tinovul Răbufnitoarea. Protecția zonelor de turbării forestiere prin patrulări, informare și conștientizare asupra importanței habitatului 91D0*. Măsuri specifice recomandate: vezi fișa habitatului 91D0*.
1.1.6. Asigurarea protecției corpurilor de apă și menținerea arborilor/arbuștilor în apropierea	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare. Montare punte suspendată în habitatul Tinovul

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare şi măsuri specifice**
lor, pentru conservarea acestor habitate.	Răbufnitoarea, în jurul corpurilor de apă. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa habitatului 91D0*.
1.1.7. Restricţia periodică a activităţilor de gospodărire silvică, în perioadele de: împerechere, reproducere sau hibernare, în cazul ursului, pe o rază de 300/500 m în jurul locului de reproducere sau hibernare.	Activități de management recomandate: restricția activităților forestiere pe o rază de 300-500 m, în jurul locului de reproducere sau hibernare a speciilor, patrulări în zonă în perioda de reproducere, informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișele habitatelor și a speciei *Ursus arctos*.
1.1.8. Interzicerea tăierilor rase sau a tăierior de racordare, fără regenerarea prealabilă a ochiurilor deschise.	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fișele habitatelor.
1.1.9. Protecţia cu substanţe chimice împotriva agenţilor patogeni şi dăunătorilor poate fi efectuată numai în cazuri speciale: de exemplu în apropierea unei zone locuite, din motive de sănătate publică, eventual pe zone de pădure care se află sub renovare, în plantaje. Cu ocazia protecţiei împotriva dăunătorilor trebuie utilizate cu prioritate soluţiile selective sau modalităţile biologice. Nu se pot folosi preparate cu conţinut de	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare, colaborare cu ocoale silvice și proprietarii de păduri și proprietarii de pășuni.

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare şi măsuri specifice**
substanţă activă care distrug specii de importanţă comunitară.	
1.1.10. Implementarea de măsuri de refacere a habitatelor degradate prin reconstrucţia tipului natural fundamental de pădure.	Activităţi de management recomandate: colaborare cu ocoalele silvice şi proprietarii de păduri, în vederea refacerii habitatelor degradate. Măsuri specifice recomandate: în procesul de întocmire/ reamenajare a amenajamentelor silvice, noile compoziţii trebuie să prevadă un procent mai mare din speciile specifice tipului natural fundamental de pădure faţă de compoziţia actuală.
Sub- programul 1.2. Managementul pajiştilor	
1.2.1. Menţinerea habitatelor de pajişti aflate în stare bună de conservare, prin păşunat şi cosit, cu respectarea încărcăturii de animale, a modului de fertilizare şi a perioadelor de păşunat, respectiv cosit conform Regulamentului.	Activităţi de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare, colaborare cu ocoale silvice şi proprietarii de păduri şi păşuni. Promovarea păşunatului şi cositului tradiţional. Măsuri specifice recomandate: vezi Regulamentul ariei protejate.
1.2.2. Menţinerea folosinţei actuale a terenurilor cu pajişti.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare, promovarea păşunatului şi cositului tradiţional. Patrulări. Măsuri specifice recomandate: vezi Regulamentul ariei protejate.
1.2.3. Prevenirea degradării populaţiilor de specii de interes conservativ, prin	Activităţi de management recomandate: Sesizarea autorităţilor competente cu privire la prezenţa câinilor hoinari şi pisicilor hoinare.

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare și măsuri specifice**
controlarea/limitarea numărului câinilor care însoţesc turmele. Numărul câinilor nu poate depăși numărul stabilit prin lege, câinii lăsaţi liber trebuie dotaţi cu jujeu, în modalitatea prevăzută de lege, în vederea protejării faunei sălbatice.	Măsuri specifice recomandate: vezi Regulamentul ariei protejate și fișele speciilor: *Canis lupus*, *Ursus arctos*, *Lynx lynx*.
1.2.4. Prevenirea extinderii și reducerea răspândirii speciilor invazive noi pe teritoriul ariei protejate Ciomad-Balvanyos.	Activități de management recomandate: Recomandăm realizarea unui studiu privind prezența și tendința speciilor invazive și stabilirea de măsuri de prevenire și combatere a răspândirii acestora.
1.2.5. Efectuarea grapării, discuirii, aerisirii pajiştii, supraînsămânţării, arării erbicidării cu substanţe chimice, îngrăşării, poate fi făcută numai în scopul protecţiei.	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare, reglementarea folosinței terenurilor agricole. Măsuri specifice recomandate: vezi Regulamentul ariei protejate.
1.2.6. Este obligatorie menţinerea arborilor indigeni care au diametrul trunchiului de peste 30 de cm și care se regăsesc sporadic pe pajişti și a fructelor sălbatice, fără specificarea diametrului trunchiului.	Activități de management recomandate: păstrarea arborilor indigeni și a fructelor sălbatice care se regăsesc sporadic pe pajişti, patrulări.
Sub-programul 1.3. Managementul turbăriilor	

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare şi măsuri specifice**
1.3.1. Menţinerea turbăriilor, luând în considerare şi procesele naturale.	Activităţi de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa habitatului 91D0*. Este necesară realizarea unui studiu detaliat despre habitatul de turbărie Tinovul Răbufnitoarea. Propunem ca acest studiu să vizeze, în special, procesul de gospodărire a apei în turbărie, aceasta fiind în strânsă legătură cu prezenţa speciilor.
1.3.2. Asigurarea condiţiilor necesare menţinerii, în mod cât mai natural, a stării de conservare favorabile a habitatelor de turbării.	Activităţi de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare. Măsuri specifice recomandate: menţinerea habitatelor umede şi interzicerea desecării sau drenării habitatelor. Vezi fişa habitatului 91D0*.
1.3.3. În vederea asigurării resurselor ecologice de apă ale habitatelor umede, este interzisă efectuarea oricărei activităţi şi înfiinţarea obiectivelor noi care diminuează resursele de apă freatică: crearea unor canale noi, excavarea şanţurilor vechi şi a canalelor, creşterea capacităţii lor de drenare, anterior obţinerii avizelor/acordurilor/autorizaţiilor necesare.	Activităţi de management recomandate: conştientizare, interzicerea creării a noi canale, interzicerea excavării şanţurilor vechi, a canalelor şi creşterea capacităţii acestora de drenare. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa habitatului 91D0*.
1.3.4. Debitul, scurgerea naturală, raportul de aflux, albia	Activităţi de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare.

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	Mod de implementare şi măsuri specifice
şi malul apelor pot fi modificate numai cu menţinerea proporţiilor corespunzătoare florei şi faunei de pe malul apelor şi cu asigurarea capacităţii lor de funcţionare.	Măsuri specifice recomandate: evitarea suprapășunatului, construcțiilor în zonele umede. Vezi fișa habitatului 91D0*.
1.3.5. Din cauza suprafeţei mici a habitatului şi lipsa zonelor tampon, vizitarea, turismul, care afectează habitatul, pot fi realizate numai prin folosirea pasarelelor, podeţelor şi a drumurilor macadam construite în acest scop.	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare, montarea puntei suspendate. Măsuri specifice recomandate: monitorizarea turismului în zonele de turbării. Vezi fișa habitatului 91D0*.
1.3.6. Limitarea cositului și a păşunatului în mlaştinile de valoare conservativă mare din valea Iadului.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare, patrulări, comunicare cu proprietarii de turme. Măsuri specifice recomandate: vezi fișa habitatului 91D0*.
Sub- programul 1.4. Managementul speciilor	
1.4.1. Asigurarea limitării păşunatului de-a lungul pârâurilor, în șaua Burda, pasul Turia, valea Zsombor și în valea Iadului, afectate de păşunatul excesiv, în vederea protejării	Activități de management recomandate: patrulări, informare-conștientizare, comunicare cu proprietarii de turme.

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare şi măsuri specifice**
speciilor: *Ligularia sibirica, Carex appropinquata.*	Măsuri specifice recomandate: limitarea păşunatului de-a lungul izvoarelor.
1.4.2. Diminuarea, gradului de umbrire a habitatului speciei *Ligularia sibirica* prin defrişare selectivă manuală a arborilor şi arbuştilor.	Activităţi de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa speciei *Ligularia sibirica*.
1.4.3. Menţinerea gospodăririi stabile a apelor pentru asigurarea întregului ciclu de viaţă a amfibienilor: *Triturus cristatus, Triturus montandoni, Bombina variegata.*	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa speciilor de amfibieni.
1.4.4. Reglementarea culegerii şi comercializării speciilor de plante protejate.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare, patrulări.
1.4.5. Evitarea păşunatului în păduri şi lizierele de păduri.	Activităţi de management recomandate: patrulări, comunicare cu proprietarii de turme, comunicare cu ocoalele silvice. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa speciei *Ursus arctos*, *Ligularia sibirica*.
1.4.6. Evitarea formării habitatelor capcană de-a lungul drumurilor forestiere, protejarea habitatelor existente în cazul speciilor de amfibieni, mai ales în cazul speciei *Triturus montandoni*.	Activităţi de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare, protecţia locurilor de reproducere de-a lungul drumurilor în cazul speciei *Triturus montandoni*. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa speciilor de amfibieni.
1.4.7. Amplasarea platformelor	Activităţi de management recomandate: patrulări,

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	Mod de implementare şi măsuri specifice
primare şi a căilor de scos-apropiat, în afara habitatelor potenţiale pentru amfibieni.	informare-conştientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa speciilor de amfibieni.
1.4.8. Amplasarea resturilor nevalorificabile din exploatoare în parchetele în curs de exploatare, în afara habitatelor potenţiale pentru specie.	Activităţi de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa speciilor de amfibieni.
1.4.9. Reglementarea activităţii de vânătoare în cazul speciilor de urs, lup şi râs.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare, comunicare eficientă cu asociaţiile de vânători. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa speciilor de carnivore mari
1.4.10. Menţinerea biodiversităţii în vederea asigurării echilibrului ecologic al ecosistemelor şi a condiţiilor optime pentru speciile protejate.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare, comunicare eficientă.
Sub-programul 1.5. Managementul terenurilor cu utilităţi speciale	
1.5.1. În situl Natura 2000 se pot amenaja noi terenuri pentru hrana vânatului, numai în scopul protecţiei naturii – de exemplu în vederea înlocuirii unor terenuri pentru hrana vânatului dintr-un loc nefavorabil – cu aprobarea organului responsabil de	Activităţi de management recomandate: comunicare eficientă cu asociaţiile de vânători, patrulări, informare-conştientizare.

Direcţii de management - definite în Planul operațional	**Mod de implementare și măsuri specifice**
protecţia naturii.	
1.5.2. Pentru protecția împotriva agenţilor patogeni și a dăunătorilor trebuie folosite cu prioritate materiale selective sau modalități biologice.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare.
1.5.3. Trebuie capturate pisicile şi câinii hoinari şi trebuie rărită în permanenţă, populaţia de vulpi în vederea diminuării pericolului care afectează fauna sălbatică.	Activități de management recomandate: informare-conștientizare, comunicare eficientă cu asociațiile de vânători. Măsuri specifice recomandate: vezi Regulamentul ariei protejate.
Programul 2. Conștientizare, informare, educație ecologică	
Sub-programul 2.1. Informare și conștientizare	
2.1.1. Informare și conștientizare continuă pentru elevii din școlile situate în zona limitrofă sitului.	Activități de management recomandate: evenimente educative prin caravane, vizite tematice, aplicaţii practice în teren pentru elevi, tabere ecologice, şi alte activități pe teren.
2.1.2. Montare și/sau actualizare panouri informative în situl Ciomad-Balvanyos.	Activități de management recomandate: amplasarea de panouri informative în sit.
2.1.3. Prezentarea informațiilor referitoare la situl Ciomad-Balvanyos prin touchscreen-uri în unitățile de cazare din Băile Balvanyos.	Activități de management recomandate: amplasarea a trei terminale touch screen pentru informarea turiștilor în unitățile de cazare din sit.
2.1.4. Realizare filme despre valorile din situl Ciomad-	Activități de management recomandate: informare-conștientizare prin filme despre valorile din sit.

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare şi măsuri specifice**
Balvanyos.	
2.1.5. Organizare întâlniri şi consultare continuă cu factorii interesati despre managementul sitului.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare prin întâlnire cu factorii interesaţi. Organizare întâlniri pentru facilitarea implementării recomandărilor din planul de management şi din proiect.
2.1.6. Organizarea Zilei Muntelui Puturosu.	Activităţi de management recomandate: anual, organizarea programelor pentru elevii şcolilor cu ocazia Zilei Muntelui Puturosu.
2.1.7. Informare prin pagina web a sitului şi prin liste de e-mailuri.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare asupra actualităţilor.
Sub-programul 2.2. Dezvoltarea durabilă a comunităţilor locale	
2.2.1. Cooptarea şi managementul eficient al voluntarilor pentru realizarea de activităţi specifice.	Activităţi de management recomandate: cooptarea voluntarilor.
2.2.2. Informarea comunităţilor locale, a proprietarilor de păduri şi pajişti, despre existenţa şi procesul de compensări Natura 2000.	Activităţi de management recomandate: consultare cu proprietarii terenurilor, informare-conştientizare.
2.2.3. Consultarea localnicilor, atât la birou cât şi pe teren, sau cu ocazia forumurilor.	Activităţi de management recomandate: organizarea de întâlniri, şedinţe pe tema dezvoltarea durabilă, consultarea cu factorii interesaţi.
2.2.4. Oferirea de informaţii despre valorile naturale şi	Activităţi de management recomandate: consultare cu localnici şi turişti, informare-conştientizare,

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare şi măsuri specifice**
promovarea includerii lor în strategiile şi programele de dezvoltare ale judeţului şi regiunii.	comunicare eficientă cu instituţiile judeţene şi regionale interesate în programe.
2.2.5. Identificarea de potenţiali parteneri şi iniţierea de proiecte/ programe pentru promovarea zonei.	Activităţi de management recomandate: participare la întâlniri de planificare strategică locale sau regionale.
Programul 3: Peisaj	
3.1. Menţinerea procentului actual al pădurilor şi pajiştilor.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa habitatelor.
3.2. Stabilirea şi promovarea unor soluţii care armonizează construcţiile noi cu peisajul.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare. Măsuri specifice recomandate: vezi Regulamentul ariei protejate.
3.3. Asigurarea unei imagini unitare, armonice, cu tradiţiile istorice ale peisajului, în privinţa clădirilor şi tuturor infrastructurilor conexe.	Activităţi de management recomandate: reglementarea construcţiilor pe teritoriul sitului Natura 2000. Măsuri specifice recomandate: vezi Regulamentul ariei protejate.
3.4. Pentru depozitarea deşeurilor trebuie amplasate recipiente închise.	Activităţi de management recomandate: utilizarea recipientelor închise pentru depozitarea deşeurilor. În vederea diminuării conflictelor urs-om este necesară amplasarea recipientelor închise. Măsuri specifice recomandate: vezi fişa speciei *Ursus arctos.*
3.5. Elaborarea marcajelor de	Activităţi de management recomandate: informare-

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare şi măsuri specifice**
teren, într-o formă care să nu pună în pericol valorile de peisaj, cu materiale naturale.	conştientizare. Trebuie folosite materiale naturale pentru marcaje.
3.6. Participarea la evenimente relevante şi organizarea de evenimente în colaborare cu administratorii altor arii protejate, cu scop de informare, conştientizare şi promovare a zonei.	Activităţi de management recomandate: participări la întâlniri de planificare strategică.
3.7. Înfiinţarea de construcţii de circulaţie, conducte de telecomunicaţii, alte conducte de utilitate publică, clădiri, numai în condiţiile stabilite de autorităţile competente.	Activităţi de management recomandate: comunicare cu factorii interesaţi.
3.8. Clădirile sezonale - grajd acoperit cu material natural, podeţe ocazionale peste cursurile de apă - trebuie demolate după finalizarea activităţii.	Activităţi de management recomandate: patrulări, informare-conştientizare.
Programul 4. Managementul vizitatorilor	
4.1. Promovarea ecoturismului şi a turismului balnear din zona Ciomad-Balvanyos.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare, realizare infrastructură de vizitare.
4.2. Elaborarea marcajelor de teren într-o formă care nu pune în pericol valorile de peisaj, cu materiale naturale.	Activităţi de management recomandate: informare-conştientizare. Trebuie folosite materiale naturale pentru marcaje.

Direcţii de management - definite în Planul operaţional	**Mod de implementare şi măsuri specifice**
4.3. Realizarea unui punct/centru de informare.	Activităţi de management recomandate: construcţie şi amenajare punct/centru de informare, informare-conştientizare, atragerea atenţiei asupra importanţei protejării speciilor şi habitatelor pe suprafaţa sitului.
4.4. Încurajarea realizării de pachete de programe turistice, care integrează valorile ariei protejate Ciomad-Balvanyos şi le promovează în parteneriat cu factorii interesaţi relevanţi.	Activităţi de management recomandate: realizarea pachetelor turistice, informare-conştientizare. Colaborare cu unităţile turistice din zonă.
4.5. Realizarea strategiei de vizitare.	Activităţi de management recomandate: dezvoltarea unei strategii de vizitare adecvate cu factorii interesaţi, unităţi turistice.
4.6. Proiectarea şi amenajarea pe teritoriul ariei protejate Ciomad-Balvanyos a traseelor tematice şi a potecilor de studii, cu prioritate a celor ce îndeplinesc condiţiile pentru ecoturism.	Activităţi de management recomandate: proiectarea şi amenajarea traseelor turistice.
4.7. Dezvoltarea şi promovarea pistelor de biciclete în cadrul sitului.	Activităţi de management recomandate: dezvoltarea pistelor de biciclete.
4.8. Dezvoltarea infrastructurii de vizitare.	Activităţi de management recomandate: realizare bănci, punţi, zone de campare, panouri, puncte de observare şi altele asemenea.

E. ASIGURAREA IMPLEMENTĂRII PLANULUI DE MANAGEMENT

E.1. Sistemul de luare a deciziilor

Deciziile privind implementarea Planului de Management vor fi luate de către custode, cu respectarea legislației în vigoare.
Custodele se va consulta cu proprietarii și administratorii de terenuri cu privire la acțiunile de management, precum și cu privire la inițierea și implementarea de proiecte pe teritoriul ariei protejate, informându-i totodată asupra măsurilor/restricțiilor impuse.
Custodele va colabora cu autoritățile cu responsabilități de control, cu comunitățile și cu autoritățile locale, care trebuie să asigure respectarea statutului de arie protejată, respectarea reglementărilor legale în vigoare și a prevederilor Planului de Management.

E.2. Resursele necesare pentru implementarea planului de management

Bugetul critic necesar pentru implementarea managementului ariei protejate Ciomad-Balvanyos este prezentat în tabelul nr. 21. Bugetul de nivel critic pentru implementarea planului de management este estimat pe baza contractelor de finanțare încheiate în momentul de față, luând totodată în considerare și sursele proprii de care dispune custodele.
Pentru realizarea în condiții ideale a măsurilor, bugetul optim necesar este prezentat în tabelul nr. 22. Valorile din tabelele de mai jos sunt valori estimative, astfel, bugetul și anul implementării estimate aferente diferitelor activități de management, depind de finanțările obținute. Sursele de finanțare identificate sunt: Program operațional Sectorial de Mediu, Program Operațional Infrastructură Mare, Administrația Fondului de Mediu, Fondul Norvegian, Fondul Elvețian și altele asemenea.

Tabel nr. 21.

Buget nivel critic – RON

	AnI-2015	AnII-2016	AnIII-2017	AnIV-2018	AnV-2019
P1 Managementul biodiversităţii					
1.1. Inventariere şi cartare	0	0	0	0	0
1.2. Monitorizarea stării de conservare	146000	0	0	25000	0
1.3. Pază, implementare reglementări şi măsuri specifice de protecţie	2000	2000	2000	2000	2000
1.4. Managementul datelor	0	0	0	0	0
1.5. Reintroducere specii dispărute	0	0	0	0	0
1.6. Reconstrucţie ecologică	0	0	0	0	0
P2 Turism					
2.1. Infrastructura de vizitare	0	0	0	0	0
2.2. Servicii, facilităţi de vizitare şi promovarea turismului	0	0	0	0	0
2.3. Managementul vizitatorilor	0	0	0	0	0
P3 Conştientizare, conservare tradiţii şi comunităţi locale					
3.1. Tradiţii şi comunităţi	5500	0	1000	0	1000

3.2. Conştientizare şi comunicare	10000	1000	1000	1000	1000
3.3. Educaţie ecologică	33500	5000	5000	5000	5000
P4 Management şi administrare					
4.1. Echipament şi infrastructura de funcţionare	54000	20000	20000	20000	20000
4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare	138600	56400	56400	56400	56400
4.3. Documente strategice şi de planificare	0	0	0	0	0
4.4. Instruire personal	11000	0	0	0	0
Total cheltuieli operaţionale			**765.200**		

Cheltuielile sunt estimative și nu conțin TVA.

Tabel nr. 22.

Buget nivel optim - RON

	AnI-2015	**AnII-2016**	**AnIII-2017**	**AnIV-2018**	**AnV-2019**
P1 Managementul biodiversităţii					
1.1. Inventariere şi cartare	0	370000	400000	55000	25000
1.2. Monitorizarea stării de conservare	146000	146000	146000	146000	146000

1.3. Pază, implementare reglementări şi măsuri specifice de protecţie	82000	119000	102500	116000	101000
1.4. Managementul datelor	0	55000	52000	10000	0
1.5. Reintroducere specii dispărute*	0	0	0	0	0
1.6. Reconstrucţie ecologică*	0	0	0	0	0
P2 Turism					
2.1. Infrastructura de vizitare	0	245000	485000	0	0
2.2. Servicii, facilităţi de vizitare şi promovarea turismului	0	175000	75000	65000	65000
2.3. Managementul vizitatorilor	0	46000	46000	36000	36000
P3 Conştientizare, conservare tradiţii şi comunităţi locale					
3.1. Tradiţii şi comunităţi	5500	3500	3500	3500	3500
3.2. Conştientizare şi comunicare	138000	157500	142500	115500	55500
3.3. Educaţie ecologică	162450	132500	222000	87000	153000
P4 Management şi administrare					
4.1. Echipament şi infrastructura de funcţionare	54000	158000	85000	80000	60000
4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare	175000	320000	290000	320000	290000

4.3. Documente strategice şi de planificare	0	75000	235000	0	0
4.4. Instruire personal	33200	42200	42200	42200	42200
Total cheltuieli operaţionale			**7.220.950**		

Cheltuielile sunt estimative și nu conțin TVA.

* În cazul în care, pe perioada implementării planului de management apar fenomene imprevizibile, în urma cărora va fi necesară reconstrucție ecologică, reintroducerea speciilor dispărute, sau altele asemenea, care la momentul actual nu pot fi anticipate și prin urmare nu pot fi incluse în buget, acestea vor fi realizate prin atragerea unor fonduri de finanțare corespunzătoare.

E.3. Monitorizarea implementării planului de management

Pentru monitorizarea gradului de implementare a Planului de management, a fost elaborat un calendar de implementare, Anexa nr. 9. Acest calendar conține activitățile planificate pentru următorii cinci ani, având rolul unui ghid pentru custodele sitului Ciomad-Balvanyos. Pe lângă activitățile enumerate în cuprinsul acestuia, pot apărea și alte activități pe parcursul implementării Planului de management.

Pentru monitorizarea habitatelor și speciilor de interes comunitar și prioritar, au fost elaborate protocoale de monitorizare. Vor fi monitorizate de asemenea, activitățile umane care sunt sau pot deveni o amenințare pentru habitatele și speciile sitului.

Situația de referință este rezultatul inventarierilor din perioada 2011-2012. Aceste inventarieri au pus baza direcției de management și activităților necesare în următorii cinci ani.

E.4. Monitorizarea habitatelor și a speciilor de interes comunitar și prioritar

Pentru realizarea monitorizării habitatelor și speciilor, au fost realizate protocoale de monitorizare. În total au fost elaborate și avizate de Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, 16 protocoale de monitorizare pentru 5 habitate și 11 specii.

Habitate: 9110 *Luzulo Fagetum,* 9130 *Asperulo-Fagetum,* 9170 *Galio-Carpinetum*, 91V0 *Symphyto-Fagion*, 91D0* Turbării cu vegetație forestieră.

Specii: *Ursus arctos, Canis lupus, Lynx lynx, Barbastella barbastellus, Myotis bechsteinii, Myotis myotis, Triturus cristatus, Triturus montandoni, Bombina variegata, Pholidoptera transsylvanica, Ligularia sibirica.*

Monitorizarea speciilor și habitatelor de interes comunitar se va realiza conform protocoalelor de monitorizare.

F. BIBLIOGRAFIE

F.1. Amfibieni

- Ardelean, G., Béres, I. (2000): Fauna de Vertebrate a Maramureşului. Ed.Dacia;
  Babik, W., Branicki, W., Crnobrnja-Isailovic, J., Cogălniceanu, D., Sas, I., Olgun, K., Poyarkov, N.A., Garcia-Paris, M., Arntzen, J.W. (2005): Phylogeography of the European newt species – discordance between mtDNA and morphology. Molecular Ecology 14: 2475-2491;
- Babik, W., Rafinski, J. (2004): Relationship between morphometric and genetic variation in pure and hybrid populations of the smooth and Montandon's newt (Triturus vulgaris and T. montandoni). Journal of Zoology (London) 262: 135-143;
- Babik, W., Szymura, J.M., Rafinski, J. (2003): Nuclear markers, mitochondrial DNA and male secondary sexual trails variation in a newt hybrid zone (Triturus vulgaris X T. montandoni). Molecular Ecology 12: 1913-1930;
- Barandun, J; Reyer, H U; Anholt, B, (1997): Reproductive ecology of Bombina variegata: aspects of life history. Amphibia-Reptilia 1997, 18:347-355;
- Barandun, J., Reyer, H. U. (1997): Reproductive ecology of Bombina variegata: characterisation of spawning ponds. Amphibia-Reptilia 18:143-154;
- Bucci-Innocenti, S., Ragghianti, S., Mancino, G. (1983): Investigations of karyology and hybrids in Triturus boscai and T. vittatus, with a reinterpretation of the species groups within Triturus (Caudata, Salamandridae). Copeia 662-672;
- Cicort-Lucaciu, A.-S., David, A., Lezau, O., Pal, A., Ovlachi, K. 2009: The dynamics of the number of individuals during the breeding period for more L. vulgaris and T. cristatus populations. Herpetologica Romanica 3: 19-23;
- Cicort-Lucaciu, A.-S., Paina, C., Serac, C.-P., Ovlachi, K.-B. 2010: Population dynamics of Lissotriton montandoni and Triturus cristatus species in two aquatic habitats. South Western Journal of Horticulture, Biology and Environment 1: 67-75;
- Cicort-Lucaciu, A.-S., Radu N., Paina, C., Covaciu-Marcov, S.-D., Sas, I. 2011: Data on Population Dynamics of Three Syntopic Newt Species from Western Romania. Ecologia Balcanica 3: 49-55;

- Cogălniceanu D., Claude M, (2003): Population age structure and growth in four syntopic amphibian species inhabi. Canadian Journal of Zoology; Jun 2003; 81, 6;
- Cogălniceanu, D. (1997): Triturus montandoni (Boulenger, 1880). pp. 84-85 În: Gasc J.P. (ed.): Atlas of Amphibians and Reptiles in Europe. Museum National D'Histoire Naturelle, Paris;
- Cogălniceanu, D., Aioanei, F., Bogdan, M. (2000): Amfibienii din România, Determinator. Editura Ars Docendi, Bucureşti;
- Cogălniceanu, F. (1991): A preliminary report about the geographical distribution of amphibians in Romania. Revue Roum. Biol. – Biol. anim. 36:39-50.
- Covaciu-Marcov S. D., 2003: Date preliminare privind herpetofauna Văii Ierului. Satu-Mare, Studii şi Comunicări, Seria Ştiinţele Naturale, II-III, 2001-2002, 191-196;
- Covaciu-Marcov S. D., Cicort-Lucaciu A.-Şt., Ile R. D., Paşcondea A.,Vatamaniuc R., 2007: Contributions to the study of the geographical distribution of the herpetofauna in the North-East area of Arad County, Romania. Herpetologica Romanica, Vol. 1, 62-69;
- Covaciu-Marcov S. D., Cupşa D., Telcean I., Sas I., Cicort A. 2003a: Contribuţii la cunoaşterea herpetofaunei din regiunea cursului mediu şi inferior al Crişului Negru (Judeţul Bihor, România). Oltenia, Studii şi Comunicări, Ştiinţele Naturii, Vol. XIX, 189-194;
- Covaciu-Marcov S. D., Telcean I., Cupşa D., Cadleţ D., Zsurka R., 2002: Contribuţii la studiul herpetofaunei din regiunea Marghita (jud. Bihor, România). Analele Univ. din Oradea, Fasc. Biol., Tom IX, 47-58:
- Covaciu-Marcov S. D., Telcean I., Sala G., Sas I., Cicort A., 2003b: Contribuţii la cunoaşterea herpetofaunei regiunii Beiuş, jud. Bihor, România. Nymphaea, Folia naturae Bihariae, XXX, 127-141;
- Covaciu-Marcov, S.-D., Cicort-Lucaciu, A.-S., Sas, I., Strugariu, A., Cacuci, P., Gherghel, I. 2008: Contributions to the knowledge regarding the composition and geographical distribution of the herpetofauna from Northern Moldavia (Suceava and Botoşani Counties, Romania). North-Western Journal of Zoology 4, Suppl. 1: 25-47;
- Covaciu-Marcov, S.D., Ferenţi, S., Dobre, F., Condure, N. 2010: Research upon some Bombina variegata populations (Amphibia) from Jiu Gorge National Park, Romania. Muzeul Olteniei Craiova, Studii şi comunicări, Ştiinţele Naturii 26: 171-176;
- D. Covaciu-Marcov, A. Ş. Cicort-Lucaciu, I. Sas, D. Cupsa, É. H. Kovács, S. Ferenti (2010): Food composition of some low altitude lissotriton montandoni (amphibia,

caudata) populations from north-western romania, Arch. Biol. Sci., Belgrade, 62 (2), pp 479-488, DOI:10.2298/ABS1002479C 479;

- D. Covaciu-Marcov, A. Ş. Cicort-Lucaciu, N. Dimancea (2009): What do the newly discovered Lissotriton montandoni (Caudata, Salamandridae) populations from Iezer Mountains, Romania, have to say about the species' southern distribution limit? North-Western Journal of Zoology Vol. 5, No. 2, pp.429-433;
- D. Covaciu-Marcov, A. Ş. Cicort-Lucaciu, S. FERENŢI (2007): Some low altitude Triturus montandoni (Amphibia: Salamandridae) population records from North-Western Journal of Zoology Vol. 3, No. 2, 2007 – Short Note;
- D. Covaciu-Marcov, S.D., Ghira, I., Sas, I. (2004): Contribuţii la studiul Herpetofaunei zonei Oaşului (Judeţul SM, România). Enviromnet & Progress 2: 107-112;
- Demeter L., Hartel, T., Cogălniceanu, D. 2006: Distribution and conservation status of amphibians in the Ciuc Basin, Eastern Carpathians, Romania. Zeitschrift für Feldherpetologie, Supplement 10: 217-224;
- Demeter, L., Kelemen, A. 2011: Data on the distribution and population size of amphibians in the Csík Mountains (Eastern Carpathians, Romania). In B. Knowles (ed.) Mountain Hay Meadows – Hot spots of biodiversity and traditional culture. Society of Biology, London;
- Dino M., Milesi S. & Di Cerbo A. R (2010): A long term study on Bombina variegata (Anura: Bombinatoridae) in the "Parco dei Colli di Bergamo" (North-western Lombardy) In: Atti VIII Congresso Nazionale Societas Herpetologica Italica (Chieti, 22-26 Settembre 2010). Edited by: Di Tizio L., Di Cerbo A.R., Di Francesco N. & Cameli A., Ianieri Edizioni, Pescara, 2010, pp. 225-231;
- E. N. Arnold (2002): A field guide to the Reptiles and Amphibians of Britain and Europe, Harper-CollinsPublishers London;
- Edgar, P., and Bird, D. R. (2006): Action Plan for the Conservation of the Crested Newt Triturus cristatus species complex in Europe [Internet];
- Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats. Strasbourg;
- Fuhn, I. (1960): Fauna R.P.R., vol. XIV, Fascicola I - Amphibia. Editura Academiei R.P.R., Bucureşti;

- García-París, M, Montori, A & Herrero, P. (2004): Fauna Iberica. Vol. 24. Amphibia. Lissamphibia. Museo Nacional de Ciencias Naturales, Consejo Superior de Investigaciones Cientificas, Madrid;
- Gherghel, I., Ile R.D. (2006): Contributions to the distribution of Amphibia, Caudata in Neamţ County, Romania. North-Western Journal of Zoology 2 (1): 44-46;
- Ghira, I., Venczel, M., Covaciu – Marcov, S. D., Mara, Gy, Ghile, P., Hartel, T., Török, Zs., Farkas, L., Rácz, T., Farkas, Z., Brad, T., 2002: Mapping of Transylvanian herpetofauna. Nymphaea 29: 145-201;
- Ghira, I., Venczel, M., Covaciu – Marcov, S. D., Mara, Gy, Ghile, P., Hartel, T., Török, Zs., Farkas, L., Rácz, T., Farkas, Z., Brad, T., 2002: Mapping of Transylvanian herpetofauna. Nymphaea 29: 145-201;
- Ghira, I., Venczel, M., Covaciu-Marcov, S.D., Mara, Gy., Ghile, P., Hartel, T., Török, Z., Farkas, L., Rácz, T., Farkas, Z., Brad, T. (2002): Mapping of Transylvanian Herpeto-fauna. Nymphaea, Folia Naturae Bihariae, 29: 145- 203;
- Halley, J.M., R.S. Oldham and J.W. Arntzen. 1996. Predicting the persistence of amphibian populations with the help of a spatial model. Journal of Applied Ecology 33: 455-470;
- Hartel, T. 2008: Movement activity in a Bombina variegata population from a deciduous forested landscape. North-Western Journal of Zoology 4: 79-90;
- Hartel, T., Nemes, Sz., Öllerer, K., Cogalniceanu, D., Moga, C., Arntzen, Jan W. 2010: Using connectivity metrics and niche modelling to explore the occurrence of the northern crested newt Triturus cristatus (Amphibia, Caudata) in a traditionally managed landscape. Environmental Conservation 37: 195-200;
- Iftime, A. (2005): Amfibieni. pp. 197-215, In: Botnariuc N. & Tatole V. (eds.) Cartea Roşie a Vertebratelor din România. Editura Academiei Române;
- J. W. Arntzen, Graham P. Wallis (1999): Geographic variation and taxonomy of crested newts (Triturus cristatus superspecies): morphological and mitochondrial DNA data, Contributions to Zoology, 68 (3);
- Jehle, R. 2000. The terrestrial summer habitat of radio-tracked great crested newts Triturus cristatus and marbled newts Triturus marmoratus. Herpetological Journal 10: 137-142;

- Kalezić, M. L., Hedgecock, D. (1980): Genetic variation and differentiation of three common European newts (Triturus) in Yugoslavia. British Journal of Herpetology 6: 49-57;
- Kotlık, P. & Zavadil, V. (1999). Natural hybrids between the newts Triturus montandoni and T. vulgaris: morphological and allozyme data evidence of recombination between parental genomes. Folia Zool. 48: 211–218;
- Kupfer, A. (1998): Migration distances of some crested newts (Triturus cristatus) within an agricultural landscape. Zeitschrift fuer Feldherpetologie 5: 238-242;
- Kupfer, A. and S. Kneitz. 2000. Population ecology of the great crested newt in an agricultural landscape: dynamics, pond fidelity and dispersal. Herpetological Journal 10: 165-172;
- Litvinchuk, S. N., Borkin, L. J., Rosanov, J. M., Skorinov, D. V., Khalturin, M. D., Mazanaeva, L. F. (2003): Geographic differentiation in tailed amphibians of eastern Europe: genome size, allozymes and morphology. In: Programme & Abstracts, 12th Ordinary General Meeting, Societas Europaea Herpetologica (SHE), Zoological Institute of the Russian Academy of Sciences, Saint-Petersburg, Russia, 12-16 August 2003, Saint-Petersburg, Societas Europaea Herpetologica: 97-98;
- Litvinchuk, S. N., Rosanov, J. M., Borkin, L. J. (1997): A contact zone between the newts Triturus cristatus and Triturus dobrogicus in the Ukrainian Transcarpathians: distribution and genome size variation. In: Böhme, W. et al. (eds.), Herpetologia Bonnensis 229-235;
- Litvinchuk, S., Sokolova, T. M., Borkin, L. J. (1994): Biochemical differentiation of the crested newt (Triturus cristatus group) in the territory of the former USSR. Abhandlungen und Berichte für Naturkunde 17: 67-74;
- MacGregor, H. C., Sessionsz, S. K., Arntzen, J. W. (1990): An integrative analysis of phylogenetic relationships among newts of the genus Triturus (family Salamandridae), using comparative biochemistry, cytogenetics and reproductive interactions. Journal of Evolutionary Biology 3: 329-373;
- Micluţă, H. (1970): Note faunistice herpetologice din Judeţul Maramureş. Bul. Ştiinţ. Inst. Pedag. Baia Mare, Ser. Biol., 2: 39-42,
- R.. A. Griffiths., C. Williams (2001): Population modelling of Great Crested Newts (Triturus cristatus). RANA Sonderheft4 pp 239 – 247;

- Rafinski, J., Arntzen, J.W. (1987): Biochemical systematics of the Old World newts, genus Triturus: allozyme data. Herpetologia 43: 446-457;
- Sos, T. (2008): Review of recent taxonomic and nomenclatural changes in European Amphibia and Reptilia related to Romanian herpetofauna. Herpetologica Romanica Vol. 2, 2008, pp.61-91;
- Steinfartz, S., Vicario, S., Arntzen, J. W., Caccone, A. (2007): A Bayesian approach on molecules and behavior: reconsidering phylogenetic and evolutionary patterns of the Salamandridae with emphasis on Triturus Newts. Journal of Experimental Zology (Mol. Dev. Evol.) 308B: 139-162;
- Strugariu, Al., Gherghel, I., Volosciuc-Hutuleac, M.V., Sahlean, T.C., Sas, I., Puşcaşu, C.M. 2006B: Preliminary data concerning the distribution of amphibian fauna in Suceava County (Romania). Analele Universităţii din Oradea, Fasc. Biologie 13: 39-47;
- Stumpel, A.H.P. (2004): Reptiles and amphibians as targets for nature management. Alterra Scientific Contributions No.13, Alterra, Wageningen;
- Vörös, J., Alcobendas, M., Martínez-Solano, I., García-París, M. (2006): Evolution of Bombina bombina and Bombina variegata (Anura: Discoglossidae) in the Carpathian Basin: A history of repeated mt-DNA introgression across species. Molecular Phylogenetics and Evolution 38: 705- 718;
- Wallis, G. P. & Arntzen, J. W. (1989): Mitochondrial-DNA variation in the Crested Newt Superspecies: limited cytoplasmatic gene flow among species. Evolution 43(1): 88-104,
- Wolterstorff, W. 1923. Übersicht der Unterarten und formen des Triton cristatus. Blatt. Aquar. Terrarienkunde 34: 120-126;
- Zajc, I. & Arntzen, J. W. (1999). Phylogenetic relationships of the European newts (genus Triturus) tested with mitochondrial DNA sequence data. Contrib. Zool. 68: 73–81;
- http://amphibiaweb.org
- http://iucnredlist.org

F.2. Lilieci

- Barti L. (1999): A torjai Büdöshegy természetes gázömléseinek denevér-áldozatai (1997- 1999), (Abstract: The Batvictims of the Natural Gas Break-offs at the Büdöshegy, Torja - Turia, Covasna County). – Acta (Siculica) 1999 (Aluta XXIII., Acta Hargitensia VI.), Sepsiszentgyörgy - Sf. Gheorghe, 1: 103-114;
- Barti L. (2002/b): Semnalări ale liliacului nordic (Eptesicus nilssonii Keyserling et Blasius) din România, (Abstract: Eptesicus nilssonii occurences in Covasna county, Romania). – Acta Siculica) 2001 (Acta Hargitensia VIII.), Sepsiszentgyörgy – Sf. Gheorghe, 2: 133-138;
- Barti L. (2005): Istoricul cercetărilor chiropterologice de pe teritoriul României contemporane şi baza datelor faunistice, de la începuturi până în 1944, (Abstract: The history of chiropterological researches on the territory of Romania and the faunistical database, from the beginnings to 1944.). – Nymphaea, Oradea, 32: 53- 114,
- Barti L., Dóczy A., Jére Cs. & Varga Á.. (2007a): Denevér-telelőhely ellenőrzések eredményei Délkelet-Erdélyben. – Az V. Magyar Denevérvédelmi Konferencia (Pécs, 2005.12.03-04.) és a VI. Magyar Denevérvédelmi Konferencia (Mártély, 2007.10.12-14.) kiadványa - Proceedings of the 5th Conference of the Bat Conservation in Hungary (Pécs, 3th to 4th of December 2005) and 6th Conference of the Bat Conservation in Hungary (Mártély, 12th to 14th of October 2007), p. 51- 62;
- Barti L. & Varga Á. (2004): A torjai Büdöshegy gázasbarlangjainak, mofettáinak denevéráldozatai (1999-2002), (Abstract: The bat-victims caused by carbon– dioxide intoxication in some caves in Transilvanian part of Eastern Carpathians, especially in Büdöshegy – Ciomad- Puciosu Mountains, Covasna County). – Acta (Siculica) 2003, Sepsiszentgyörgy – Sf. Gheorghe, 2003(1): 65-73;
- Barti L. & Varga Á. (2005): A torjai Büdöshegy gázasbarlangjainak,mofettáinak denevéráldozatai, (Abstract: The bat-victims caused by carbon dioxide intoxication in some caves in Transilvanian part of Eastern Carpathians, especially in Büdöshegy – South-Harghita Mountains). – III. Magyar Denevérvédelmi Konferencia, Tokaj, 2001. dec. 1., A II., III., IV. Magyar Denevérvédelmi Konferencia Kiadványa (Proceedings of the II., III., IV. Conference of the Bat Conservation in Hungary), Magyar Denevérkutatók Baráti Köre, Budapest, p. 91- 95,
- Barti L., Jére Cs., Dóczy Annamária & Szodoray-Parádi F. (2007b): A Vargyas-szoros recens és szubfosszilis denevérfaunája és faunisztikai adatbázisa a kezdetektől 2007 februárjáig (Abstract: The recent and subfossil Chiroptera-fauna of Vârghiş- Gorge,

Perşani Mountains, Eastern Carpathians, Romania, and the faunistical data base from the beginnings until February 2007) . – Acta Siculica 2007, Sepsiszentgyörgy – Sf. Gheorghe, p. 153-178;

- Bücs Sz., Barti L. & Szodoray-Parádi F. (2009-2010): A romániai denevérfajok adatbázisa. http://deneverek.adatbank.transindex.ro/;
- Drescher Ch. (2004): Radiotracking of Myotis myotis (Chiroptera, Vespertilionidae) in South Tyrol and implications for its conservation. – MAMMALIA, 68 (4): 387-395;
- Dumitrescu M., Tanasachi J. & Orghidan T. (1962-1963/b): Răspândirea chiropterelor în R.P. Română. – Travaux de l'Institut de Spéologie „Émile Racovitza", Bucureşti, XXXIV: 509- 575,
- Estók, P., Gombkötő, P. & Cserkész, T. 2007. Roosting behaviour of Greater Noctule Nyctalus lasiopterus Schreber, 1780 (Chiroptera, Vespertilionidae) in Hungary as revealed by radiotracking. Mammalia 71 (1-2): 86-88;
- Molnár L. (1983): A torjai Büdös hegy (Kovászna megye) mofettáinak madár és emlősáldozatai (Abstract: Păsările şi mamiferele căzute victimă în mofetele de pe Muntele Puciosu – jud. Covasna). – Aluta, Sepsiszentgyörgy - Sf. Gheorghe, XIV-XV: 185-189;
- Nagy L.Z., Barti L., Gas A., Postawa T. & Szántó L. (2003): Survey of the Western and southern Carpathian's underground bat habitats. Status and distribution of cave dwelling bats (2002- 2003). – Final report for the BP Conservation Programme & Bat Conservation Trust/DEFRA, Eco Studia Society, Cluj, pp. 31;
- Nagy L.Z., Barti L., Dóczy A., Jére Cs., Postawa T., Szántó L., Szodoray-Parádi Abigél & Szodoray-Parádi F. (2005): Survey of Romania's underground bat habitats Carpathian's underground bat habitats. Status and distribution of cave dwelling bats (2002-2004). – Final report for the BP Conservation Programme. Survey of Southern and Western Carpathians underground bat habitats & Survey of Eastern Carpathians and Dobrogea underground bat habitats, Ed. Lizard, Cluj, pp. 44;
- Valenciuc N. (1992-1993): The distribution of some species of Chiroptera (fam. Rhinolophiidae) in Romania and their representation in the UTM system. – An. Şt. Univ. "Al. I. Cuza", Ser.Biol An., Iaşi, XXXVIII/XXXIX: 93-101;

- Valenciuc N. (1994): The distribution of some species of Chiroptera (fam. Vespertilionidae) in Romania and their representation in the UTM system. – An. Şt. Univ. "Al. I. Cuza", Ser. Biol. An., Iaşi, XL: 45-75,

F.3. Carnivore

- Almăşan H., Barbuţia T., Cotta V., Popescu C. – Contribuţii la cunoaşterea răspândirii şi biologiei ursului (Ursus arctos L.) în R.P.R;
- Boitani L. et al – Action plan for the conservation of the wolves (Canis lupus) in Europe, Nature and environment, no. 113, Council of Europe publishing, 2000;
- Breitenmoser U. et al - Action plan for the conservation of the Eurasian lynx (Lynx lynx) in Europe, Nature and environment, no. 112, Council of Europe publishing, 2000;
- Cotta V., Bodea M., Micu. I – Vânatul şi vânătoarea în România; Ed. Ceres, Bucureşti, 2001;
- David J. Mattson - Foot loadings and pad and track widths of Yellowstone grizzly bears; Western North American Naturalist 63(1), 2003;
- Faragó S. – Vadászati állattan és etológia, egyetemi jegyzet, Sopron, 1997 Malyshev-Pereleshin formula; Zoological Society of London;
- Micu I., Gărgărea P., Popescu V. & colab. - Eco-etologia ursului brun din România; Ed. Ceres, Bucureşti, 2010;
- Micu I. – Ursul brun: Aspecte eco-etologice; Ed. Ceres, Bucureşti, 1998. Ministerul Agriculturii, Pădurilor şi Dezvoltării Rurale, Ministerul Mediului şi Gospodăririi Apelor: Management and action plan for the bear population in Romania, 2005;
- P.A. Stephens, O.Yu. Zaumyslova, G.D. Hayward, A.I. Myslenkov, D.G. Miquelle, 2006: Estimating population density from indirect sign: track counts and the Formozov;
- Swenson J.E. et al – Action plan for the conservation of the Brown bear (Ursus arctos) in Europe, Nature and environment, no. 114, Council of Europe publishing, 2000;
- *www.carnivoremari.ro
- *www.iucnredlist.org
- *www.insse.ro

F.4. Plante

- portalul GBIF: http://data.gbif.org/welcome.htm
- Flora Europaea: http://193.62.154.38/FE/fe.html
- Baze de date de biodiversitate din Europa: http://eunis.eea.europa.eu
- Informațiile despre specii după raporturile de țară a Articolului 17. Din Directiva de Habitate: http://bd.eionet.europa.eu/article17/speciessummary.

F.5. Habitate

- COLDEA G.H. (1991): Prodrome des associations vegetales des Carpates du sud-est (Carpates Roumaines). Documents Phytosociologiques, Camerino;
- DONIŢĂ, N., POPESCU, A., PAUCĂ-COMĂNESCU, M., MIHĂILESCU, S., BIRIŞ, I.A. (2005): Habitatele din România. Edit. Tehnică Silvică, Bucureşti, 500 p. (ISBN 973-96001-4-X);
- Interpretation manual of European Union habitats: http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/2007_07_im.pdf.

G. ANEXE LA PLANUL DE MANAGEMENT

HĂRȚI GENERALE

ANEXA NR. 1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LIMITA SITULUI ROSCI0037 CIOMAD-BALVANYOS

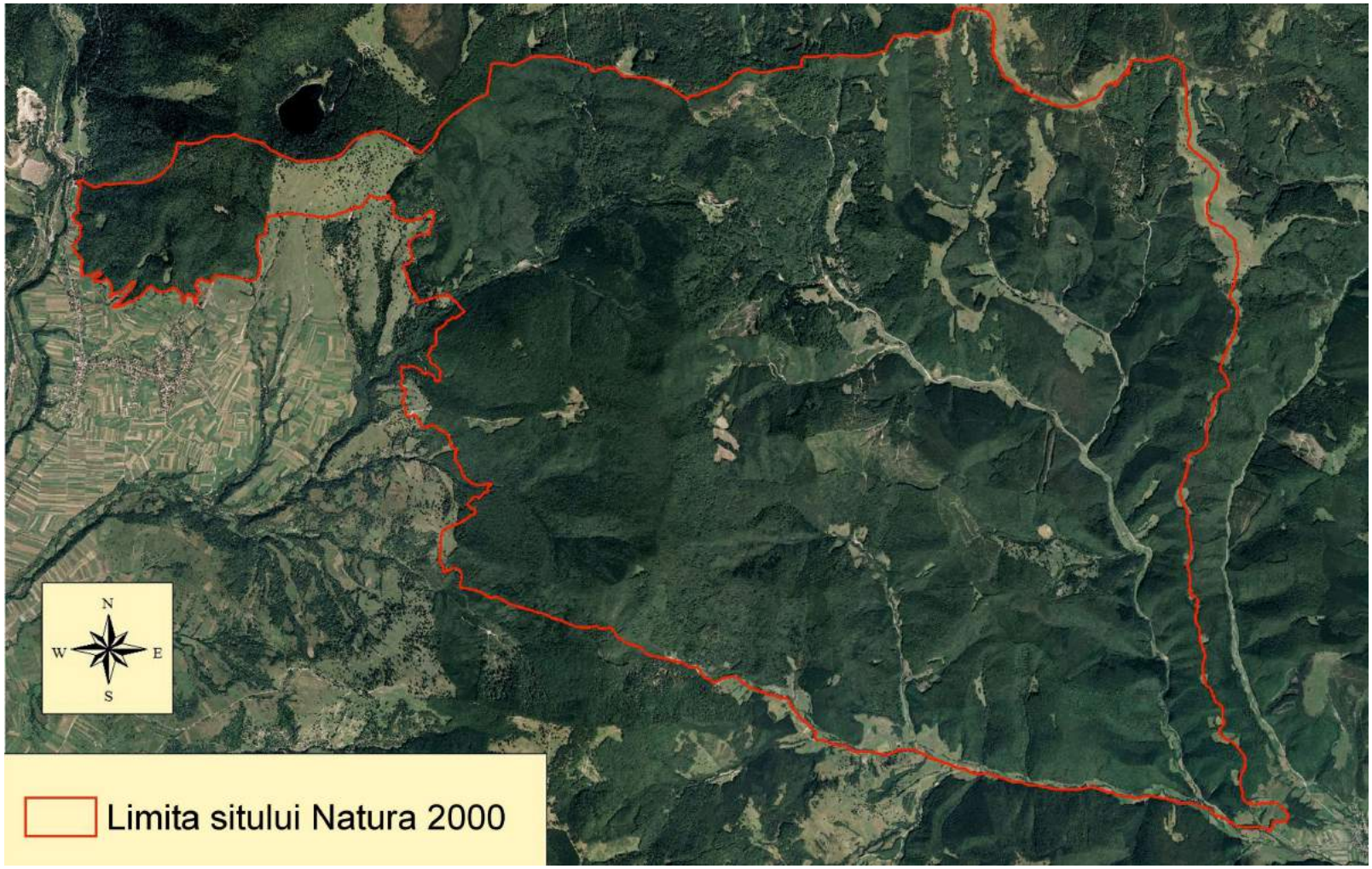

ANEXA NR. 2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. REȚEAUA HIDROGRAFICĂ A SITULUI ROSCI0037 CIOMAD-BALVANYOS

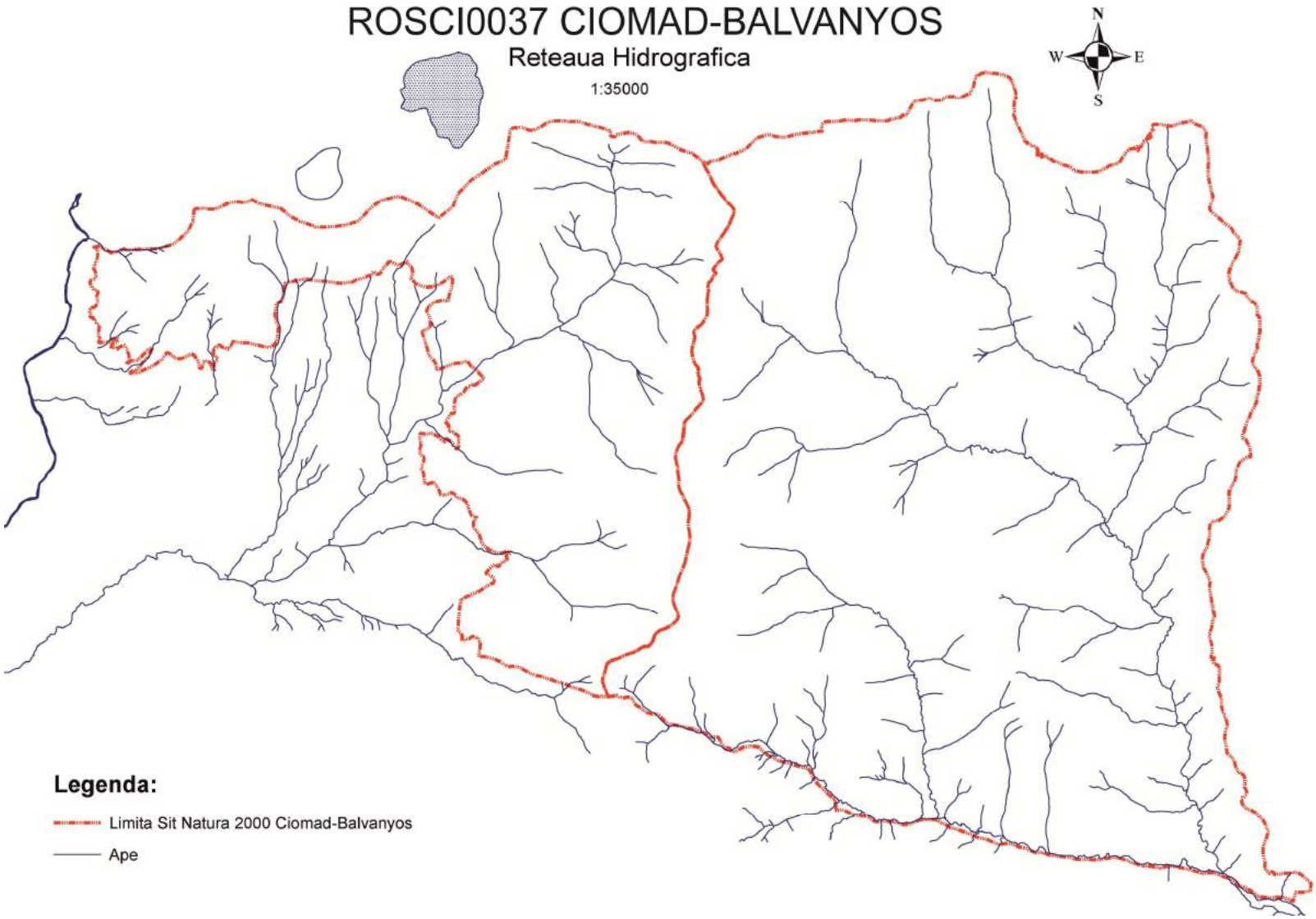

ANEXA NR. 3 LA PLANUL DE MANAGEMENT. REȚEAUA DE DRUMURI A SITULUI ROSCI0037 CIOMAD-BALVANYOS

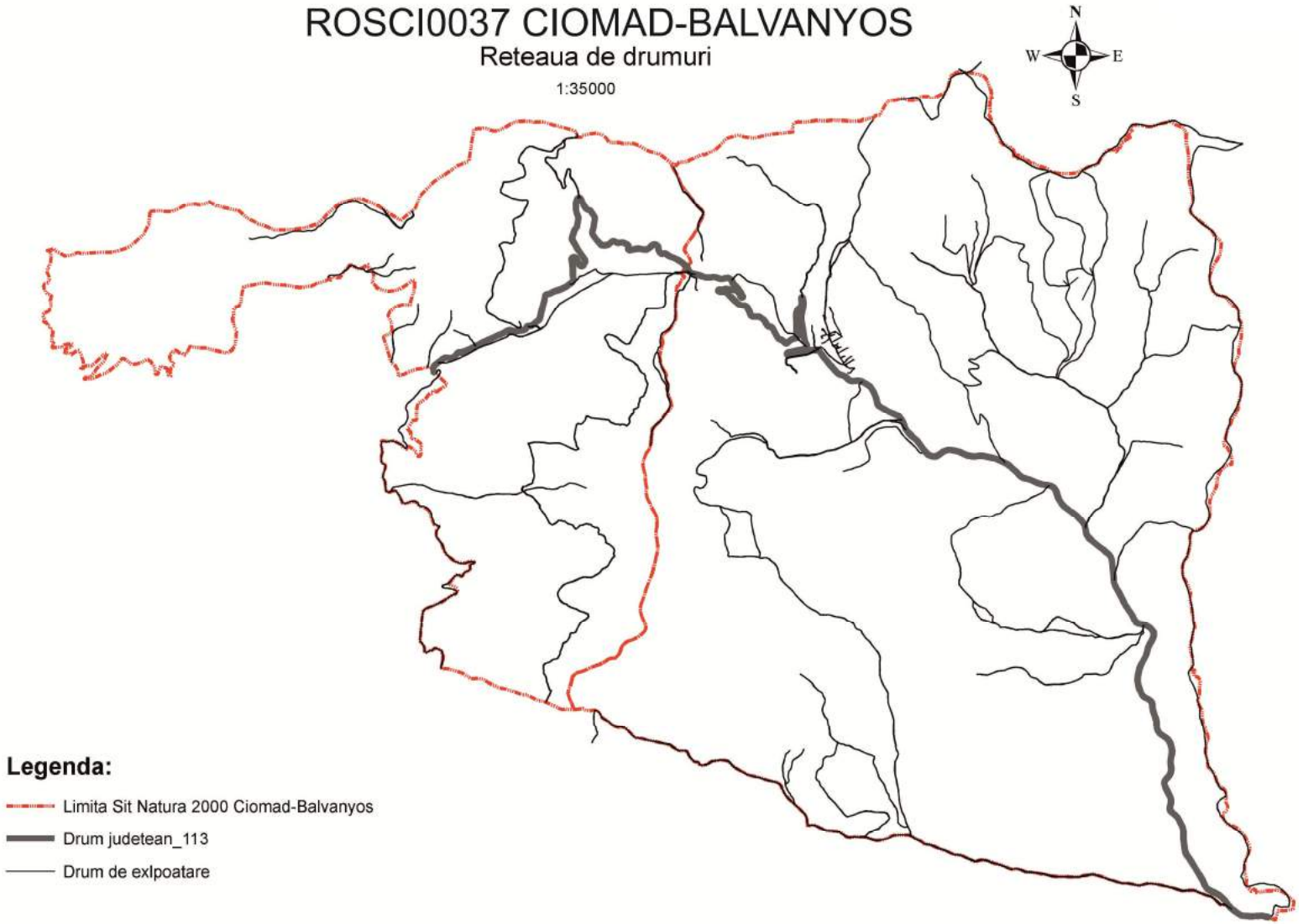

ANEXA NR. 4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. PROPRIETARII DE TEREN/PĂDURI ÎN SITUL ROSCI0037 CIOMAD-BALVANYOS

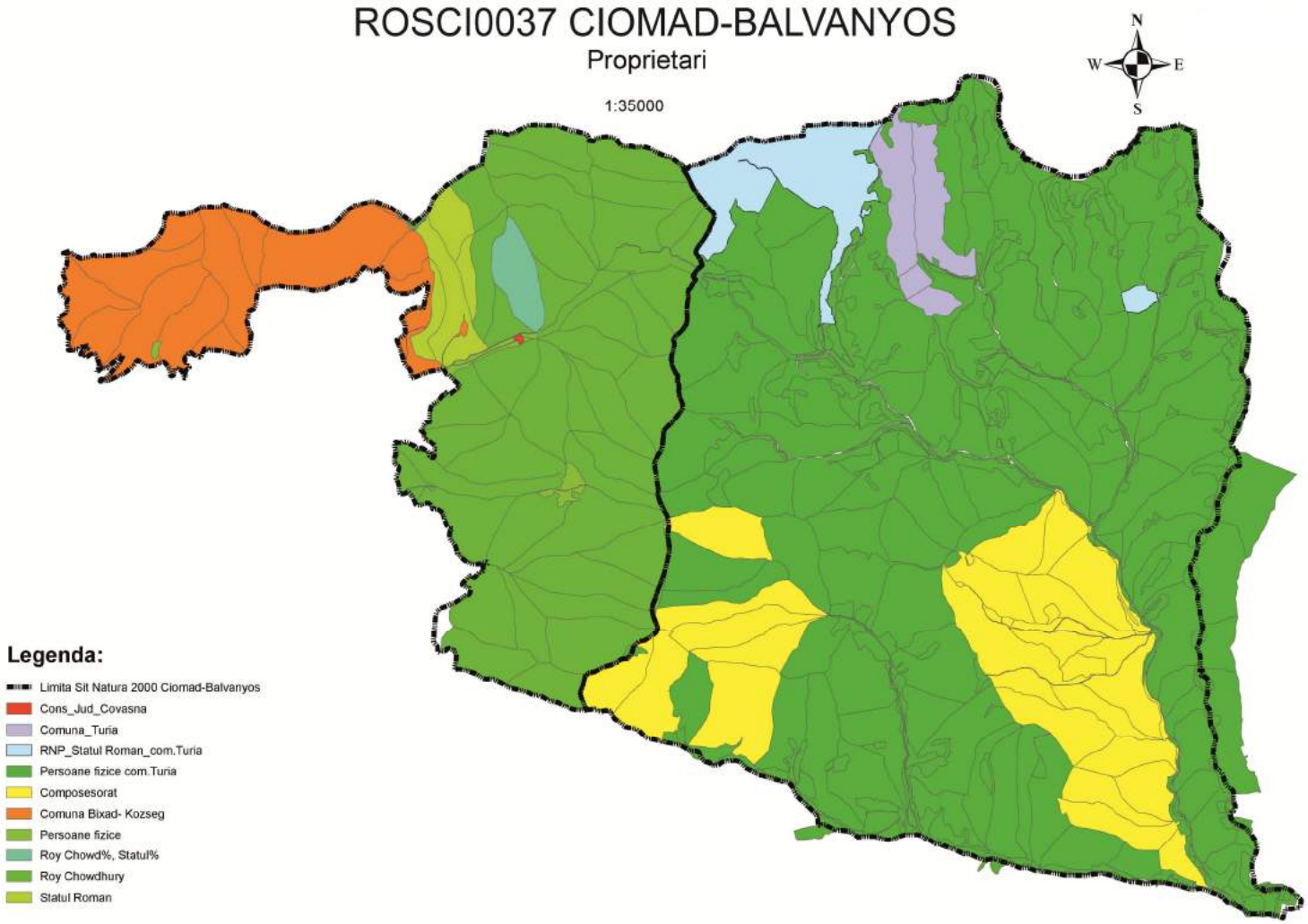

HĂRȚI CU DISTRIBUȚIA SPECIILOR

ANEXA NR. 5.1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. CURECHI DE MUNTE - *LIGULARIA SIBIRICA*

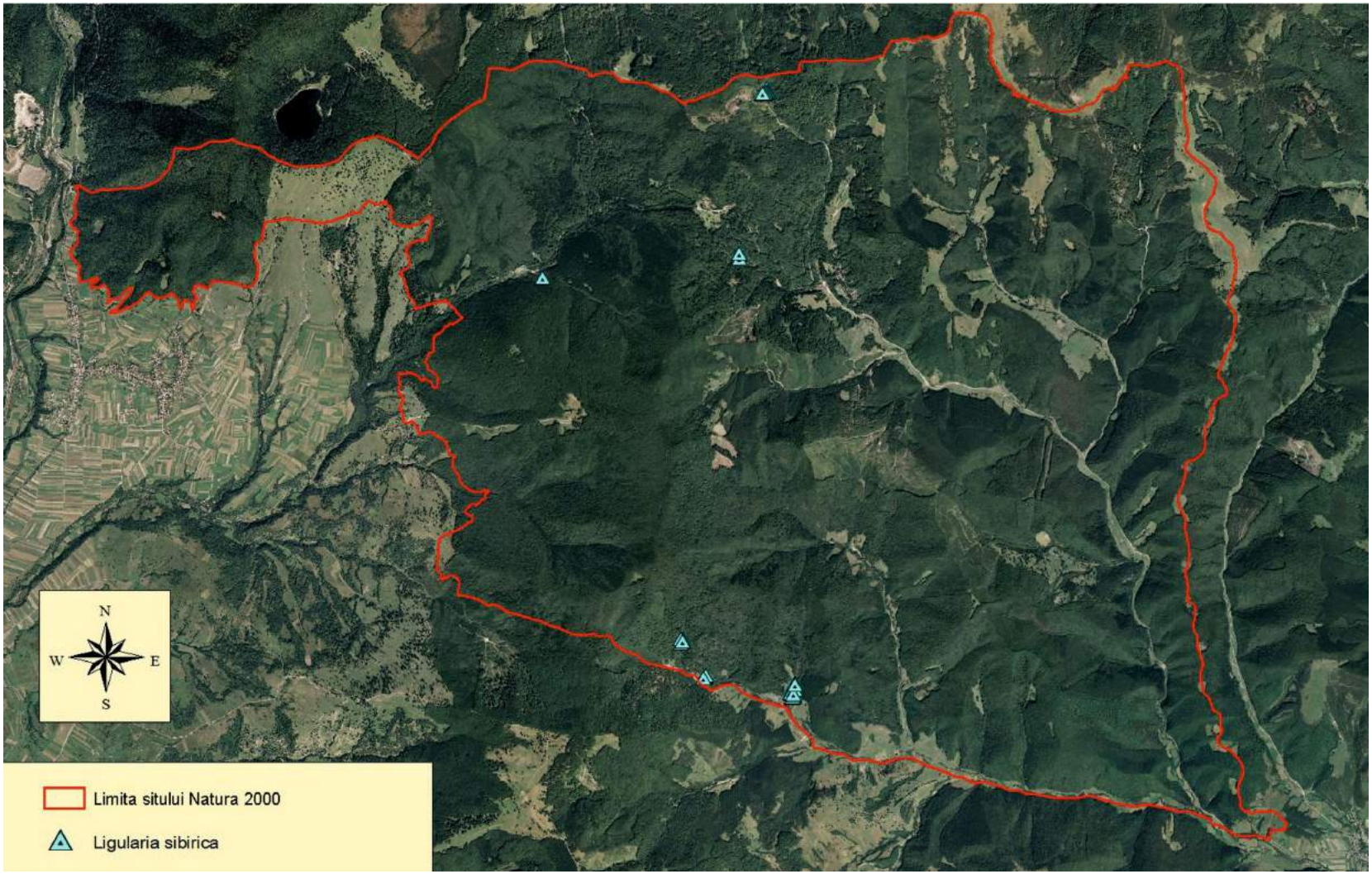

ANEXA NR. 5.2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. URS - *URSUS ARCTOS*

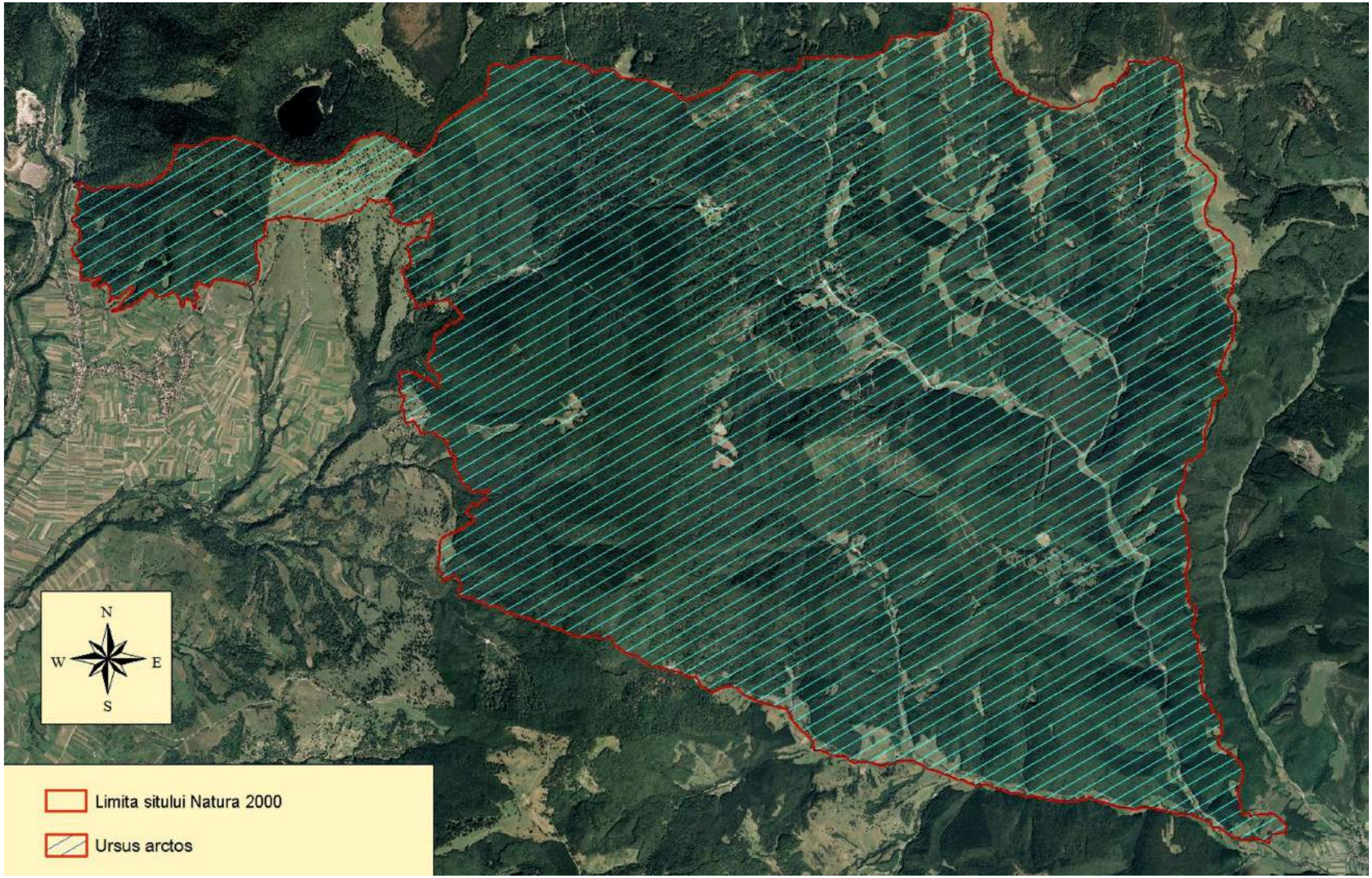

ANEXA NR. 5.3. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LUP - *CANIS LUPUS*

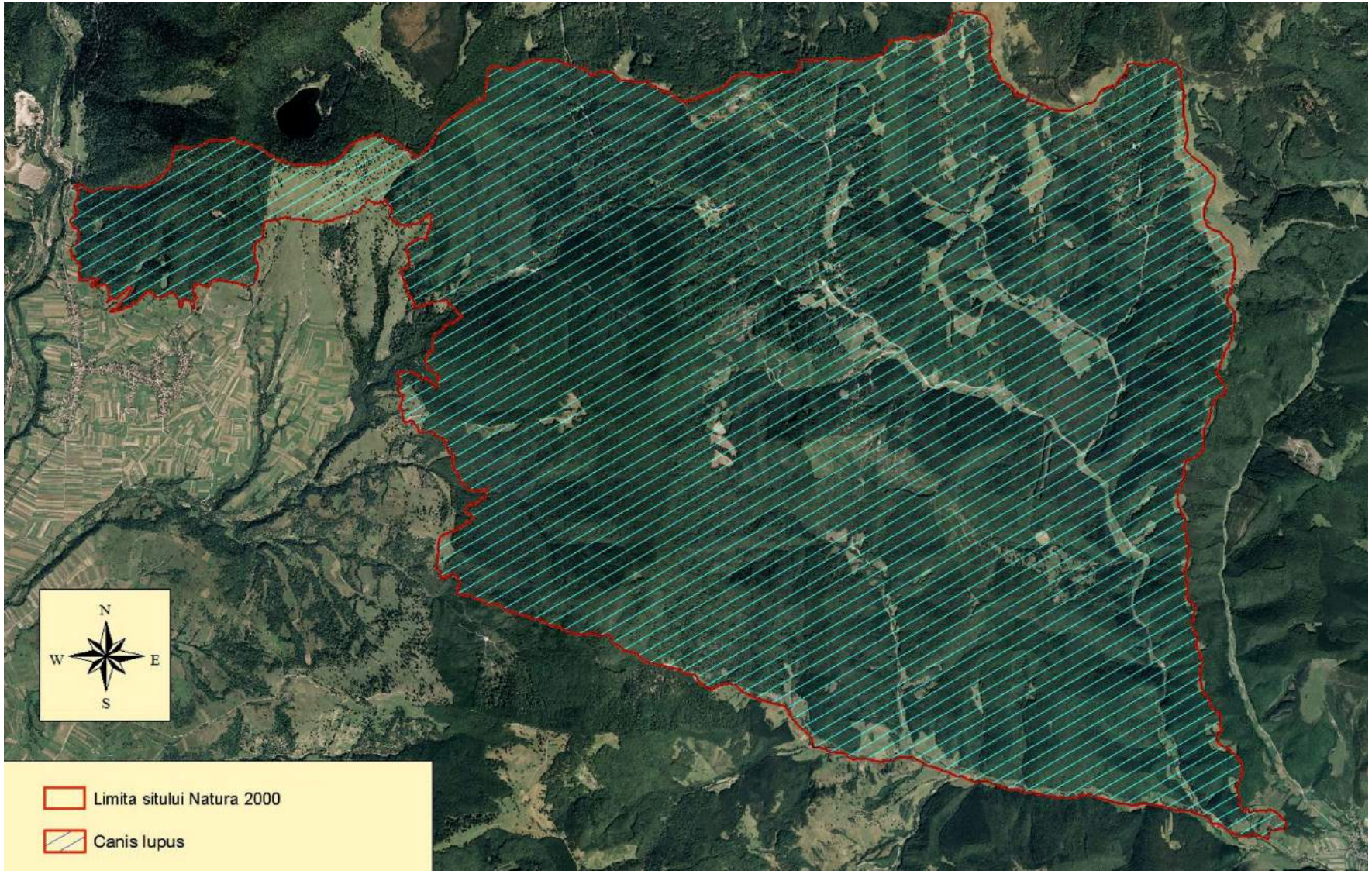

ANEXA NR. 5.4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. RÂS - *LYNX LYNX*

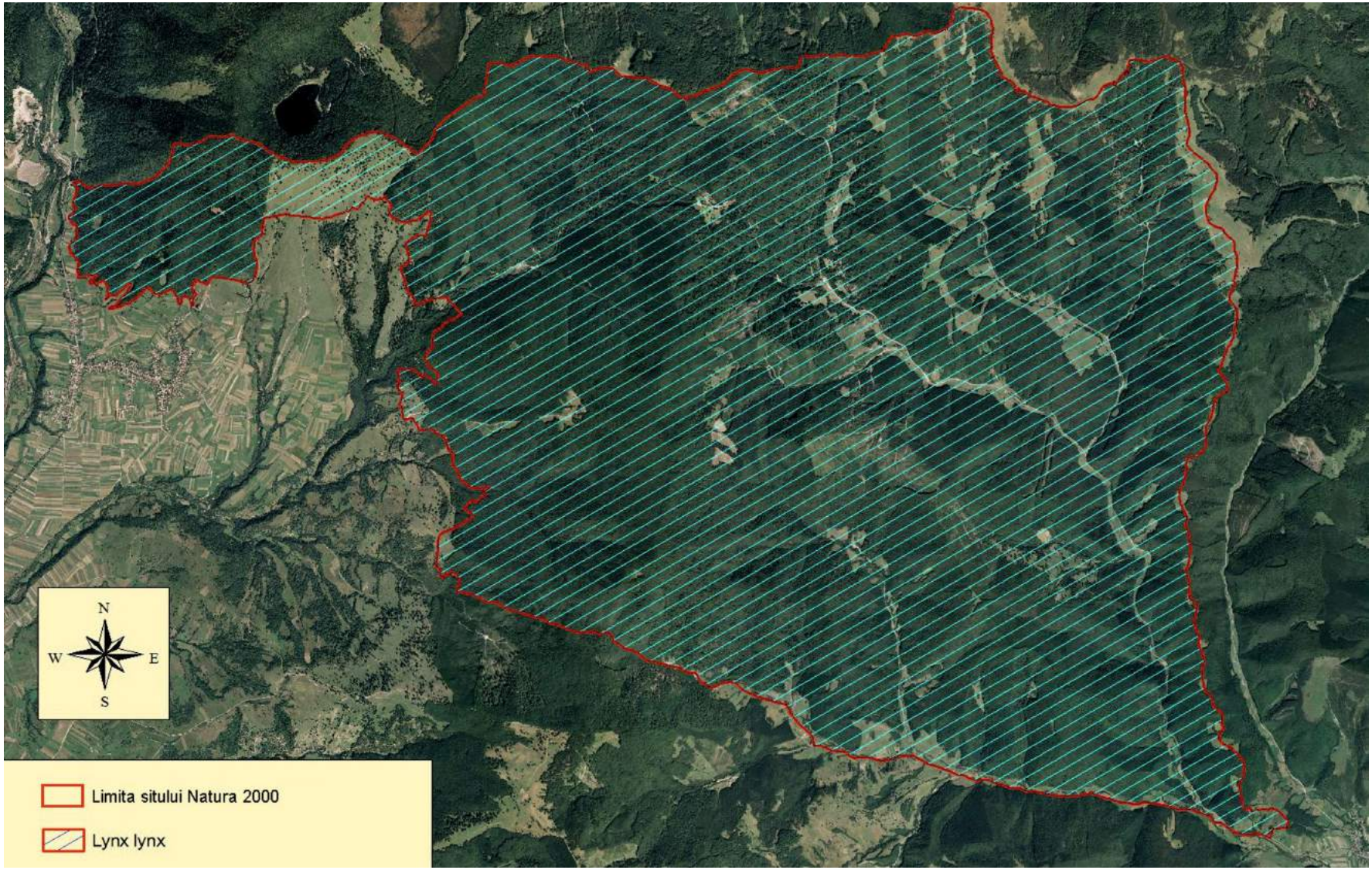

ANEXA NR. 5.5. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LILIAC CÂRN - *BARBASTELLA BARBASTELLUS*

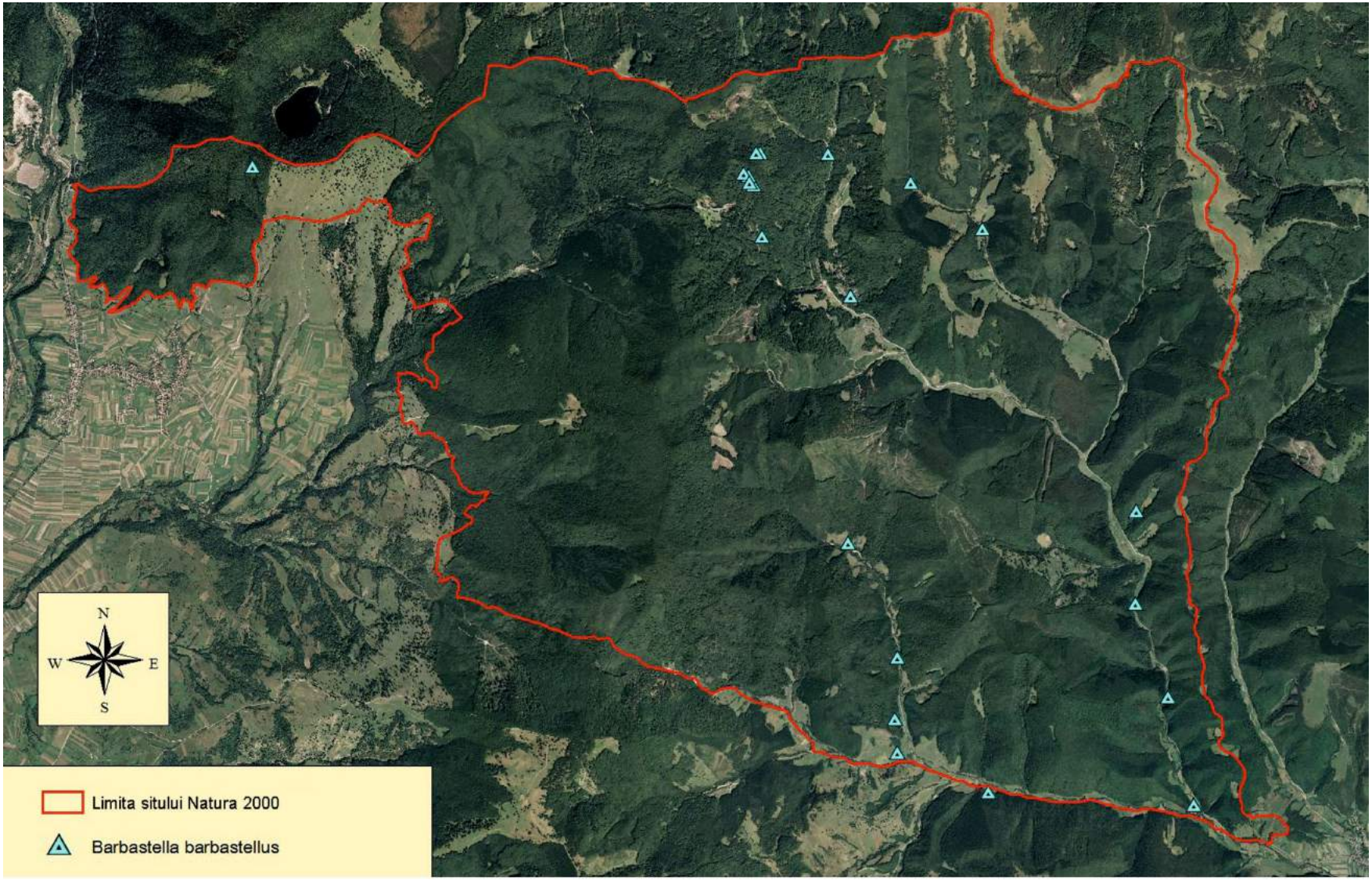

ANEXA NR. 5.6. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LILIAC CU URECHI MARI - *MYOTIS BECHSTEINII*

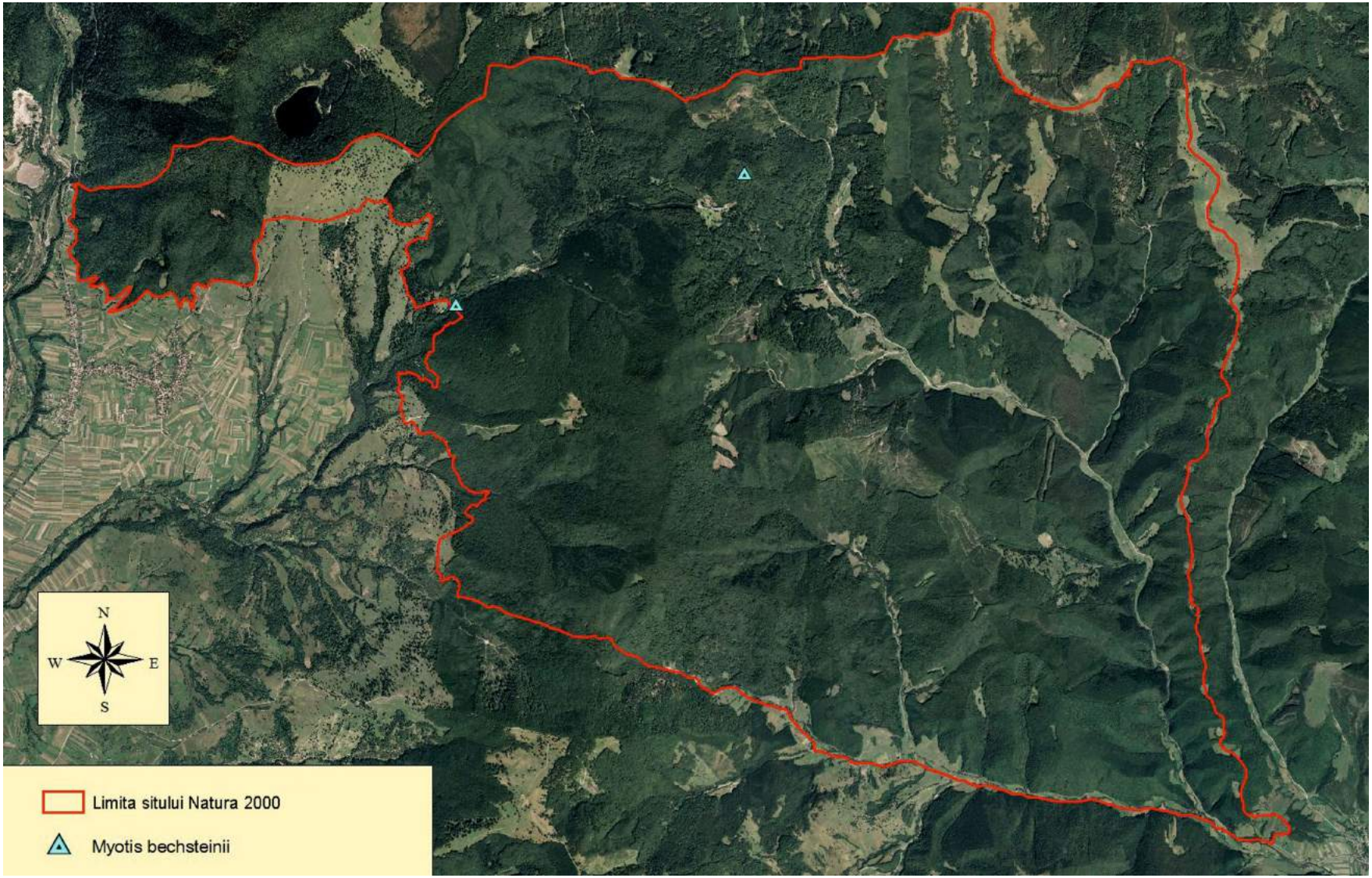

ANEXA NR. 5.7. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LILIAC COMUN - *MYOTIS MYOTIS*

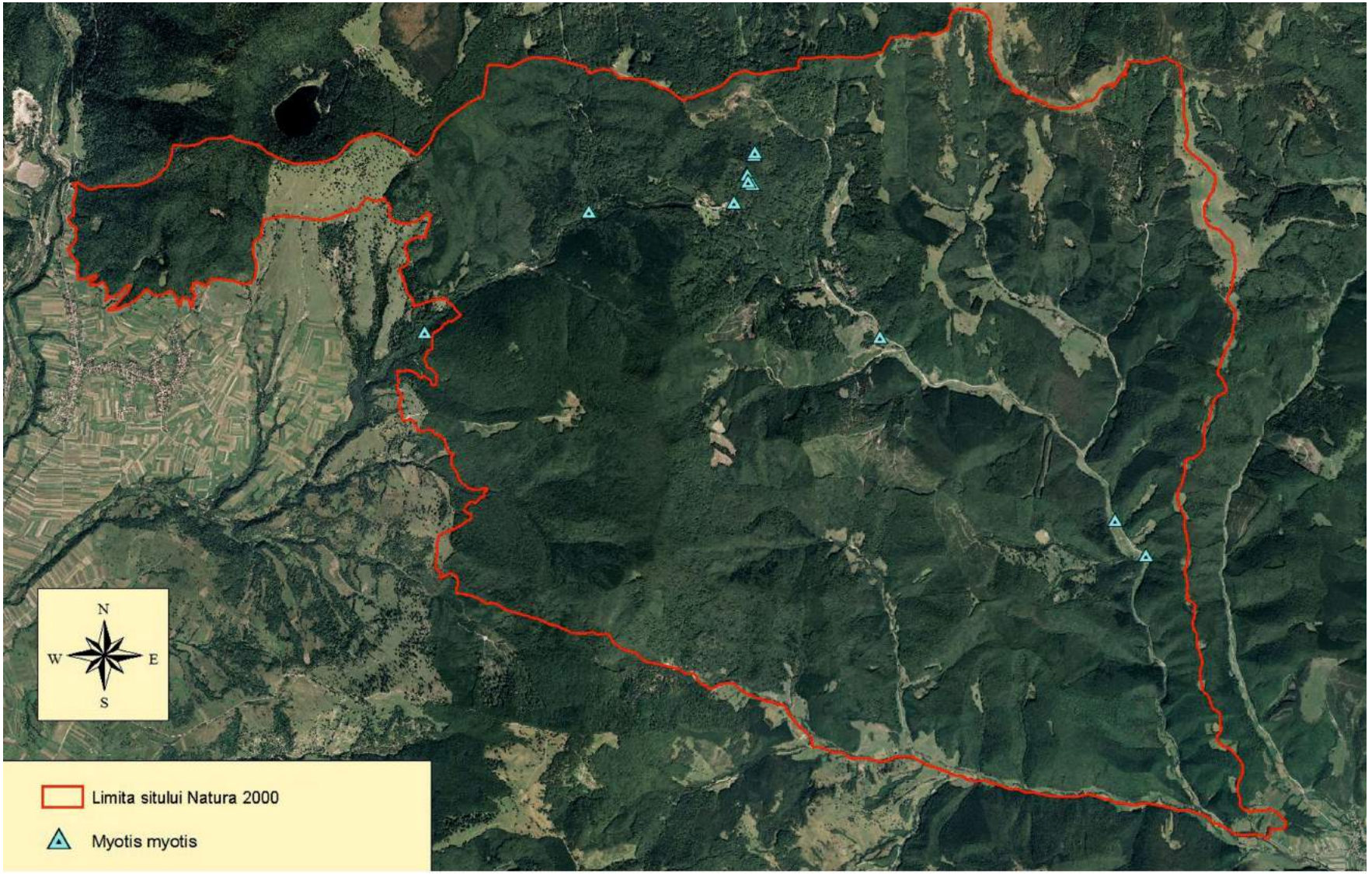

ANEXA NR. 5.8. LA PLANUL DE MANAGEMENT. TRITON CU CREASTĂ - *TRITURUS CRISTATUS*

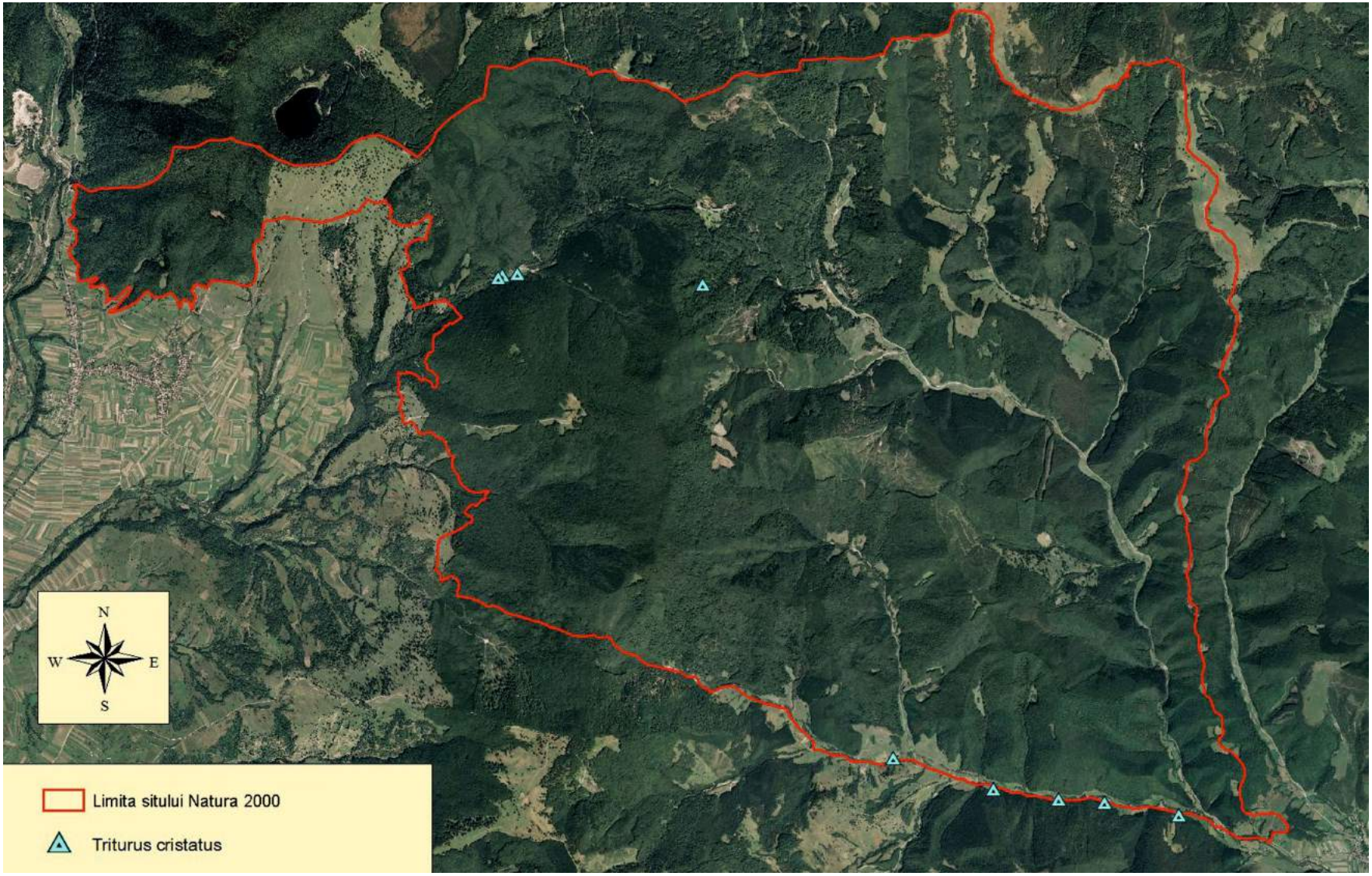

ANEXA NR. 5.9. LA PLANUL DE MANAGEMENT. TRITON CARPATIC - *TRITURUS MONTANDONI*

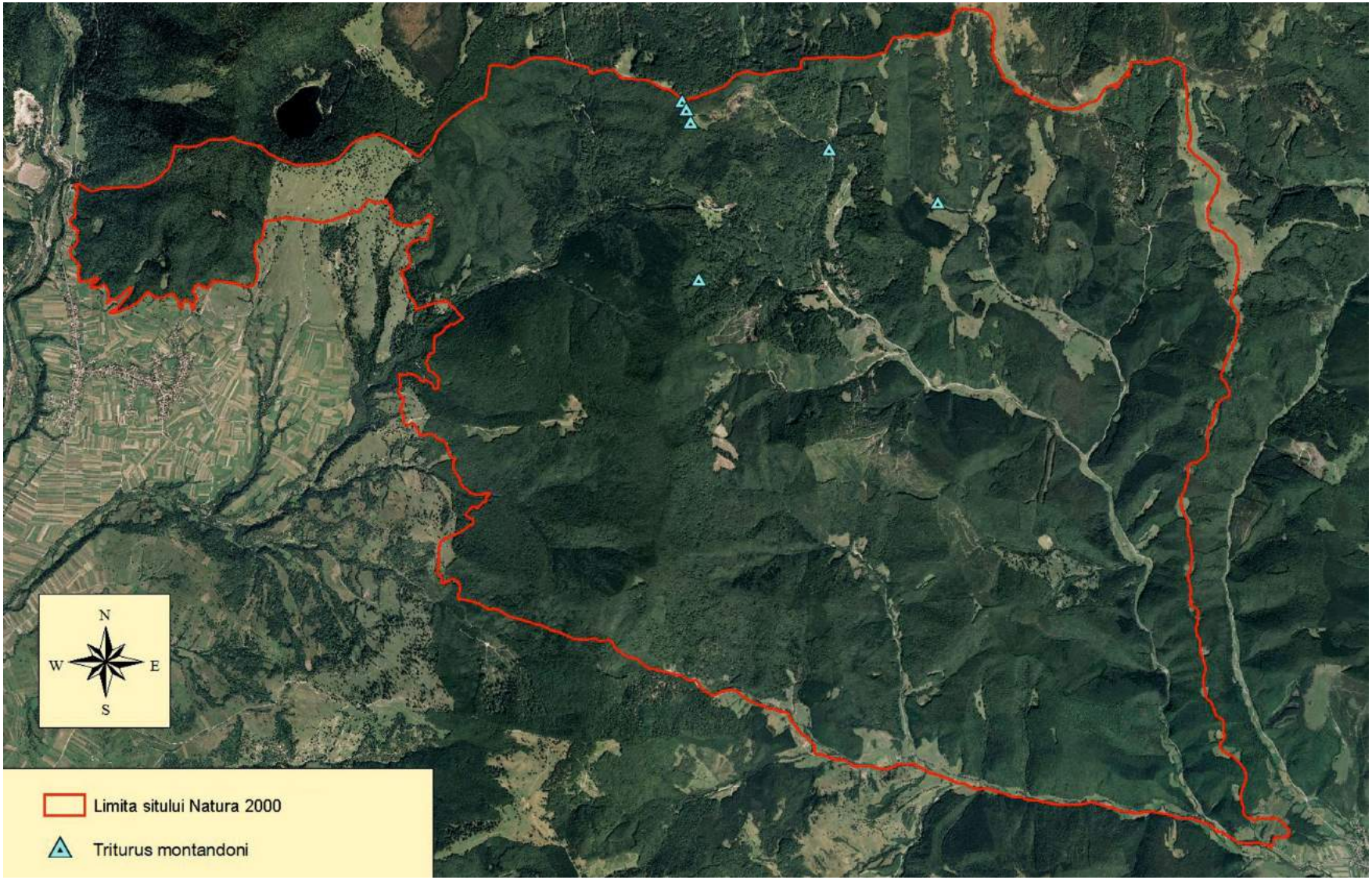

ANEXA NR. 5.10. LA PLANUL DE MANAGEMENT. BUHAI DE BALTĂ - *BOMBINA VARIEGATA*

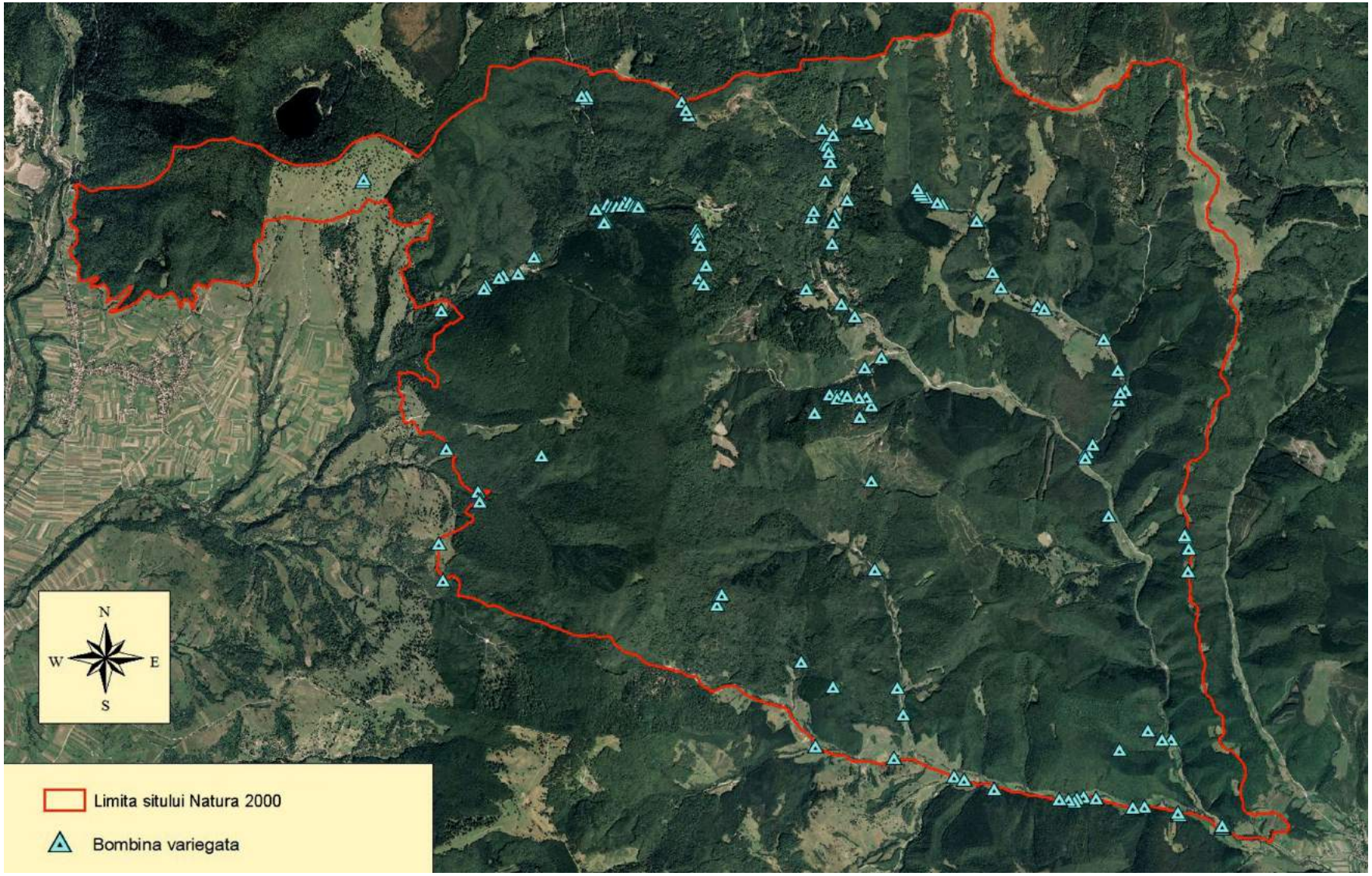

HĂRȚI CU DISTRIBUȚIA HABITATELOR

ANEXA NR. 6.1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 91D0* TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ, MLAȘTINI ÎMPĂDURITE

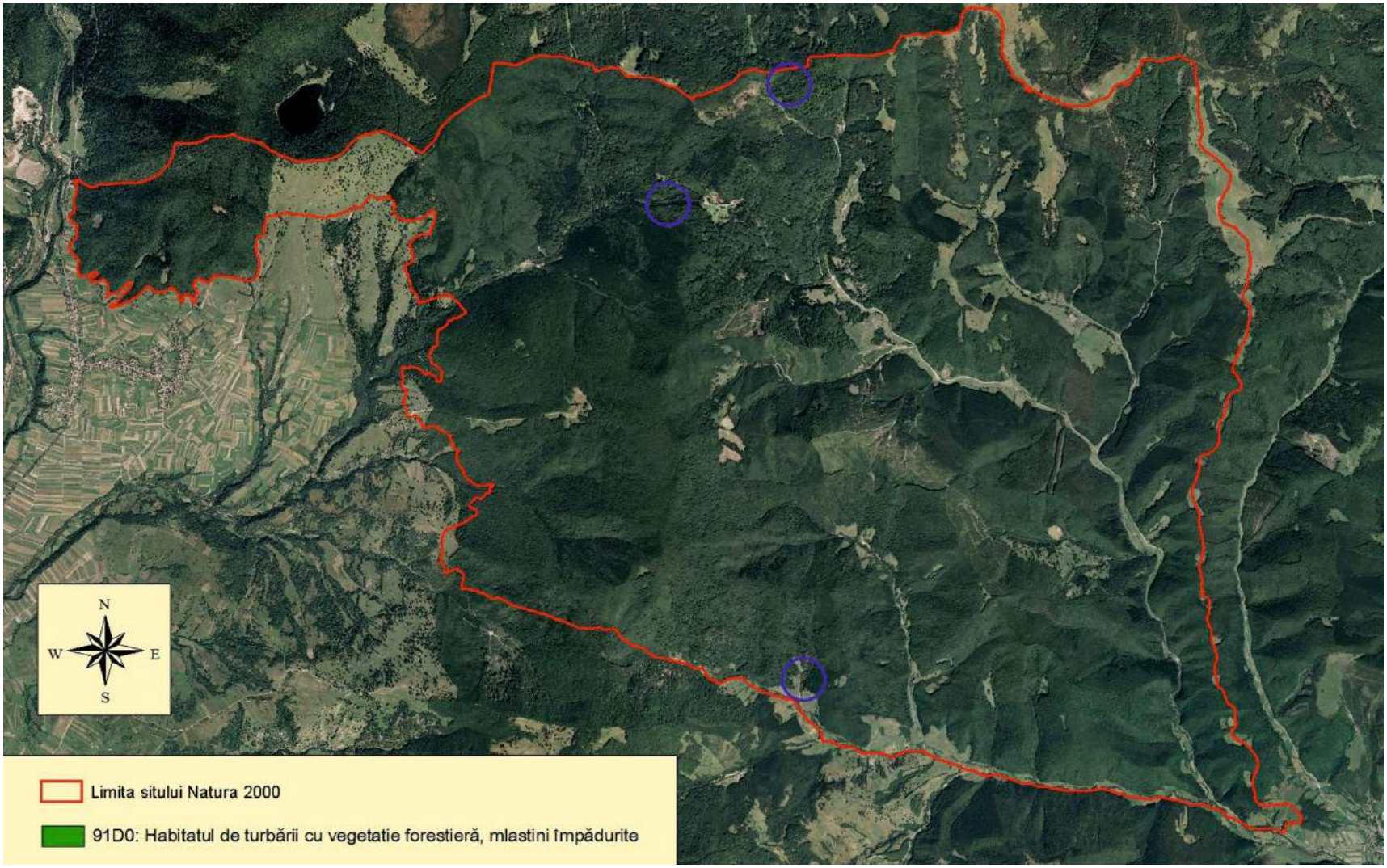

ANEXA NR. 6.2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 9110 PĂDURI DE FAG DE TIP *LUZULO-FAGETUM*

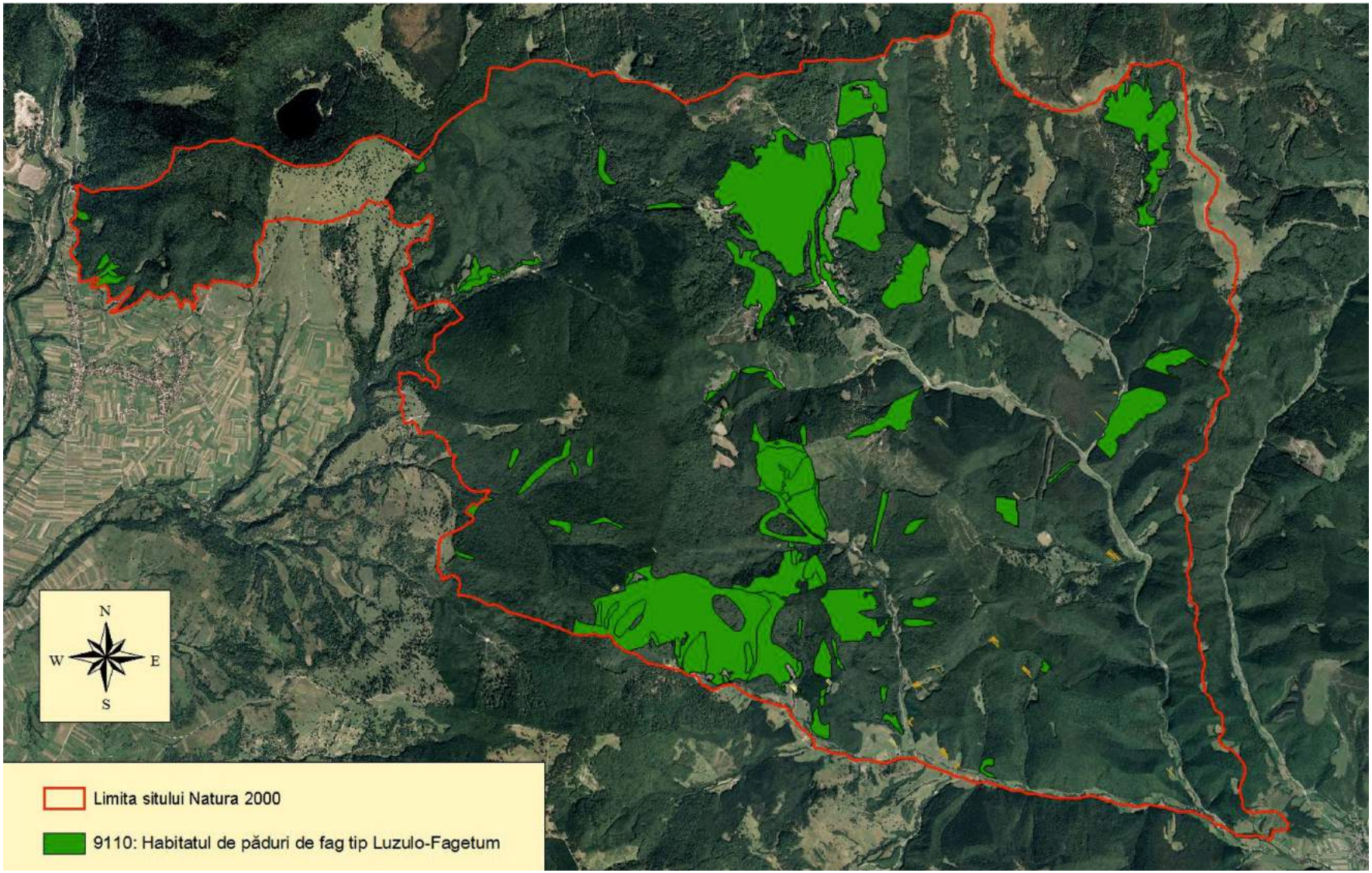

ANEXA NR. 6.3. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 9130 PĂDURI DE FAG DE TIP *ASPERULO-FAGETUM*

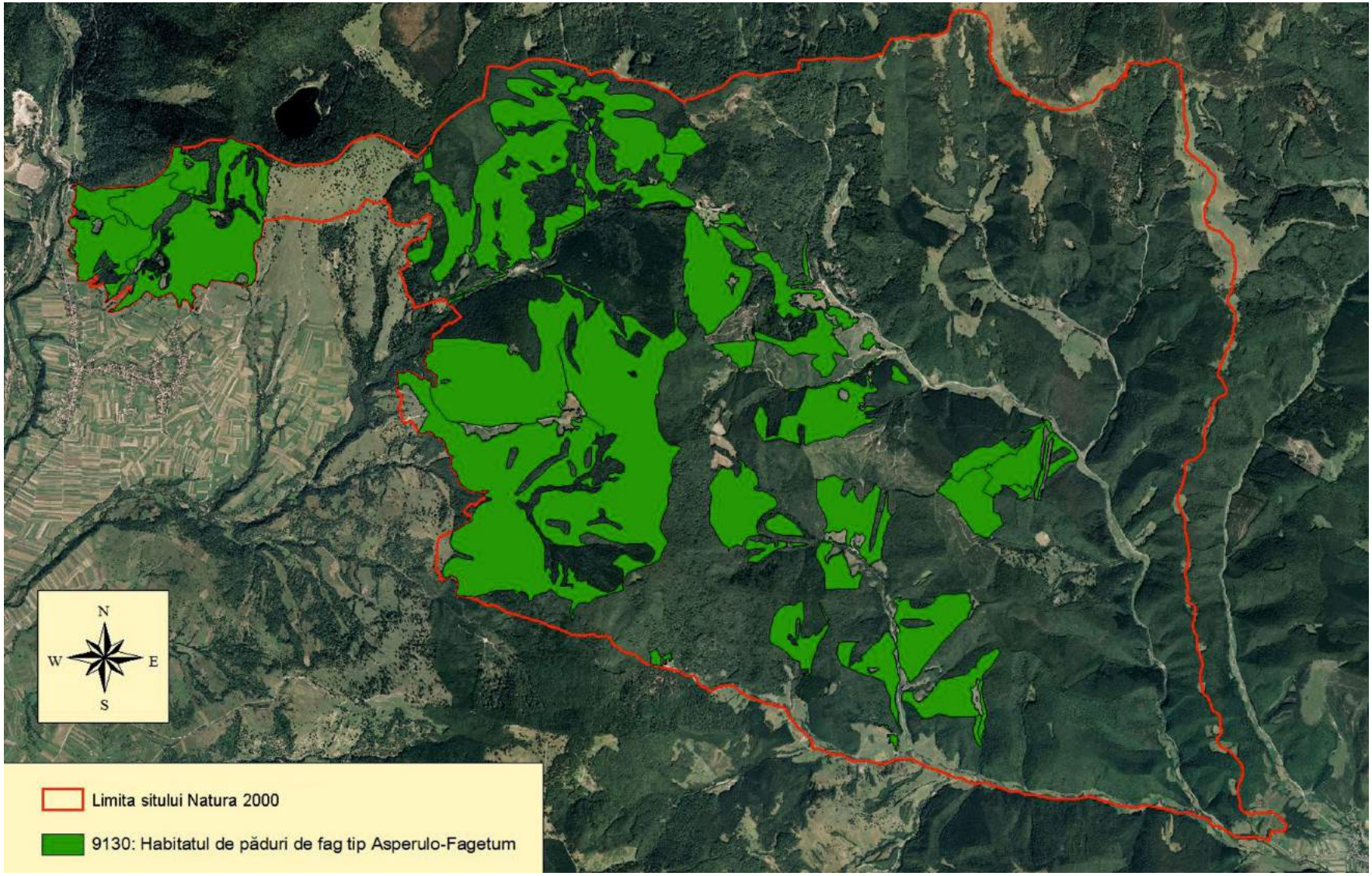

ANEXA NR. 6.4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 9170 PĂDURI DE STEJAR CU CARPEN DE TIP *GALIO-CARPINETUM*

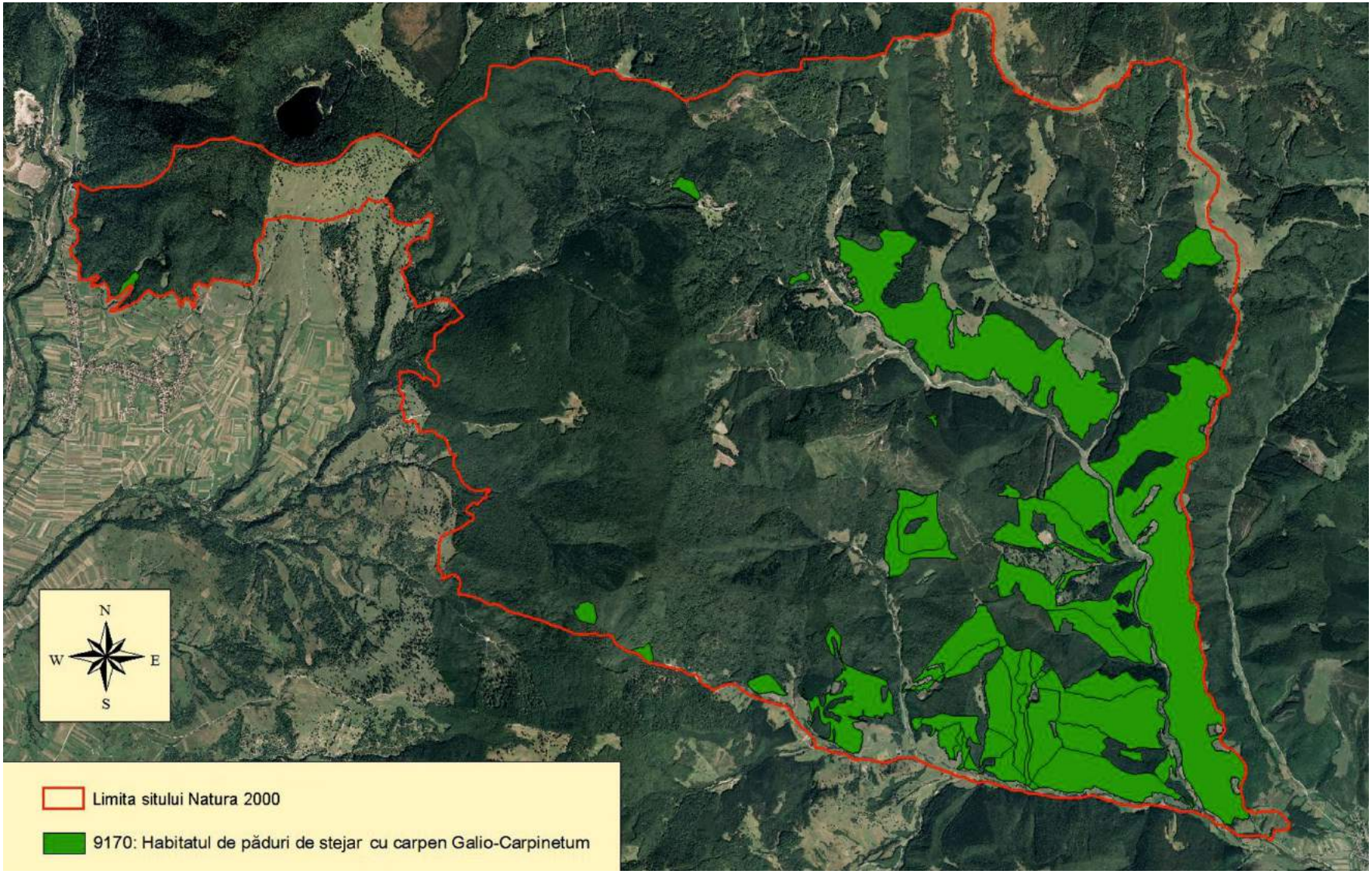

ANEXA NR. 6.5. LA PLANUL DE MANAGEMENT. 91V0 PĂDURI DACICE DE FAG *SYMPHYTO-FAGION*

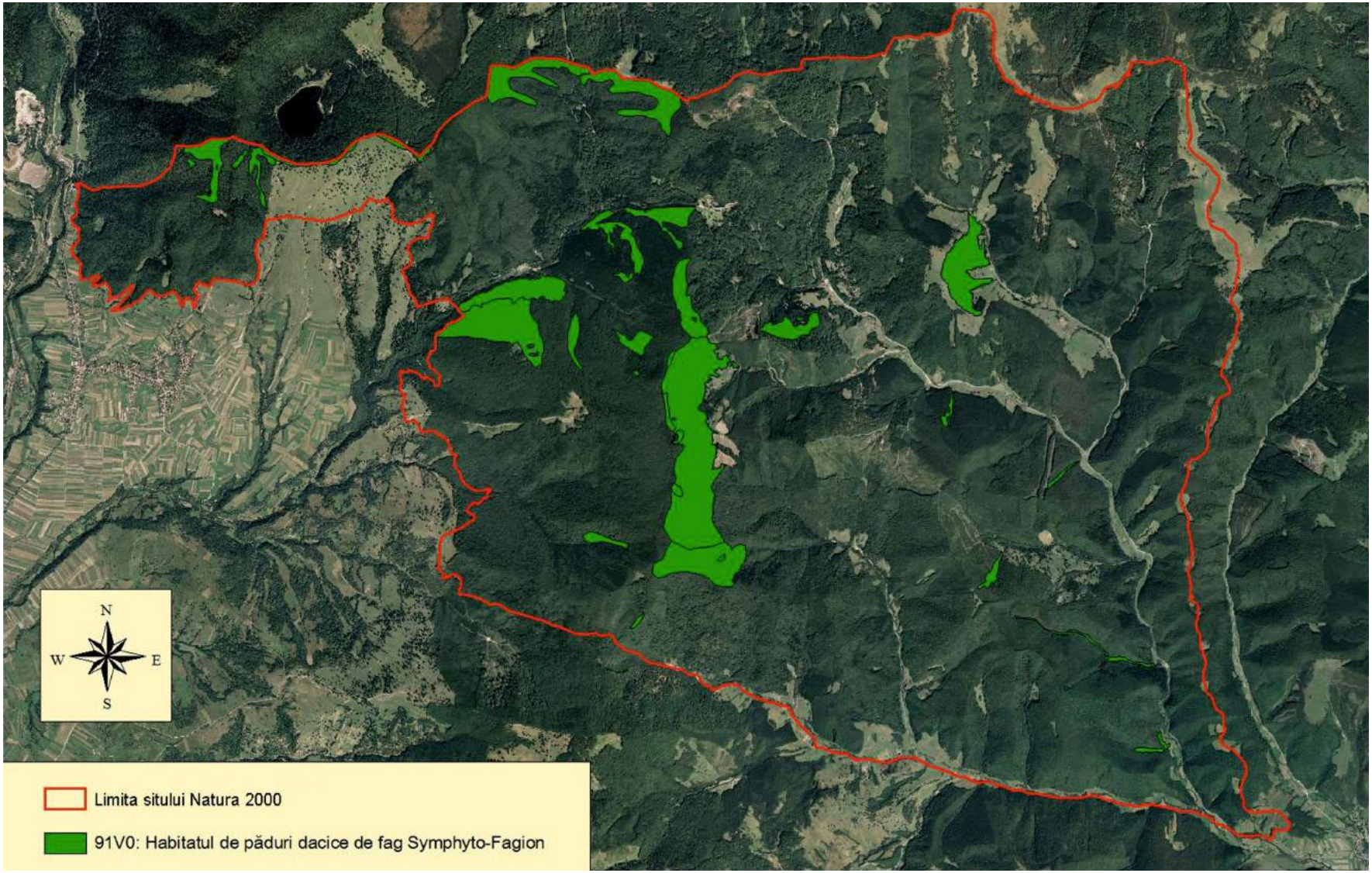

FIȘE SPECII

ANEXA NR. 7.1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI CURECHI DE MUNTE - *LIGULARIA SIBIRICA*

Descrierea speciei	**Specia:** *Ligularia sibirica* **Denumire populară:** curechi de munte Face parte din genul *Ligularia*, familia *Asteraceae*. Este o plantă erbacee perenă, care atinge înălţime de 80-150 cm. Frunzele bazale şi tulpinile inferioare sunt lung peţiolate, triunghiular ovate sau triunghiular reniforme. Florile de culoare galbenă au inflorescenţă de tip antodiu, fiind grupate în raceme lungi. Perioada de înflorire: iunie-iulie, eventual începutul lunii august. **Starea de conservare:** bună **Condiții ecologice:** populațiile de *Ligularia sibirica* sunt amenințate de desecarea zonelor umede, scăderea nivelului de apă freatică, creșterea temperaturii climei pe plan global. **Distribuția în sit:** în partea de sud a Tinovului Răbufnitoarea, valea pârâului Puturosu, Șaua Burda 1, Pasul-Turia, valea pârâului Zsombor.
Observații	Starea populațiilor arată că specia are condiții optime în situl Natura 2000 Ciomad-Balvanyos, calitatea apei și a microclimei fiind optime pentru dezvoltarea acesteia.
Mărimea populației în aria protejată	4043 tulpini

Măsuri specifice de conservare:

- controlarea păşunatului, evitarea păşunatului excesiv.
- diminuarea cu grijă a umbririi habitatului speciei *Ligularia sibirica,* prin defrișare selectivă manuală a arborilor și a arbuștilor.
- montare punte suspendată pentru vizitatori în Tinovul Răbufnitoarea, pentru evitarea degradării speciei.

ANEXA NR. 7.2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI URS - *URSUS ARCTOS*

Descrierea speciei	**Specia:** *Ursus arctos* **Denumire populară:** urs brun **Starea de conservare:** bună **Habitatul:** în zone de munte şi dealuri. Răspândirea este condiţionată în principiu de linişte, hrană, loc de iernare şi locuri de adăpostire pe timp de zi. **Cerinţele specifice pentru habitate:** mediul său de trai trebuie să cuprindă stâncării sau mari doborâturi de vânt în arborete, în care să-şi poată amenaja bârlogul.
Observații	Multe activităţi umane, cum ar fi agricultura, reţelele de comunicaţii, extinderea zonelor urbane, fragmentează sau erodează starea habitatelor urşilor. Fragmentarea habitatelor poate constitui o ameninţare, izolând părţi de populaţii, cu impact negativ asupra acestora din punct de vedere genetic şi demografic.
Mărimea populației în aria protejată	2,67 exemplare/1000 ha

Măsuri specifice de conservare:

- folosirea metodelor silviculturale lângă locurile de iernare, bârloagele în timpul somnului hibernal al ursului nu este permisă.
- controlul unor dăunători, cum ar fi câinii şi pisicile hoinare, controlul numeric al efectivelor de vulpe.
- evitarea păşunatului în lizierele de păduri.
- interzicerea activităților de tip off-road pe suprafața sitului Ciomad-Balvanyos.
- amplasarea recipientelor de gunoi închise în vederea diminuării conflictelor om-urs.

ANEXA NR. 7.3. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI LUP - *CANIS LUPUS*

Descrierea speciei	**Specia:** *Canis lupus* **Denumire populară:** lup **Starea de conservare:** excelentă **Habitatul:** în România, lupul poate fi regăsit în pădurile de dealuri şi de munte. În timpul iernii, lupul coboară până la zona câmpiilor, astfel biotopul este larg. **Cerințele specifice pentru habitate:** specia necesită zone cu întinderi mari, liniștite, cu specii pradă prezente. Specia este sensibilă la impactul antropic.
Observații	Teritoriul sitului Ciomad-Balvanyos este utilizat cu regularitate de lup. Fiind specie prioritară a sitului, necesită atenție sporită.
Mărimea populației în aria protejată	0,3-0,8 exemplare/1000 ha

Măsuri specifice de conservare:

- respectarea limitelor de cotă în recoltarea exemplarelor.
- reglementarea numărului de câini ciobănești. Portul jujeului de către câinii ciobăneşti este obligatoriu.
- interzicerea activităților de tip off-road pe suprafața sitului.

ANEXA NR. 7.4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIŞA SPECIEI RÂS - *LYNX LYNX*

Descrierea speciei	**Specia:** *Lynx lynx* **Denumire populară:** râs **Starea de conservare:** excelentă **Habitatul:** biotopul râsului îl constituie complexele păduroase liniştite de mare întindere. **Cerinţele specifice pentru habitate:** necesită habitate fără ameninţări antropice, îndepărtate de aşezări omeneşti.
Observaţii	În general râsul este fidel locului unde a crescut, deşi, pentru a-şi căuta hrană, este nevoit să parcurgă distanţe destul de mari. De asemenea se poate îndepărta de la locul obişnuit de trai şi în perioada de împerechere.
Mărimea populaţiei în aria protejată	0,17-0,33 exemplare/1000 ha

Măsuri specifice de conservare:

- râsul este o specie ocrotită, se interzice recoltarea/captivarea lui pe teritoriul sitului Natura 2000 Ciomad-Balvanyos.
- reglementarea numărului de câini ciobăneşti. Portul jujeului de către câinii ciobăneşti este obligatoriu.
- interzicerea activităţilor de tip off-road pe suprafaţa sitului.

ANEXA NR. 7.5. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI LILIAC CÂRN - *BARBASTELLA BARBASTELLUS*

Descriere speciei	**Specia:** *Barbastella barbastellus* **Denumire populară:** liliac cârn **Starea de conservare:** excelentă **Habitat:** în Bazinul Carpatic în principal este prezent în zonele montane împădurite, rareori în păduri mari, bătrâne de şes. Iarna stă suspendat printre crăpăturile stâncilor din peşteri, prin tunele sau pivniţe, în grupuri mici sau izolat. Vara se ascunde prin scorburile copacilor şi crăpăturile zidurilor sau rocilor. **Cerințe specifice pentru habitate:** este extrem de important pentru această specie prezența arborilor uscați/morți, scorburoși în picioare, în densitate corespunzătoare, deoarece aici își găsește adăpost și în aceste arbori îşi formează coloniile de naștere.
Observații	*Barbastella barbastellus* are o populație valoroasă care se reproduce în cadrul sitului Ciomad-Balvanyos.
Mărimea populației în aria protejată	Cca. 300 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- utilizarea tratamentului tăierilor succesive în locul tăierilor rase.
- menținerea structurii naturale sau semi-naturale ale pădurilor, cu arbori morți și/sau arbori uscați în picioare, cu scorburi.

ANEXA NR. 7.6. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI LILIAC CU URECHI MARI - *MYOTIS BECHSTEINII*

Descriere speciei	**Specia:** *Myotis bechsteinii* **Denumire populară:** liliac cu urechi mari **Starea de conservare:** excelentă **Habitat:** este prezent în pădurile de foioase din zonele montane, dar și în pădurile de amestec cu conifere, unde există într-o densitate corespunzătoare scorburi unde se poate adăposti. Preferă fundul văilor bogate în subarboret cu scurgeri semnificative de apă. **Cerințe specifice pentru habitate:** pentru această specie este extrem de importantă prezența în densitate corespunzătoare a arborilor cu scorbură, deoarece se adăpostesc în ele, folosind o întreagă rețea de scorbură, schimbând zilnic adăposturile.
Observații	Pe baza datelor colectate și pe baza potenţialului de habitat pentru specie, populația de *Myotis bechsteinii* este una valoroasă care se reproduce în perimetrul sitului Ciomad-Balvanyos. Având în vedere condiţiile de vegetație ale zonei, populația își găsește aici condiții de viață favorabile care, prin gestionarea bună a pădurilor, este durabilă.
Mărimea populației în aria protejată	200-300 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- utilizarea tratamentului tăierilor succesive în locul tăierilor rase.
- menținerea structurii naturale sau semi-naturale ale pădurilor, cu arbori morți și/sau arbori uscați în picioare, cu scorburi.

ANEXA NR. 7.7. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI LILIAC COMUN - *MYOTIS MYOTIS*

Descrierea speciei	**Specia:** *Myotis myotis* **Denumire populară:** liliac comun **Starea de conservare:** excelentă **Habitat:** este specia specifică zonelor de munte şi de deal, dar poate fi regăsită şi pe şes. În ultimii ani, în Bazinul Carpatic, au fost desfiinţate mai multe colonii tradiţionale mari, care s-au adăpostit în clădiri. **Cerinţe specifice pentru habitate:** foloseşte arbori scorburoşi, bătrâni pentru adăpare şi iernare dar preferă şi bârloagele mici în cadrul sitului Ciomad-Balvanyos.
Observaţii	Femelele alcătuiesc colonii de maternitate, cel mai probabil, în aşezările apropiate sitului, astfel identificarea şi protecţia acestora este importantă.
Mărimea populaţiei în aria protejată	500-600 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- utilizarea tratamentului tăierilor succesive în locul tăierilor rase.
- menţinerea structurii naturale sau semi-naturale ale pădurilor, cu arbori morţi şi/sau arbori uscaţi în picioare, cu scorburi.

ANEXA NR. 7.8. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI TRITON CU CREASTĂ - *TRITURUS CRISTATUS*

Descrierea speciei	**Specia:** *Triturus cristatus* **Denumiri populare:** triton cu creastă **Starea de conservare:** necorespunzătoare **Habitatul:** în pădurile aflate la altitudini mai joase de 1000 m, specia apare în păduri de foioase, mixte, în zone de liziere, în parcuri și grădini. **Cerințele specifice pentru habitate:** se reproduce, de regulă, în ape stagnante relativ adânci de >0,5m, abundente în vegetație acvatică și mai puțin umbrite.
Observații	Răspândirea populației în cadrul sitului este extrem de agregată limitându-se la văile pârâurilor Zsombor și Iad. Lipsa precipitațiilor poate afecta habitatele care sunt dependente de ploile de primăvară sau de apa provenită din topirea zăpezii.
Mărimea populației în aria protejată	200-300 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- trebuie împiedicată desființarea spațiilor acvatice artificiale, care servesc ca locuri de reproducere.
- conservarea structurii naturale ale pădurilor care înconjoară locurile de reproducere ale tritonului cu creastă din situl ROSCI0037, evitarea tăierilor rase.
- amplasarea platformelor primare și a căilor de scos apropiat, doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.
- amplasarea resturilor nevalorificabile din explatoare în parchetele în curs de exploatare, doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.
- aplicarea de tratamente silvice cu regenerare sub masiv în parcelele forestiere cu habitat potențial pentru specie.

ANEXA NR. 7.9. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIŞA SPECIEI TRITON CARPATIC - *TRITURUS MONTANDONI*

Descrierea speciei	**Specia:** *Triturus montandoni* **Denumire populară:** triton carpatic **Starea de conservare:** necorespunzătoare **Habitatul:** specia este răspândită mai ales în pădurile de foioase situate la altitudini cuprinse între 500 şi 1500 m deasupra nivelului mării. Poate fi regăsită şi în păduri umede de conifere, în cele mixte, precum şi în zonele subalpine. **Cerinţele specifice pentru habitate:** se reproduce în mici ape stătătoare, băltoace din umbră, de la marginea pădurilor, dar s-au semnalat şi cazuri în care reproducerea a avut loc în cursuri de ape lente, precum şi în izvoare.
Observaţii	Răspândirea populaţiei în cadrul sitului Ciomad-Balvanyos este extrem de agregată. Lipsa precipitaţiilor poate afecta habitatele, care sunt dependente de ploile de primăvară sau de apa provenită din topirea zăpezii.
Mărimea populaţiei în aria protejată	Cca. 200 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- conservarea structurii naturale a pădurilor, care înconjoară locurile de reproducere ale tritonului carpatic din situl ROSCI0037, evitarea tăierilor rase.
- protecţia locurilor de reproducere de-a lungul drumurilor în cazul speciei tritonului carpatic.
- amplasarea platformelor primare şi a căilor de scos apropiat, doar în afara habitatelor potenţiale pentru specie.
- amplasarea resturilor nevalorificabile din explatoare în parchetele în curs de exploatare, doar în afara habitatelor potenţiale pentru specie.
- aplicarea de tratamente silvice cu regenerare sub masiv în parcelele forestiere cu habitat potenţial pentru specie.

ANEXA NR. 7.10. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA SPECIEI BUHAI DE BALTĂ - *BOMBINA VARIEGATA*

Descrierea speciei	**Specia:** *Bombina variegata* **Denumire populară**: buhai de baltă cu burtă galbenă **Starea de conservare:** excelentă **Habitatul:** poate popula iazurile, spațiile acvatice formate în zonele udate de pârâuri. Se reproduce, în primul rând, în habitatele umede temporare, însorite, de întinderi și adâncimi mici, sărace în vegetație acvatică și care se încălzesc rapid. Poate fi întâlnit frecvent în băltoacele și făgașele de pe marginea drumurilor forestiere. **Cerințele specifice pentru habitate:** băltoace cu adâncime mică, acoperirea vegetației redusă, perioadă acvatică relativ lungă.
Observații	În cazul habitatelor dependente în totalitate de precipitație, cantitatea de precipitație are un rol determinant în asigurarea perioadei acvatice: în acest caz perioada acavatică este foarte greu de controlat. Habitatele situate în zone cu izvoare, pârâuri sau pânza freatică ridicată sunt mai puțin dependente de cantitatea de precipitație.
Mărimea populației în aria protejată	2000-7000 exemplare

Măsuri specifice de conservare:

- conservarea structurii naturale a pădurilor care înconjoară locurile de reproducere ale buhaiului de baltă din situl ROSCI0037, evitarea tăierilor rase.
- amplasarea platformelor primare și a căilor de scos apropiat doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.
- amplasarea resturilor nevalorificabile din explatoare în parchetele în curs de exploatare, doar în afara habitatelor potențiale pentru specie.
- aplicarea de tratamente silvice cu regenerare sub masiv în parcelele forestiere cu habitat potențial pentru specie.

FIŞE HABITATE

ANEXA NR. 8.1. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIŞA HABITATULUI 91D0* TURBĂRII CU VEGETAȚIE FORESTIERĂ, MLAŞTINI ÎMPĂDURITE

Caracteristici principale	91D0* Turbării cu vegetație forestieră, mlaștini împădurite **Starea de conservare:** bună **Specii caracteristice şi edificatoare:** *Betula pubescens*, *Frangula alnus*, *Pinus sylvestris*, *Pinus rotundata* şi *Picea abies,* Specii caracteristice: *Agrostis canina, Betula pubescens, Betula. carpatica, Carex canescens, Carex echinata, Carex nigra, Carex rostrata, Eriophorum vaginatum, Frangula alnus, Juncus acutiflorus, Molinia caerulea, Trientalis europaea, Picea abies, Pinus rotundata, Pinus sylvestris, Pinus mugo, Sphagnum* spp*., Vaccinium oxycoccus, Vaccinium uliginosum, Viola palustris, Carex disperma, Carex tenuiflora, Diplazium sibiricum, Hylocomium umbratum şi Rhytidiadelphus triquetrus*. **Condiţii ecologice:** sunt păduri de conifere și de foioase, pe suprafețe de turbă, unde nivelul apei este în continuu înalt, mai înalt decât apa de suprafață care îi înconjoară. Apa este săracă în nutrienți. **Distribuţia în Europa și în ţară:** habitatul este răspândit în Europa în regiunile biogeografice Alpină, Boreală, Continentală, Atlantică, Macarozeniană și Panonică, pe o suprafață de 20389 km^2, conform articolul 17 din Directiva Habitate. În România este răspândită sporadic în zona Carpaților, ocupând suprafețe mici. **Distribuţia în sit:** se întinde pe suprafețe de turbă, unde nivelul apei este în continuu ridicat.
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et.	Rarişti sud-est carpatice de molid și/sau pin silvestru de tinoave, Tufărişuri sud-est carpatice de jneapăn în mlaştini oligotrofe de Sphagnum, Tufărişuri sud-est carpatice de mlaştini de mesteacăn pufos.

al 2005	
Asociaţii vegetale:	Vaccinio-Betuletum pubescentis și Betulo pubescenti-Sphagnetum recurvi.
Suprafaţa ocupată în aria protejată	1,4 ha

Măsuri specifice de conservare:

- montare punte suspendată pentru vizitatori în Tinovul Răbufnitoarea pentru evitarea degradării habitatului.
- evitarea lucrărilor de exploatare a lemnului sau a apei freatice în habitat.
- limitarea cositului și a pășunatului în mlaștinile de valoare conservativă mare din valea Iadului.
- debitul, scurgerea naturală, raportul de aflux, albia şi malul apelor pot fi modificate numai cu menţinerea proporţiilor corespunzătoare florei şi faunei de pe malul apelor şi cu asigurarea capacităţii lor de funcţionare.

ANEXA NR. 8.2. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA HABITATULUI 9110 PĂDURI DE FAG DE TIP *LUZULO-FAGETUM*

Caracteristici principale	9110 Păduri de fag *Luzulo-Fagetum* **Starea de conservare:** bună **Specii caracteristice şi edificatoare:** *Fagus sylvatica, Carpinus betulus* şi *Quercus petraea*, *Luzula luzuloides, Polytrichum formosum, Deschampsia flexuosa, Calamagrostis villosa, Vaccinium myrtillus, Pteridium aquilinum.* **Condiţii ecologice:** în zonele de deal și de munte aceste păduri sunt dominate la nivel de coronament de specia de fag, păduri formate pe soluri acide. Nivelul arborilor este caracterizat prin diferite vârste, nefiind semnalată prezența în număr mare a dăunătorilor sau a arborilor uscați. Vegetația de pe sol este foarte bogată în specii. **Distribuţia în Europa și în ţară:** habitatul este răspândit în Europa în bioregiunile Alpin, Boreal, Continental, Atlantic, Mediteranean și Panonoic, având o suprafață totală de aproximativ 17400 km^2 conform estimărilor prezentate în articolul 17 din Directiva Habitate. În România este răspândit pe toată suprafața Carpaților, fiind prezent mai ales pe soluri acide, la o altitudine de 500-1300 m. **Distribuţia în sit:** apare îndeosebi pe culmi, pe creste sau pe suprafețe abrupte.
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et. al 2005.	Păduri sud-est carpatice de molid, fag şi brad cu *Hieracium rotundatum*", „Păduri sud-est carpatice de fag şi brad cu *Festuca drymeia*", „Păduri sud-est carpatice de fag şi brad cu *Hieracium rotundatum*", „Păduri sud-est carpatice de fag şi brad cu *Vaccinium myrtillus*" și „Păduri sud-est carpatice de fag cu *Festuca drymeia*".
Asociaţii vegetale:	Luzulo nemorosae-Fagetum sylvaticae, Meusel 1937; Festuco drymeiae-Fagetum sylvaticae, Morariu et al. 1968.

Suprafaţa ocupată în aria protejată	731,6 ha

Cerințe specifice:

Habitat	**Cerinţele specifice pentru habitat**	**Indicatori posibili**	**Starea de conservare favorabilă**	**Observaţii**
9110 Pădurile de fag *Luzulo- Fagetum*	Prezența redusă a speciilor pionere	Zecimi de participare în compoziția speciilor pioniere	Sub 2	Stare de conservare bună
	Prezența redusă a speciilor de bază din etajul fagului	Zecimi de participare în compoziția speciilor din etajul fagului	Sub 3	
	Umbrozitate	Consistența	Peste 0,7	

Măsuri specifice de conservare:

- menținerea/promovarea tipului natural fundamental de pădure.
- aplicarea doar a tratamentelor silvice cu regenerare sub masiv.

ANEXA 8.3. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIŞA HABITATULUI 9130 PĂDURI DE FAG DE TIP *ASPERULO-FAGETUM*

Caracteristici principale	9130 Păduri de fag *Asperulo-Fagetum* **Starea de conservare:** bună **Specii caracteristice şi edificatoare:** specia dominantă este *Fagus sylvatica*, pe lângă care apare în compoziție *Carpinus betulus* și *Quercus petraea*. Stratul ierbos: *Anemone nemorosa*, *Lamium galeobdolon, Galium odoratum, Melica uniflora.* **Condiţii ecologice:** este dominat de specia *Fagus sylvatica*, sau la înălțimi mai mari de *Fagus sylvatica-Abies alba* sau de *Fagus sylvatica-Abies alba-Picea abies*, pe soluri neutre sau aproape neutre, pe humus bogat în nutrienți denumit mull. **Distribuţia în Europa și în ţară:** habitatul este răspândit în regiunile biogeografice Alpin, Boreal, Continental, Mediteranean și Pannonic, având o suprafață de 25580 km^2 conform estimărilor prezentate în articolul 17 din Directiva Habitate. În România este prezent pe toată suprafața Carpaților, la o altitudine de 300-1000 m. **Distribuţia în sit:** habitatul se regăsește pe suprafețe aflate în centrul sitului Ciomad-Balvanyos, la o altitudine de 800-1000 m.
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et. al 2005.	Păduri dacice de fag şi carpen cu *Dentaria bulbifera*, păduri dacice de fag şi carpen cu *Carex pilosa* și păduri moldave mixte de fag şi tei argintiu cu *Carex brevicollis*.
Asociaţii vegetale:	Carpino-Fagetum, Paucă 1941; Caricipilosae-Fagetum, Oberdorfer 1957; Dentario bulbiferae-Fagetum, Zlatnik 1935, Hartmann 1953.

Suprafaţa ocupată în aria protejată	1288 ha

Cerințe specifice

Habitat	**Cerinţele specifice pentru habitat**	**Indicatori posibili**	**Starea de conservare favorabilă**	**Observaţii**
9130 Pădurile de fag *Asperulo- Fagetum*	Prezența redusă a speciilor pioniere	Zecimi de participare în compoziția speciilor pioniere	Sub 2	Stare de conservare bună
	Prezența redusă a speciilor de bază din etajul fagului	Zecimi de participare în compoziția speciilor din etajul fagului	Sub 3	
	Umbrozitate	Consistența	Peste 0,7	

Măsuri specifice de conservare:

- menținerea/promovarea tipului natural fundamental de pădure.
- aplicarea doar a tratamentelor silvice cu regenerare sub masiv.

ANEXA NR. 8.4. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA HABITATULUI 9170 PĂDURI DE STEJAR CU CARPEN DE TIP *GALIO-CARPINETUM*

Caracteristici principale	9170 Păduri de stejar cu carpen *Galio-Carpinetum* **Starea de conservare:** bună **Specii caracteristice şi edificatoare:** *Quercus petraea* și *Carpinus betulus, Sorbus torminalis, S. domestica, Acer campestre, Ligustrum vulgare, Convallaria majalis, Carex montana, Festuca heterophylla*. **Condiţii ecologice:** este influențat, mai ales, de clima subcontinentală. Este un habitat destul de greu de interpretat. Descrierile sunt diferite, lista de specii sugerează în unele cazuri habitate acidofile de tranziție – fag-carpen-gorun –, iar în altele, habitate mai uscate, termofile. **Distribuţia în Europa și în ţară:** în Europa se găsește în regiunile biogeografice Alpină, Continentală, Atlantică și Panonică, pe o suprafață de 8000 $km^{2.}$ În România este prezent în Carpați sporadic, mai ales pe substrat acid, la o altitudine de 300-800 m. **Distribuţia în sit:** habitatul se găsește pe suprafețe aflate la altitudini mai joase, mai ales în partea de sud-est al sitului Ciomad-Balvanyos.
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et. al 2005	Păduri dacice de gorun, fag şi carpen cu *Carex pilosa.*
Asociaţii vegetale	-
Suprafaţa ocupată în aria protejată	979,1 ha

Cerințe specifice

Habitat	**Cerinţele specifice pentru habitat**	**Indicatori posibili**	**Starea de conservare favorabilă**	**Observaţii**
9170 Pădurile de stejar cu carpen *Galio- Carpinetum*	Prezența redusă a speciilor pioniere	Zecimi de participare în compoziția speciilor pioniere	Sub 2	Stare de conservare bună
	Prezența redusă a speciilor de bază din etajul fagului	Zecimi de participare în compoziția speciilor din etajul fagului	Sub 3	
	Umbrozitate	Consistența	Peste 0,7	

Măsuri specifice de conservare:

- menținerea/promovarea tipului natural fundamental de pădure.
- aplicarea doar a tratamentelor silvice cu regenerare sub masiv.

ANEXA NR. 8.5. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FIȘA HABITATULUI 91V0 PĂDURI DACICE DE FAG *SYMPHYTO-FAGION*

Caracteristici principale	91V0 Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion* **Starede conservare:** bună **Specii caracteristice şi edificatoare:** *Fagus sylvatica*, *Symphytum cordatum, Dentaria glandulosa, Hepatica transsilvanica, Pulmonaria rubra, Leucanthemum waldsteinii, Silene heuffelii, Ranunculus carpaticus, Euphorbia carniolica, Aconitum moldavicum, Saxifraga rotundifolia* ssp. *Heuffelii, Primula elatior ssp. leucophylla, Hieracium rotundatum, Galium kitaibelianum, Moehringia pendula, Festuca drymeja*. **Condiţii ecologice:** pădurile sunt prezente pe soluri neutre, bazice și acide. **Distribuţia în Europa și în țară:** habitatul este răspândit în regiuniea biogeografică Alpină, pe o suprafață destul de redusă, nefiind prezentă în articolul 17 din Directiva Habitate. În România este prezent pe toată suprafața Carpaților, la altitudini de 900-1400 m. **Distribuţia în sit:** habitatul se găsește pe suprafețe aflate în centrul și vestul sitului, la o altitudine de 800 m.
Tipuri de habitate conform codificării din România - Donița et. al 2005.	Păduri sud-est carpatice de molid, fag şi brad cu Pulmonaria rubra", „Păduri sud-est carpatice de molid, fag şi brad cu *Leucanthemum waldsteinii*", „Păduri sud-est carpatice de fag şi brad cu Pulmonaria rubra", „Păduri sud-est carpatice de fag şi brad cu *Leucanthemum waldsteinii*", „Păduri sud-est carpatice de fag cu *Symphytum cordatum*", „Păduri sud-est carpatice de fag cu *Phyllitis scolopendrium.*
Asociaţii vegetale:	Pulmonario rubrae-Fagetum, Soo 1964, Tauber 1987; Symphyto-Fagetum, Vida 1959; Phyllitidi-Fagetum, Vida 1959,1963.
Suprafaţa ocupată în aria protejată	500 ha

Cerințe specifice:

Habitat	**Cerinţele specifice pentru habitat**	**Indicatori posibili**	**Starea de conservare favorabilă**	**Observaţii**
91V0 Păduri dacice de fag *Symphyto-Fagion*	Prezența redusă a speciilor pioniere	Zecimi de participare în compoziția speciilor pioniere	Sub 2	Stare de conservare bună
	Prezența redusă a speciilor de bază din etajul fagului	Zecimi de participare în compoziția speciilor din etajul fagului	Sub 3	
	Umbrozitate	Consistența	Peste 0,7	

Măsuri specifice de conservare:

- menținerea/promovarea tipului natural fundamental de pădure.
- aplicarea doar a tratamentelor silvice cu regenerare sub masiv.

ALTE ANEXE LA PLANUL DE MANAGEMENT

ANEXA NR. 9. LA PLANUL DE MANAGEMENT. CALENDARUL DE IMPLEMENTARE

		2015												2016												2017												2018												2019											
	CALENDAR DE IMPLEMENTARE	I	F	M	A	M	I	I	A	S	O	N	D	I	F	M	A	M	I	I	A	S	O	N	D	I	F	M	A	M	I	I	A	S	O	N	D	I	F	M	A	M	I	I	A	S	O	N	D	I	F	M	A	M	I	I	A	S	O	N	D
1	Monitorizarea speciei *Ligularia sibirica*																																																												
2	Monitorizarea habitatelor de importanță comunitară																																																												
3	Monitorizarea speciei *Pholidoptera transsylvanica*																																																											
4	Monitorizarea populațiilor de amfibieni																																																											
5	Monitorizarea populațiilor de lilieci																																																											
6	Monitorizarea populațiilor de carnovire mari																																																											
7	Scăderea atentă a umbrozității - prin tăierea manuală a unor																																																											

	tufișuri și a unor arbori - pentru a ajuta creșterea numărului de indivizi ai speciei *Ligularia sibirica*	
8	Patrulări periodice în teren	
9	Asigurarea limitării pășunatului de-a lungul pârâurilor, în șaua Burda, pasul Turia, valea Zsombor și în valea Iadului, afectate de un pășunat excesiv, în vederea protejării speciilor *Ligularia sibirica, Carex appropinquata*	
10	Comunicare continuă și consolidarea relațiior cu ocoalele silvice în vederea asigurării unui management forestier responsabil	
11	Asigurarea condițiilor necesare menținerii, în mod cât mai	

	natural, a stării de conservare favorabile a habitatelor de turbării	
12	Consultare la localnicilor, atât la birou cât și pe teren, sau cu ocazia forumurilor	
13	Realizarea unui punct de informare	
14	Realizarea strategiei de vizitare	
15	Cooptarea și managementul eficient al voluntarilor	
16	Informarea comunităților locale, a proprietarilor de păduri și pajiști despre existența și procesul de Compensări Natura 2000	
17	Oferirea de informații despre valorile naturale și promovarea includerii lor în strategiile și programele de dezvoltare ale	

	județului și regiunii	
18	Identificarea de potențiali parteneri și inițierea de proiecte/ programe pentru promovarea zonei	
19	Participarea la evenimente relevante și organizarea de evenimente în colaborare cu administratorii altor arii protejate cu scop de informare, conștientizare și promovare a zonei	
20	Proiectarea și amenajarea traseelor tematice și potecilor de studii, cu prioritate a celor ce îndeplinesc condițiile pentru ecoturism, pe teritoriul ariei protejate	
21	Dezvoltarea și promovarea pistelor de biciclete în cadrul	

	sitului	
22	Evaluarea biotică continuă a zonei, colectarea datelor biotice	
23	Informare și conștientizare continuă pentru elevii din școlile situate în zona limitrofă sitului	
24	Amplasare și funcționare 3 touch screen-uri în sit	
25	Elaborarea unor filme scurte despre specii și habitate	
26	Organizare întâlniri și consultare continuă cu factori interesati despre managementul sitului	
27	Organizarea Zilei Muntelui Puturosu	
28	Informare prin pagina web al sitului și prin liste de e-mailuri	

ANEXA NR. 10. LA PLANUL DE MANAGEMENT. REGULAMENTUL SITULUI NATURA 2000 CIOMAD-BALVANYOS

Art. 1 - Prezentul regulament stabileşte regulile ce vor trebui respectate pe teritoriul sitului de importanţă comunitară ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos - inclusiv partea care se suprapune cu ROSPA0082 Munții Bodoc-Baraolt - denumit în continuare situl ROSCI0037*,* de către administratorii ariilor naturale protejate, de turişti/vizitatori, precum şi de toate persoanele fizice şi juridice care deţin sau care administrează terenuri sau alte bunuri şi/sau care desfăşoară activităţi pe suprafața şi în vecinătatea ariei naturale protejate, aflată în custodia Asociaţiei Vinca Minor, denumit în continuare, Custode.

Art. 2 - Regulamentul Ariei protejate ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos aflată în custodia Asociaţiei Vinca Minor din Sfântu Gheorghe, în baza Convenţiei de custodie nr.6/22.02.2010 modificată prin Act adițional Nr. 1 din 27.11.2014 și Act adițional Nr. 2 din 29.12.2014, este guvernat de prevederile Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice, aprobată cu modificări şi completări prin Legea 49/2011 cu modificările și completările ulterioare, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice.

Art. 3 - Situl ROSCI0037, a fost declarat prin Ordinul Ministrului Mediului şi Dezvoltării Durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanţă comunitară, ca parte integrantă a reţelei ecologice europene Natura 2000 în România, modificat prin Ordinul Ministrului Mediului şi Pădurilor nr. 2387/2011.

Art. 4 - Situl ROSCI0037 face parte din categoria siturilor de importanţă comunitară, desemnat pentru prezența a cinci habitate şi 12 specii de importanţă comunitară. Scopul sitului este menţinerea pe termen lung a stării de conservare favorabilă a acestor specii şi habitate, în contextul utilizării durabile a resurselor naturale şi promovării dezvoltării comunităţilor locale.

Art. 5 - Limitele sitului de importanţă comunitară ROSCI0037 sunt cele prezentate pe site-ul Ministerului Mediului, Apelor şi Pădurilor, la următorul link:
http://www.mmediu.ro/beta/domenii/protectia-naturii-2/arii-naturale-protejate/

Art. 6 - Principiile şi elementele strategice ce stau la baza prezentului regulament sunt:

a) principiul conservării biodiversităţii şi a habitatelor specifice zonei protejate;
b) principiul îmbunătăţirii gradului de informare şi conştientizare a factorilor interesaţi;
c) principiul transparenţei în luarea deciziilor şi implementarea acestora.

Art. 7 - Custodele elaborează planul de management al sitului ROSCI0037, urmăreşte implementarea acestuia, organizează şi desfăşoară activităţi specifice şi supraveghează toate activităţile care se desfăşoară pe teritoriul sitului, astfel încât să se asigure îndeplinirea obiectivelor de management ale sitului ROSCI0037, în conformitate cu obiectivele stabilite prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 8 - Participarea factorilor interesaţi la managementul sitului ROSCI0037 se asigură prin organizarea, de către Custode, de ateliere de lucru, seminarii, dezbateri cu reprezentanţii autorităţilor interesate, cu membrii comunităţilor locale, cu operatorii economici interesaţi, „zile deschise" pentru factori interesaţi.

Art. 9 - Custodele efectuează patrulări şi controale în aria naturală protejată, ori de câte ori consideră că este necesar.

Art. 10 - (1) Pe suprafața sitului ROSCI0037 sunt încurajate activităţile agricole tradiţionale şi agricultura ecologică.
(2) Este interzisă cultivarea plantelor modificate genetic.
(3) Este interzisă introducerea în cultură a speciilor de plante şi animale domestice fără certificate fitosanitare, respectiv sanitar veterinare, emise conform legislaţiei în vigoare.
(4) Înființarea plantaţiilor energetice: iarbă energetică, salcie energetică şi altele asemenea se poate efectua numai în cazul în care acestea nu periclită în nici-un fel habitatele şi/sau speciile de interes comunitar.

Art. 11 - Terenurile agricole de pe suprafața sitului ROSCI0037 evidenţiate ca pajişti sau păşuni indiferent de forma de proprietate, se folosesc în exclusivitate pentru păşunat, ca fâneaţă, pentru cultivarea plantelor de nutreţ, în vederea obţinerii de masă verde, fân sau seminţe. Pe aceste suprafeţe, se pot amplasa perdele de protecţie a pajiştilor.

Art. 12 - Pentru orice plan sau proiect care necesită scoaterea definitivă ori temporară din circuitul agricol, de terenuri de pe raza sitului ROSCI0037, aceasta se va face cu respectarea

art. 27 alin. (3) şi art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, cu acordul scris al proprietarilor de terenuri agricole.

Art. 13 - Utilizarea raţională a pajiştilor, păşunilor pentru cosit şi/sau păşunat este permisă numai cu animale domestice, pe suprafeţele, în perioadele şi cu speciile şi efectivele aprobate de custode, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale şi/sau speciile de floră şi faună sălbatice.

Art. 14 - Păşunatul se supune următoarelor reguli:

(1) Pe teritoriul sitului ROSCI0037 sunt permise, cu acordul custodelui, următoarele activităţi:

a) păşunatul, care se face în baza unor contracte încheiate cu deţinătorii/administratorii păşunilor;

b) amplasarea de stâne şi adăposturi pastorale, adaptate specificului rural şi încadrate în peisaj.

(2) Pe teritoriul sitului ROSCI0037 sunt interzise următoarele activităţi:

a) păşunatul fără contracte încheiate cu deţinătorii/administratorii păşunilor;

b) păşunatul cu mai multe animale sau cu animale aparținând altor specii decât cele specificate în legislaţia în vigoare sau/și în acordul custodelui;

c) păşunatul în fondul forestier indiferent de proprietar şi/sau administrator;

d) amplasarea locurilor de târlire la mai puţin de 50 de metri de cursurile de apă;

e) lăsarea animalelor nesupravegheate la păşunat;

f) spălarea animalelor în cursurile de apă.

(3) În cazul degradării evidente a păşunilor, custodele poate interzice păşunatul pe anumite suprafeţe, pentru o perioadă determinată, în scopul refacerii covorului vegetal.

(4) Numărul de câini admis, se stabileşte prin contractul de păşunat, în limitele prevăzute de legislaţia în vigoare. Fiecare câine trebuie să aibă adeverinţă de vaccinare şi de deparazitare. Câinii vor avea obligatoriu jujeu, ce va fi confecţionat din material lemnos de esenţă tare prin strunjire şi va avea următoarele dimensiuni minime: diametrul d=4cm, lungimea l=30 cm. Jujeul are fixată la jumătatea lungimii sale o brăţară metalică, prinsă prin intermediul unui lanţ de zgardă de la gâtul câinelui. Lungimea lanţului se stabileşte în funcţie de talia câinelui, astfel încât jujeul să incomodeze deplasarea în alergare a câinelui. După montarea ansamblului, jujeul trebuie să stea în poziţie orizontală şi să fie poziţionat imediat sub nivelul articulaţiilor genunchilor membrelor anterioare ale câinelui.

(5) Trecerea spre locurile de păşunat şi apă prin fondul forestier se face cu respectarea normelor legale în vigoare, în baza contractului încheiat cu administratorii/proprietarii de pădure.
(6) Amplasarea de stâne şi adăposturi pastorale, este permisă numai cu aprobarea custodelui în punctele autorizate de către acesta.

Art. 15 - Custodele monitorizează activitatea de păşunat, pentru stabilirea impactului acestei activităţi asupra florei şi faunei din sit şi pentru stabilirea unor eventuale măsuri de refacere a zonelor degradate sau, instituirea de restricţii în zonele afectate.

Art. 16 - (1) În cazul în care proprietarul sau administratorul păşunilor este altul decât utilizatorul acestora, este obligatorie încheierea de contracte de păşunat între aceştia.
(2) Contractele specifică în mod obligatoriu: numărul de animale pe specii, perioadele de păşunat, suprafeţele şi limitele acestora precum şi obligaţiile utilizatorului privind perioada de târlire, modul de gospodărire a surselor de apă, drumurile de acces, toate aceste informații vor fi prezentate custodelui în vederea aprobării activității de păşunat pe suprafața sitului.
(3) În perioada de păşunat, la stână se păstrează copiile următoarelor documente: contract de păşunat, certificate sanitar-veterinare, datele de identitate a însoţitorilor de turmă şi acordul emis de către custode.

Art. 17 - Proprietarii/administratorii păşunilor verifică starea de sănătate a animalelor şi respectarea condițiilor de păşunat cu sprijinul specialiştilor sanitar-veterinar autorizaţi şi al reprezentanţilor Camerelor Agricole locale, odată pe sezon de păşunat şi ori de câte ori există pericolul declanşării unor epizootii sau în alte situații care pot genera efecte negative asupra patrimoniului natural.

Art. 18 - Managementul pajiştilor va fi stabilit pe baza evaluării capacităţii de suport a acestora, conform normelor legale în vigoare.

Art. 19 - Este interzisă amplasarea furajelor suplimentare pe pajiştile şi în adăposturile temporare, înfiinţate pentru animalele domestice care păşunează pe pajişti.

Art. 20 - În perioada de vegetaţie este interzisă depozitarea gunoiului de grajd pe zona de pajişte pe o perioadă mai mare de o lună.

Art. 21 - Fondul forestier naţional de stat, privat, precum şi vegetaţia forestieră din afara acestuia, va fi administrată de către ocoale silvice de stat sau private, legal constituite.

Proprietarii de teren din fond forestier, vor încheia obligatoriu contracte de administrare cu structuri silvice de administrare, legal constituite, conform legii.

Art. 22 - Pentru orice plan sau proiect care necesită scoaterea definitivă ori temporară din circuitul silvic, de terenuri de pe raza sitului ROSCI0037, aceasta se va face cu respectarea art. 27 alin. (3) şi art. 28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007, cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 23 - (1) Pe terenurile care fac parte din fondul forestier inclus în situl ROSCI0037*,* se execută numai lucrări şi activităţi silvice prevăzute în amenajamentele silvice, şi numai sub îndrumarea structurilor silvice de administrare legal constituite, cu respectarea reglementărilor în vigoare privind zonarea funcţională a pădurilor.

(2) Alte lucrări cu caracter silvic, în afara celor prevăzute în amenajamentele silvice, se execută cu avizul Custodelui, precum şi cu aprobarea autorităţilor publice care răspund de silvicultură şi de mediu.

(3) În cazul revizuirii/actualizării amenajamentelor silvice ale pădurilor de pe teritoriul sitului ROSCI0037, lucrările de amenajare, vor fi executate, ţinându-se cont de obiectivele de conservare ale sitului ROSCI0037.

(4) Custodele va participa la conferinţele de amenajare a pădurilor şi păşunilor de pe raza sitului.

(5) Amenajamentele silvice elaborate după aprobarea planului de management, vor include un capitol distinct, referitor la descrierea elementelor specifice care au determinat desemnarea sitului ROSCI0037 de importanţă comunitară.

(6) Amenajamentele silvice şi silvopastorale, atât pentru fondul forestier de stat cât şi pentru cel privat de pe raza sitului ROSCI0037, se supun aprobării autorităţii publicii competente ulterior obținerii avizului custodelui, în scopul corelării acestora cu regulamentul intern şi cu planul de management al sitului ROSCI0037.

Art. 24 - Custodele are dreptul de a verifica respectarea tipului, intensităţii şi volumului tratamentelor/tăierilor în fondul forestier naţional şi în vegetaţia forestieră din afara fondului forestier naţional de pe raza sitului. În acest scop, structurile de administrare silvică sunt obligate să înainteze custodelui borderoul/planul de amplasare a tăierilor de masă lemnoasă pe suprafaţa sitului ROSCI0037*,* imediat după constituirea actelor de punere în valoare.

Art. 25 - Custodele are dreptul de a verifica situaţia aplicării anuale a prevederilor amenajamentelor silvice/studiilor de amenajare sau transformare de pe raza sitului ROSCI0037.

Art. 26 - Pentru valorificarea masei lemnoase rezultate din aplicarea lucrărilor de igienă, a lucrărilor speciale de conservare sau a tratamentelor, se vor adopta şi aplica tehnologii şi procedee de exploatare ecologică.

Art. 27 - Exploatarea masei lemnoase în parchetele aflate pe teritoriul sitului ROSCI0037*,* se va face în baza proiectelor tehnologice de exploatare, proiecte care vor promova tehnologii cu impact negativ redus asupra mediului. Custodele are dreptul să verifice agenţii economici responsabili de exploatare, în privinţa respectării normele stabilite privind exploatarea masei lemnoase, potrivit competențelor legale.

Art. 28 - Amenajamentele vor include date privind localizarea şi distribuţia elementelor de biodiversitate precizate în legislaţia specifică siturilor Natura 2000. Se vor avea în vedere: speciile şi habitatele naturale de interes comunitar; concentraţiile temporare de biodiversitate, de exemplu: refugii temporare pentru anumite specii.

Art. 29 - Este interzisă degradarea traseelor turistice şi a drumurilor publice prin lucrări de exploatare a masei lemnoase. Contravaloarea lucrărilor de refacere a acestora va fi suportată de către executanţii acestor lucrări.

Art. 30 - Acţiunile de evaluare a speciilor de interes cinegetic, inclusiv a celor strict protejate, şi de interpretare a rezultatelor, se organizează de către gestionarii fondurilor cinegetice. Gestionarii fondurilor cinegetice au obligaţia de a invita custodele să participe la acțiunile de evaluare organizate cu 5 zile lucrătoare înainte de data stabilită pentru desfășurarea acestora.

Art. 31 - Rezultatele evaluărilor anuale a efectivelor de vânat, adică speciile cuprinse în anexa 1 şi 2 din Legea 407/2006, vor fi transmise autorităţilor responsabile ulterior obținerii unui punct de vedere din partea custodelui, referitor la datele furnizate.

Art. 32 - Vânătoarea se organizează şi se desfăşoară în conformitate cu prevederile: Legii vânătorii şi a protecţiei fondului cinegetic nr. 407/2006, cu modificările şi completările ulterioare, a Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 57/2007, aprobată cu modificările şi completările ulterioare, precum şi a prevederilor prezentului Regulament, respectiv:

a) în vederea conservării faunei de interes cinegetic, gestionarul fondului delimitează în fiecare fond cinegetic una sau mai multe zone de liniște a faunei cinegetice, în care se iau măsuri suplimentare de protecţie prin planurile de management cinegetic;
b) suprafaţa zonelor de liniște a faunei cinegetice însumează minimum 10% din suprafaţa totală a fiecărui fond de vânătoare;
c) acolo unde există coridoare ecologice de migraţie ori habitate naturale de interes comunitar, zonele de liniște se constituie integral sau parţial, după caz, pe suprafaţa acestora;
d) planurile de management cinegetic se corelează cu planul de management al sitului ROSCI0037 pentru fondurile cinegetice care se suprapun peste suprafeţe din situl ROSCI0037;
e) asociațiile de vânătoare au obligativitatea de a informa custodele despre acțiunile de vânătoare în situl ROSCI0037;

Art. 33 - Managementul speciilor de interes vânătoresc din cadrul sitului ROSCI0037 se va face, conform prevederilor legislaţiei specifice din domeniu.

Art. 34 - Se interzice popularea cu specii de interes cinegetic exotice a fondurilor de vânătoare în interiorul şi în apropierea sitului ROSCI0037. Orice activitate de populare cu specii de faună de interes cinegetic se va face cu respectarea prevederilor legale în vigoare şi cu aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 35 - Este interzisă eliberarea vânatului crescut artificial şi creşterea vânatului în spaţii închise.

Art. 36 - Activităţile privind protecţia fondului piscicol, pescuitul şi acvacultura se supun prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.57/2007 aprobată cu modificările şi completările ulterioare şi Ordonanței de urgență a Guvernului nr.23/2008 cu modificările şi completările ulterioare.
(1) Se interzice pescuitul în perioada 1 aprilie-30 mai a fiecărui an, conform Ordinului nr. 83/2014 al Ministerului Mediului şi Schimbărilor Climatice privind stabilirea perioadelor şi zonelor de prohibiţie a pescuitului. Excepţie fac bazinele acvatice amenajate pentru piscicultură. Se interzice pescuitul în perioadele de prohibiţie şi pescuitul cu mijloace şi metode ilegale.
(2) Exemplarele cu dimensiunile sub limita minimă celei reglementate nu vor putea fi reţinute, acestea fiind redate mediului acvatic imediat după capturarea lor.

(3) Se interzice popularea cu specii de peşti exotice a apelor naturale din cuprinsul sitului ROSCI0037.
(4) Gestionarii bazinelor amenajate pentru piscicultură, au obligația să se asigure ca speciile de peşti exotice din heleştee nu ajung în apele naturale.
(5) Orice activitate de populare cu peşte se va realiza cu aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 37 - (1) Pentru speciile de floră şi faună de interes comunitar care se află sub regim strict de protecţie, inclusiv cele prevăzute în anexele Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007 cu modificările şi completările ulterioare, precum şi speciile incluse în lista roşie naţională sunt interzise:

a) orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vătămare;

b) perturbarea intenţionată în cursul perioadei de reproducere, de creştere, de hibernare şi de migraţie;

c) distrugerea şi/sau culegerea cuiburilor şi ouălor din natură;

d) deteriorarea şi/sau distrugerea locurilor de reproducere sau odihnă;

e) deţinerea, transportul, comerţul sau schimburile în orice scop fără acordul Custodelui.

(2) Sunt acceptate excepţii la alin. (1), doar în condiţiile art. 38 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 38 - Faptele ilegale din domeniile silviculturii, vânătorii şi pescuitului pot fi constatate şi sancţionate de personalul Custodiei împuternicit în acest sens, precum şi de alte persoane abilitate, potrivit competențelor legale.

Art. 39 - Sunt interzise activităţile de pe suprafața sitului ROSCI0037 sau din vecinătatea acestuia, care pot să genereze un impact semnificativ asupra speciilor sălbatice şi habitatelor naturale pentru care a fost desemnat, în lipsa actelor de reglementare specifice.

Art. 40 - Pe teritoriul sitului ROSCI0037*,* construcţiile, indiferent de beneficiarul şi/sau proprietarul terenului, se realizează în conformitate cu prevederile planului de urbanism general şi zonal, legal aprobate.

Art. 41 - (1) Emiterea actelor de reglementare pentru planuri/proiecte/activităţi pe teritoriul sitului ROSCI0037*,* se realizează numai cu avizul Custodelui.

(2) Construirea de cabane/pensiuni/case de vacanţă/adăposturi turistice/stâne sau realizarea oricăror altor investiţii în situl ROSCI0037, trebuie adaptate specificului zonei şi încadrate în peisaj.
(3) Proprietarii/administratorii obiectivelor care utilizează sursele de apă de pe teritoriul sitului ROSCI0037 sau din vecinătatea acestuia sunt obligaţi să asigure debitele de servitute conform legislaţiei în vigoare, astfel încât să nu afecteze direct sau indirect ecosistemele şi comunităţile locale.
(4) Pentru suplimentarea apelor de suprafaţă este permisă utilizarea apelor subterane, dacă aceasta nu influenţează nivelul apei freatice, numai cu acordul custodelui şi potrivit prevederilor legale în vigoare.

Art. 42 - Realizarea de lucrări speciale care afectează suprafeţe mari, cum ar fi: aducţiuni de apă, baraje pentru centrale hidroelectrice, drumuri auto, linii de înaltă şi medie tensiune, conducte de transport gaz metan, instalaţii de transport pe cablu, pârtii de schi şi altele asemenea se realizează cu respectarea prevederilor legale în vigoare şi cu avizul Custodelui emis în baza studiului de evaluare a impactului asupra mediului.

Art. 43 - Elaborarea sau modificarea planurilor de urbanism pentru zonele din interiorul sitului ROSCI0037, se realizează pe baza documentaţiilor avizate de către Custode.

(1) Actualizarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism pentru comunele și suprafețele acestora incluse în perimetrul sitului ROSCI0037 se face de către autoritățile administrațiilor publice responsabile, prin integrarea în aceste documentații a prevederilor referitoare la situl menționat.

(2) Modificarea și actualizarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism menționate la alin. (1) se fac cu avizul custodelui sitului ROSCI0037, pentru asigurarea conformității cu prevederile planului de management.

(3) Documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism menționate la alin. (1) modificate și/sau actualizate de către autoritățile administrațiilor publice locale menționate la alin. (1) vor include în piesele grafice/desenate și limitele sitului ROSCI0037.

Art. 44 - Custodele are dreptul să verifice existenţa autorizaţiei de construcţie precum şi modul de respectare a acesteia şi să sesizeze instituţiile abilitate în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor acesteia.

Art. 45 - Construcţiile noi de pe teritoriul sitului, vor respecta regulile cu privire la apele uzate, conform reglementărilor în vigoare.

Art. 46 - Reparaţiile curente a instalaţiilor de alimentare cu energie electrică, gaz metan, telefonie, mijloace de transport pe cablu şi alte asemenea se vor face cu acordul Custodelui, iar intervenţiile în urma calamităţilor vor fi comunicate imediat acestuia.

Art. 47 - Deţinătorii de construcţii vor solicita avizul organismelor competente pentru execuţia lucrărilor de modernizare şi reparaţii a acestora.

Art. 48 - Este interzisă degradarea traseelor turistice şi a drumurilor publice prin: lucrări de construcţii, aducţiuni, utilităţi. Contravaloarea lucrărilor de refacere a acestora va fi suportată de către executanţii lucrărilor.

Art. 49 – Elaborarea formei, a aspectului și a conținutului panourilor, indicatoarelor, marcajelor și altele asemenea, precum și amplasarea acestora pe suprafața ariei naturale protejate, necesită acordul/avizul prealabil al Custodelui.

Art. 50 - În situl ROSCI0037 sunt permise activităţi de turism şi de educaţie ecologică, cu respectarea regulilor de vizitare a sitului, potrivit prezentului regulament.

Art. 51 - Accesul/vizitarea sitului ROSCI0037 se face liber, numai în zonele special destinate activităţilor cultural-educative, turistice şi de agrement.

Art. 52 - (1) Vizitarea sitului este permisă numai pe traseele turistice marcate cu semne convenţionale, de exemplu cu marcaje vopsite, cu bandă, triunghi, cruce sau punct, de culori diferite, în funcţie de traseu şi încadrate cu alb, aflate în evidenţa Custodelui, sau pe potecile de studii semnalizate de custode.
(2) Persoanele fizice şi juridice care vizitează situl pe traseele turistice amenajate, marcate cu semne convenţionale vor achita un tarif de vizitare percepută de custode.
(3) În cazurile speciale, vizitarea sitului este permisă şi în afara traseelor turistice, cu acordul prealabil al Custodelui.

Art. 53 - (1) Este interzis accesul public cu mijloace mecanizate pe drumurile auto forestiere închise publicului, în pădure, pe cursurile de apă şi pe pajiştile alpine.
(2) Excepţiile de la restricţia de acces şi circulaţie cu autovehicule vor fi:
- personalul Custodiei,

- personalul silvic,
- administratorii şi/sau proprietarii de teren în scopul bunei gospodăriri, înspre locurile deţinute de aceştia,
- personalul celorlalte organe ale statului cu competenţe pe teritoriu, echipele de intervenţie, poliţie, protecţia civilă, autorităţi de mediu,
- alte categorii de persoane cu acordul Custodelui.

Art. 54 - Pe teritoriul sitului ROSCI0037 este interzisă practicarea sporturilor cu mijloace motorizate, care utilizează carburanţi fosili, de exemplu ATV-uri, motociclete.

Art. 55 - (1) Aprinderea focului pe teritoriul sitului ROSCI0037 este permisă doar în zonele de campare şi în vetrele special amenajate în acest scop.
(2) Aprinderea focului în afara vetrelor special amenajate şi semnalizate în acest scop este interzisă.

Art. 56 - Camparea pe teritoriul sitului ROSCI0037 se reglementează astfel:
(1) Camparea este permisă în locurile amenajate conform legislaţiei în vigoare referitoare la campare, cu acordul Custodelui.
(2) Săparea de şanţuri în jurul corturilor sau utilizarea oricăror materiale de origine vegetală, ferigi, muşchi sub corturi este interzisă.
(3) Camparea în afara perimetrelor permise se poate face numai în următoarele situaţii:

a) pentru activitate de cercetare, cu aprobarea Custodelui,

b) pentru voluntarii care lucrează pe teritoriul sitului ROSCI0037*,* cu aprobarea Custodelui, în situaţia în care sarcinile primite o impun.

(4) În locurile de campare se poate încasa tarif de campare de către deţinătorii legali ai terenului în cazul în care se asigură condiţii de campare conform legislaţiei în vigoare referitoare la campare. Acest tarif se aduce la cunoştinţa Custodelui şi se afişează obligatoriu în apropierea locului de campare de către cei ce îl încasează.

Art. 57 - Este strict interzisă distrugerea sau degradarea panourilor informative şi indicatoarelor, precum şi a plăcilor, săgeţilor, stâlpilor sau a semnelor de marcaj de pe traseele turistice, a semnelor de delimitare a sitului ROSCI0037. Contravaloarea lucrărilor de refacere a acestora va fi suportată de către executanţii acestor degradări.

Art. 58 - Este strict interzisă degradarea refugiilor, adăposturilor, podeţelor, sau a oricărei alte construcţii sau amenajări care servesc interesele de management ale zonei protejate.

Contravaloarea lucrărilor de refacere a acestora va fi suportată de către executanţii acestor degradări.

Art. 59 - În cazul în care există solicitări pentru vizitarea unor habitate caracteristice pentru specii de floră şi faună ocrotite, este obligatoriu ca turiştii să fie însoţiţi de către agenţii de teren autorizaţi în acest sens ai Custodelui.

Art. 60 - Întreţinerea marcajelor turistice, deschiderea de noi trasee şi amplasarea panourilor indicatoare şi informative se fac numai cu avizul/acordul Custodelui şi, în cazul traseelor noi, după omologarea acestora conform prevederilor legale.

Art. 61 - (1) Câinii care însoţesc turiştii au acces pe teritoriul sitului ROSCI0037 doar în condiţiile în care sunt ţinuţi permanent în lesă. Pentru fiecare câine, stăpânii trebuie să prezinte toate actele de dovadă a vaccinării.
(2) Exceptaţi de la obligativitatea purtării lesei sunt câinii utilitari, folosiţi cu scop de pază şi câinii ciobăneşti de la stâne, al căror regim este reglementat la art. 14 alineatul (4).
(3) Evidenţa câiniilor de pază, ţinuţi la cabane/pensiuni/case de vacanţă/adăposturi turistice trebuie înaintată Custodelui, aceştia fiind exceptaţi de la obligativitatea purtării lesei numai în perimetrul curţiilor.

Art. 62 - Custodele monitorizează turismul pe teritoriul sitului ROSCI0037, în vederea stabilirii impactului acestei activităţi asupra florei şi faunei din sit şi pentru stabilirea măsurilor de protecţie ce se impun, inclusiv a celor de restricţionare a accesului turiştilor, dacă acest lucru se impune pentru conservare. În cazuri speciale, Custodele poate să impună restricţii de orice natură la faţa locului.

Art. 63 - Deranjarea animalelor, distrugerea cuiburilor sau orice tip de poluare pe teritoriul sitului ROSCI0037 este interzisă.

Art. 64 - Aruncarea gunoaielor, abandonarea deşeurilor pe teritoriul sitului ROSCI0037 este interzisă.

Art. 65 - Fotografierea sau filmarea în scop comercial fără aprobare şi fără plata tarifelor legale pe teritoriul sitului ROSCI0037 este interzisă. Cei interesaţi pot obţine un permis temporar de la Custode, contra plăţii tarifului aferent.

Art. 66 - Fotografierea sau filmarea faunei sălbatice este permisă doar în locuri special amenajate şi semnalizate de către Custode.

Art. 67 - Regimul deşeurilor pe teritoriul sitului ROSCI0037 se reglementează astfel:
a) este interzisă abandonarea deşeurilor de orice fel pe teritoriul sitului ROSCI0037. Turiştii au obligaţia de a evacua deşeurile pe care le generează pe timpul vizitării sitului ROSCI0037. Deşeurile vor fi evacuate în afara sitului ROSCI0037 şi se depun doar în locuri special amenajate pentru colectare;
b) gestionarii/proprietarii cabanelor, pensiunilor, caselor de vacanţă, stânelor, construcţilor temporare, a altor clădiri şi a locurilor de campare pentru care se percepe tarif de campare, au obligaţia evacuării deşeurilor şi a depozitării temporare a acestora în containere, conform prevederilor legale şi astfel încât, să nu existe posibilitatea de a fi accesate de către animalele domestice şi/sau sălbatice;
c) obligativitatea evacuării deşeurilor menajere provenite din activitatea cabanelor/ pensiunilor/caselor de vacanţă/altor clădiri şi a locurilor de campare, revine administratorilor/proprietarilor acestora;
d) responsabilitatea depozitării temporare a deşeurilor la cabane, cu respectarea condiţiilor legale, astfel încăt să nu existe posibilităţi de acces pentru căini şi animale sălbatice, revine administratorilor/proprietarilor cabanelor;
e) administratorii/proprietarii cabanelor, hotelurilor, precum şi a punctelor de alimentaţie publică aflate pe suprafaţa sitului ROSCI0037, au obligaţia de a efectua permanent igienizarea de resturi menajere a suprafeţelor din jurul acestor locaţii;

Art. 68 - Autorităţile administraţiei publice locale de pe raza sitului ROSCI0037*,* au responsabilitatea asigurării colectării şi transportului deşeurilor menajere din localitatea Balvanyos la punctele legale de colectare a deşeurilor.

Art. 69 - Autorităţile administraţiei publice locale de pe raza sitului ROSCI0037*,* au responsabilitatea de a desfiinţa depozitele ilegale de deşeuri aflate pe teritoriul lor administrativ.

Art. 70 - Deţinătorii cu orice titlu a terenurilor din cuprinsul sitului ROSCI0037*,* au obligaţia de a asigura luarea măsurilor de salubrizare/curăţare a acestora.

Art. 71 - Se interzice distrugerea, degradarea oricăror specii de plante şi animale, a rocilor, şi a oricăror altor eşantioane de origine naturală din situl ROSCI0037.

Art. 72 - Colectarea rocilor, şi a oricăror altor eşantioane de origine naturală, precum şi recoltarea de ciuperci comestibile, fructe de pădure, plante medicinale, în scopul comercializării, de pe teritoriul sitului ROSCI0037*,* se poate face numai cu acordul scris al Custodelui.

Art. 73 - Capturarea fără drept a oricăror specii din cadrul faunei sălbatice a sitului ROSCI0037 este interzisă. Este interzisă de asemenea distrugerea bârlogurilor, cuiburilor păsărilor sau colectarea ouălor acestora pe suprafața sitului ROSCI0037.

Art. 74 - Perturbarea liniştii în situl ROSCI0037 prin orice mijloc – strigăte, pocnitori, folosirea de echipamente audio este strict interzisă.

Art. 75 - Este interzis spălatul de vehicule, rufe, recipienţi şi utilizarea de detergenţi, precum şi deversarea oricăror substanţe, ape uzate, nămoluri pe suprafața sitului ROSCI0037.

Art. 76 - Nu este permisă exploatarea agregatelor minerale, pietrișului, nisipului, lutului, în situația în care se dovedește că impactul acestei activități asupra mediului este negativ.

Art. 77 - Se interzice captarea sau prelevarea de apă din habitatele umede din cuprinsul sitului ROSCI0037*,* fără respectarea prevederilor legale şi fără acordul custodelui.

Art. 78 - Cercetarea ştiinţifică în situl ROSCI0037 are ca scop cunoaşterea şi conservarea biodiversităţii şi a celorlalte componente ale mediului fizico-geografic şi socio-cultural. Cercetarea ştiinţifică în sit va fi orientată, pe cât posibil, spre realizarea scopului primordial, cel de conservare a biodiversităţii şi a peisajului de pe teritoriul sitului ROSCI0037.

Art. 79 - Activităţile de exploatare a resurselor naturale, care se desfășoară pe teritoriul sitului ROSCI0037 se supun avizării Custodelui:

a) amenajamente silvice, studiile care planifică activităţi agricole, zootehnice, turistice, hidrologice, geologice;
b) orice proiect care planifică lucrări de construcţii de orice fel;
c) activităţi sportive, tabere, programe de recreere, se supun în mod obligatoriu aprobării Custodelui.

Art. 80 - Activitatea de cercetare ştiinţifică pe **t**eritoriul sitului ROSCI0037 se desfăşoară cu aprobarea Custodelui, care sprijină logistic, la solicitare şi în măsura posibilităţilor, activitatea

de cercetare. La finalizarea cercetărilor, titularii temelor de cercetare vor pune la dispoziţia Custodelui un raport de cercetare.

Art. 81 - În cazul temelor de cercetare care necesită date/informaţii privind situl ROSCI0037 furnizate de Custode, se va încheia un contract cu cei care derulează tema, contract care să asigure accesul Custodelui la rezultate, în vederea utilizării lor în activitatea de management a sitului ROSCI0037. Clauzele contractului se stabilesc de comun acord de către părţi. Dreptul asupra utilizării rezultatelor se stabileşte prin contract.

Art. 82 - Activitatea de cercetare ştiinţifică pe teritoriul sitului ROSCI0037, se poate desfăşura:

a) de către personalul Custodelui în baza unui plan propriu;
b) de către persoane fizice şi juridice în colaborare cu Custodele, pe baza de contract de parteneriat sau voluntariat ştiinţific;
c) Independent, de către terţe persoane fizice sau juridice, cu aprobarea custodelui şi cu respectarea clauzelor stipulate în actul de aprobare.

Art. 83 - La acţiunile de explorare-documentare este recomandat să participe şi agenţii de teren ai Custodelui, care au dreptul sa sisteze imediat acţiunea, dacă aceasta nu respectă scopul, mijloacele şi durata prevăzute în acordul Custodelui.

Art. 84 - Persoanele şi instituţiile care derulează acte de cercetare pe teritoriul sitului ROSCI0037 vor pune la dispoziţia Custodelui rezultatele obţinute, şi după caz baza cu datele primare, cu respectarea dreptului de autor.

Art. 85 - În baza rezultatelor temelor de cercetare desfăşurate în situl ROSCI0037, acceptate şi avizate de forurile ştiinţifice abilitate, Custodele, consultând consilierii ştiinţifici, propune măsurile de conservare ce se impun pentru realizarea obiectivelor sitului.

Art. 86 - Custodele va iniţia atunci când este cazul, acţiuni de repopulare cu specii de plante şi animale dispărute, pe baza unor studii avizate de autoritătile de specialitate şi cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

Art. 87 - Reconstrucţia ecologică a habitatelor deteriorate se va face pe baza unui studiu ştiinţific. În acest scop, se va încheia un protocol cu proprietarul/administratorul acestor suprafeţe, în care vor fi specificate obligaţiile părţilor. În cazul în care degradarea habitatelor

se datorează unor activităţi umane desfăşurate în mod ilegal, contravaloarea proiectului de reconstrucţie va fi suportată de către cei vinovaţi.

Art. 88 - În cazul apariţiei unor specii invazive de plante şi animale, care periclitează integritatea ecosistemelor din sit, se vor lua măsuri de stopare şi eliminare a acestora, pe baza unei documentaţii fundamentate ştiinţific.

Art. 89 - În cazul producerii de fenomene de forţă majoră – inundaţii, incendii, calamităţi, epizootii, focare de infecţii – instituţiile abilitate, intervin conform prevederilor legale. Custodele va participa activ la acţiunile de alertare şi mobilizare, în vederea prevenirii şi eliminării efectelor unor asemenea evenimente.

Art. 90 - Folosirea numelui şi siglei sitului ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos în scop comercial este permisă numai cu acordul expres al Custodelui.

Art. 91 – Pe suprafaţa sitului, următoarele activităţi, necesită acordul/avizul Custodelui:

a) Investiţii necesare administrării sitului ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos;
b) Acţiunile de combatere a înmulţirii în masă a dăunătorilor forestieri dacă acestea pot avea efecte negative asupra ariei naturale protejate;
c) Intervenţii pentru menţinerea habitatelor şi reconstrucţie/reabilitare ecologică;
d) Acţiunile de înlăturare a efectelor unor fenomene naturale;
e) Lucrările silvice în fondul forestier;
f) Utilizarea pajiştilor pentru cosit şi păşunat;
g) Refacerea, proiectarea sau/şi construirea oricăror obiective de investiţii: clădiri, drumuri, facilităţi şi altele;
h) Manifestări şi activităţi sportiv-recreative, concursuri şi altele;
i) Deschiderea de noi trasee turistice, reamenajarea sau repitonarea celor existente;
j) Activităţi de cercetare, investigaţii ştiinţifice, biologice, geologice, paleontologice, arheologice, antropologice, speologice şi altele;
k) Activităţi instructive-educative desfăşurate de şcoli, licee, facultăţi, stagii de practică, aplicaţii tematice având ca obiect: educaţia biologică, ecologică şi conştientizarea şi altele asemenea;
l) Recoltarea de fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale;
m) Alte acţiuni generatoare de impact asupra mediului.

Art. 92 - Procedura de avizare a activităţilor pe suprafaţa sitului ROSCI0037 se face conform legislaţiei în vigoare.

Art. 93 - Pentru activităţile care nu necesită aprobarea autorităţii pentru protecţia mediului, solicitările trebuie înaintate către Custode cu respectarea prevederile art.93.

Art. 94 - Custodele contribuie la alimentarea bazelor de date gestionate de autorităţile pentru protecţia mediului, în vederea îmbunătăţirii sistemului suport de asistare a deciziilor în domeniul ariilor naturale protejate şi de raportare la instituţiile naţionale şi internaţionale.

Art. 95 - Custodele are obligaţia să prezinte anual, autorităţilor de protecţia mediului, un raport corect şi complet privind starea sitului ROSCI0037, modul de gestionare a eventualelor probleme apărute şi acţiunile întreprinse în baza planului de mangement, precum şi situaţia realizării obligaţiilor asumate în convenţia de custodie.

Art. 96 - Încălcarea dispoziţiilor prezentului Regulament, atrage după caz răspunderea contravenţională, materială sau civilă, conform legislaţiei în vigoare.

Art. 97 - Nerespectarea prevederilor prezentului Regulament se sancţionează conform legislaţiei în vigoare.

Art. 98 – Verificarea respectării prevederilor prezentului Regulament, se face de către personalul Custodiei şi de către personalul altor institutii de specialitate abilitate. Personalul custodelui împuternicit să verifice respectarea prevederilor prezentului Regulament îşi va declina identitatea cu legitimaţiile de custode.

Art. 99 - Indiferent de natura răspunderii, urmările prejudiciilor aduse mediului prin încălcarea prezentului Regulament, vor fi înlăturate de făptaş, indiferent de culpă, restabilind condiţiile anterioare producerii prejudiciului. Costurile pentru repararea prejudiciului vor fi suportate de autorul prejudiciului, în conformitate cu principiul „poluatorul plăteşte”.

Art. 100 - Cuantumul amenzilor este cel stabilit prin legislaţia specifică privind regimul ariilor naturale protejate în vigoare, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 101 - (1) Încălcarea prevederilor legale, altele decât cele sancţionate conform legislaţiei specifice privind regimului ariilor naturale protejate, se sancţionează potrivit dispoziţiilor legale în vigoare, de către persoanele împuternicite prin alte acte normative specifice.

(2) Sancţiunile stabilite pentru încălcarea prezentului Regulament, se pot aplica atât persoanelor fizice cât şi persoanelor juridice.

Art. 102 - În îndeplinirea atribuţiilor de serviciu, personalul Custodiei are dreptul de a solicita legitimarea persoanelor care au comis fapte sau au fost surprinse încercând să comită fapte care constituie contravenţii pe raza sitului.

Art. 103 - Personalul Custodelui, împuternicit cu legitimaţie de custode, are dreptul de acces în condițiile legii pe terenurile din cuprinsul sitului ROSCI0037, indiferent de forma de proprietate. În cazuri speciale are dreptul de a solicita sprijinul organelor de poliţie.

Art. 104 - Toate activităţile ce se desfăşoară în situl ROSCI0037*,* se supun prevederilor prezentului Regulament.

Art. 105 - Prezentul Regulament poate fi modificat de către autoritatea publică centrală pentru protecţia mediului, la propunerea Custodelui.

Art. 106 - Regulamentul va fi adus la cunoştinţa publicului, prin publicare pe pagina web a sitului ROSCI0037 şi prin transmiterea acestuia la primăriile unităţilor administrativ-teritoriale, unde se pune la dispoziţia celor interesaţi.

ANEXA NR. 11. LA PLANUL DE MANAGEMENT. FORMULARUL STANDARD AL SITULUI NATURA 2000 CIOMAD-BALVANYOS

FORMULARUL STANDARD NATURA 2000

1. IDENTIFICAREA SITULUI — **1.8 Datele indicării şi desemnării/clasificării sitului**

1.1 Tip	1.2 Codul sitului	1.3 Data completării	1.4 Data actualizări	Data propunerii ca sit SCI	Data confirmării ca sit SCI	Data confirmării ca sit SPA:	Data desemnării ca sit SAC
K	**ROSCI0037**	200612	201101	200706	200812		

1.5 Legături cu alte situri Natura 2000:

J ROSPA0082 Munţii Bodoc - Baraolt

1.6 Responsabili

Grupul de lucru Natura2000

1.7 NUMELE SITULUI : Ciomad - Balvanyos

2. LOCALIZAREA SITULUI

2.1. Coordonatele sitului		2.2. Suprafaţa sitului (ha)	2.3. Lungimea sitului (km)	2.4. Altitudine (m)			2.6. Regiunea biogeografică				
Latitudine	*Longitudine*			*Min.*	*Max.*	*Med.*	*Alpină*	*Continentală*	*Panonică*	*Stepică*	*Pontică*
N 46º 5' 46"	E 25º 56' 19"	5.993		640	1244	915	X				

2.5 Regiunile administrative

NUTS	*%*	*Numele judeţului*
RO073	100	Covasna

3.1. Tipuri de habitate prezente în sit şi evaluarea sitului în ceea ce le priveşte

Cod	*Denumire habitat*	*%*	*Reprez.*	*Supr. rel.*	*Conserv.*	*Global*
9110	Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum	16	B	C	B	B
91D0 *	Turbării cu vegetaţie forestieră	1	B	C	B	B
91V0	Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)	32	B	C	B	B
9130	Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum	12	B	C	B	B
9170	Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum	2	B	C	B	B

3.2.c. Specii de mamifere enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod	*Specie*	*Populaţie: Rezidentă*	*Reproducere*	*Iernat*	*Pasaj*	*Sit Pop.*	*Conserv.*	*Izolare*	*Global*
1354	Ursus arctos	R	R	R	R	C	B	A	B
1361	Lynx lynx	R	R	R	R	C	B	C	B
1323	Myotis bechsteini	100-200 i		100-200 i		C	A	C	A
1324	Myotis myotis	300-500 i		5-20 i		C	A	C	A
1307	Myotis blythii	10-20 i	10-50 i			D			
1308	Barbastella barbastellus	200-500 i		200-500 i		C	A	C	A
1352	Canis lupus	R				C	A	C	B

3.2.d. Specii de amfibieni şi reptile enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod	*Specie*	*Populaţie: Rezidentă*	*Reproducere*	*Iernat*	*Pasaj*	*Sit Pop.*	*Conserv.*	*Izolare*	*Global*
2001	Triturus montandoni	P				C	B	C	B
1166	Triturus cristatus	P				C	B	C	B
1193	Bombina variegata	P				C	B	C	B

3.2.f. Specii de nevertebrate enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod	*Specie*	*Populaţie: Rezidentă*	*Reproducere*	*Iernat*	*Pasaj*	*Sit Pop.*	*Conserv.*	*Izolare*	*Global*
4054	Pholidoptera transsylvanica	P				C	A	A	A

3.2.g. Specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod	*Specie*	*Populaţie: Rezidentă*	*Reproducere*	*Iernat*	*Pasaj*	*Sit Pop.*	*Conserv.*	*Izolare*	*Global*
1758	Ligularia sibirica	R				C	B	C	B

3.3. Alte specii importante de floră şi faună

Cat.	*Specia*	*Populaţie*	*Motiv*				
P	Carex appropinquata	R	A	P	Drosera rotundifolia	R	A
P	Empetrum nigrum	R	A	P	Thelypteris palustris	R	A
P	Vaccinium oxycoccos	R	A				

4. DESCRIEREA SITULUI

4.1. Caracteristici generale ale sitului

Cod	*%*	*CLC*	*Clase de habitate*
N09	2	321	Pajişti naturale, stepe

N14	3	231	Păşuni
N16	69	311	Păduri de foioase
N17	6	312	Păduri de conifere
N19	13	313	Păduri de amestec
N26	7	324	Habitate de păduri (păduri în tranziţie)

Alte caracteristici ale sitului:

Relieful se caracterizează prin variaţii semnificative de altitudine şi înclinare a versanţilor. Acest aspect contribuie semnificativ la distribuţia habitatelor forestiere. Condiţiile geomorfologice, diversitatea speciilor forestiere şi repartiţia acestora, au un rol important în conservarea unor specii importante de floră şi faună.

4.2. Calitate şi importanţă:

-situl Ciomad Balvanyos se suprapune peste aria protejata cu acelşi nume.
-situl este important datorită :
-fenomenelor postvulcanice: cea mai mare mofetă din europa cu scurgere de bioxid de carbon de circa 2000mc-zi si o concentraţie de bioxid de carbon de 98-99%, grote cu emanaţiţii sulfuroase ,mofete şi izvoare cu ape minerale.
-existeţei unor peşteri cum ar fi peştera Ursului, peştera Timsos,şi peştera Gyilkos
-plante specifice zonelor mlăştinoase-Ligularia sibirica,Drosera rotundifolia, Andromeda polifolia, Empetrum nigrum,
-un peisaj deosebit şi o vegetaţie de păduri de conifere în amestec cu foioase.

4.3. Vulnerabilitate:

- zona este intr-o stare de conservare bună,datorită exploatării raţionale a resurselor.
-pericolul care ameninţă zona ar fi tendinţa proprietarilor de păduri (noi împroprietăriţi) de a exploata în mod abuziv masa lemnoasă fără a se respecta prevederile din amenajamentele silvice.

4.4. Desemnarea sitului (vezi observaţiile privind datele cantitative mai jos):

-zona a fost desemnată ca arie protejată prin Hotărîrea Consiliului Judeţean Covasna nr. 39/2001.

4.5. Tip de proprietate:

-suprafeţele de teren aferente sitului constituie atît proprietate privată cît şi propritate a Consiliilor Locale.

4.6 Documentaţie:

-este în curs de elaborare documentaţia pentru înaintarea la Academia Română , pentru obţinerea avizului.

4.7. Istoric (se va completa de către Comisie)

Data	*Câmpul modificat*	*Descriere*

5. STATUTUL DE PROTECŢIE AL SITULUI ŞI LEGĂTURA CU SITURILE CORINE BIOTOPE

5.1. Clasificare la nivel naţional şi regional

Cod	*Categorie IUCN*	*%*
RO04	Categoria IV IUCN	0,10

5.2. Relaţiile sitului cu alte arii protejate

- desemnate la nivel naţional sau regional

Cod	*Categorie*	*Tip*	*%*	*Codul naţional şi numele ariei naturale protejate*
RO04	Rezervaţie naturală	*	0,03	2.486.-Lacul Sfânta Ana
RO04	Rezervaţie naturală	*	0,07	2.487.-Tinovul Mohoş

5.3. Relaţiile sitului descris cu siturile Corine biotop

Cod	*Suprapunere %*	*Nume*
J045HR	* 0,131	SFANTA ANA

6. ACTIVITĂŢILE ANTROPICE ŞI EFECTELE LOR ÎN SIT ŞI ÎN VECINĂTATE

6.1. Activităţi antropice, consecinţele lor generale şi suprafaţa din sit afectată

- Activităţi şi consecinţe în interiorul sitului

Cod	*Activitate*	*Intensitate*	*% Infl.*					
167	Exploatare fara replantare	B	-	161	Plantare de pădure	B		+
230	Vanatoare	B	-	141	Abandonarea sistemelor pastorale	B		-
140	Pasunatul	B	-	402	Urbanizare discontinua	B		-
690	Alte impacte determinate de turism si recreere ce nu au fost mentionate mai sus	A	-					

- Activităţi şi consecinţe în jurul sitului

Cod	*Activitate*	*Intensitate*	*% Infl.*					
140	Pasunatul	B	-	167	Exploatare fara replantare	B	25	-
230	Vanatoare	B	-					

6.2. Managementul sitului

Organismul responsabil pentru managementul sitului:

Contract Administrare: 6/22.02.2010, Administrator:Aociația VINCA MINOR Sf. Gheorghe, str. Bem Jozef, nr. 2, bl. 3, sc. C, ap. 12, jud Covasna 40729276214

Planuri de management ale sitului:

Situl nu are întocmit plan de management. Nu a fost solicitat pentru a fi preluat în custodie.

7. HARTA SITULUI

Harta fizică, Scara, Proiecție : Harta digitală a României (raster şi vector), 1:50.000, Stereo 1970

Specificați dacă limitele sunt disponibile în format digital : Da, în format digital ESRI .shp, în proiecție națională Stereo 1970

Specificați dacă se includ fotografii aeriene: Nu se includ aerofotograme

ANEXA NR. 12. LA PLANUL DE MANAGEMENT. LISTĂ CU OBIECTIVE – CONSTRUCȚII ȘI ACTIVITĂȚI ANEXE – EXISTENTE ÎN SITUL NATURA 2000 CIOMAD-BALVANYOS

Nr. Top	Nr. Cad.	CF	CF`	Descriere	Suprafaţa	Proprietari
5480/2/11/1		5114	23535	Grajd și teren de construcție	399	SC Producție “Daragus” SRL
5480/2/11/2		4449		Fâneață	7912	Banca Transilvania
5480/1/1/4	9007	5736	23246	Teren	615	Harai Laszlo Harai Melinda Farkas Pal Boloni Ildiko Pap Ildiko Katalin Farkas Tamas Mihaly Jakobovits Nicolae Alexandru Jakobovits Marta Maria Bacs Ludovic Bacs Gyongyver Maria
5480/1/2		4933		Complex comercial cu doua nivele Terasă, Cladire anexa și teren De construcție	1200	SC Producție “Daragus” SRL
5488/2		5529	23519	Fâneață	3414	SC Producție “Daragus” SRL
5486/14		4740		Teren comun zona verde	10730	Statul Român

5485/1/2		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/3		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/4		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/5		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/6		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/2		5148	23445	Casă de vacanță și teren	60	Cseh Csongor
5485/1/1/1/1		5148	23446	Teren	266	Cseh Csongor
5485/1/1/1/2		4781		Casă de odihnă, teren	113	Beres Csaba Beres Ecaterina
5485/3		4768		Teren de construcție	60	Statul Român
5485/1/1/2		4740		Teren	190	Statul Român
5485/4 5470/10/51/2/2 5485/1/1/3 5485/7/1	 23263	 4771	 23263	Casă de odihnă, teren de constr. Padure Curte Padure	60 84 164 135	Kalit Irina Ada Laszlo Ada Marta Ada Zoltan
5485/5		4767		Casă de vacanță și Teren de contructie	60	Teren: Statul Român construcție: Pap Judit-Ilona
5485/1/1/4		4740		Teren	189	Statul Român
5485/7/2		4740		Padure	1219	Statul Român

5485/6		4770		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Kiss Ludovic Kiss Ida
5485/1/1/5		4740		Teren	305	Statul Român
5486/13		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5486/12		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5486/11		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5486/10		4740	23441	Teren de construcție	60	Statul Român
5486/8		4740	23486	Teren de construcție	60	Statul Român
5486/9		4828		Casă de vacanță și teren deconstrucție	60	Teren: Statul Românconstrucție: Mihaly AntalZsoldos Tamas-Tristan
5486/7		4816/a		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Kadar Zoltan
5486/6		4740	23485	Teren de construcție	60	Statul Român
5486/4		4823		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Gabor Aron Fazakas Lajos
5486/5		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5487		4740	23487	Fâneață	1440	Statul Român
5486/3		4835		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Petrescu Nicolae Petrescu Floarea

5486/2		4815		Casă de odihnă, teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Matyas Anton Matyas Julianna-Elisaveta
5486/1		4814		Casă de odihnă, teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Foldes Levente Foldes Lajos
5470/10/51/2/1		4449		Padure	4728	Banca Transilvania
5488/1 5470/10/51/1/1	23547C	5110	23547	Oficiu de receptie, Casute 1-4 și Fâneață	1293 497	SC Prestari de servicii “Istvana” SRL
5470/10/51/1/2		5110	23548	Grup social, Casute 5-6, 11-16 și Padure	2182	SC Prestari de servicii “Istvana” SRL
5470/10/51/1/3	23549C	5110	23549	Casute 7-10, padure	1880	SC Prestari de servicii “Istvana” SRL
5470/10/51/1/4	23550	5110	23550	Casute 17-27, padure	1814	SC Prestari de servicii “Istvana” SRL
5470/10/51/1/5		5110	23551	Drum	1081	SC Prestari de servicii “Istvana” SRL
5470/10/51/1/6		5110	23552	Padure	71	SC Prestari de servicii “Istvana” SRL
5470/10/1/1/1		4740		Teren de construcție	260	Statul Român
5470/10/1/2		4765		Teren de construcție	60	Statul Român

5470/10/1/3		4764	24007	Casă de vacanță și teren de construcție	60	Daczo Margit Daczo Margareta Daczo Emoke Daczo Levente Hosszu Zoltan Hosszu Irina
5470/10/1/1/2		4787		Teren de construcție	210	Mathe Imre Mathe Magdolna
5470/10/1/4		4787		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Mathe Imre Mathe Magdolna
5470/10/1/5		5201		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Bakk Zsuzsa
5470/10/1/6		5201		Teren de construcție	60	Bakk Zsuzsa
5470/10/1/1/3		5201		Teren de construcție	447	Bakk Zsuzsa
5470/10/1/1/4		5202		Teren de construcție	577	Kalith Ladislau Kalith Rozalia Pal Ferencz Pal Ibolya Matyus Janos

5470/10/1/7		5202		Teren de construcţie	60	Kalith LadislauKalith RozaliaPal FerenczPal IbolyaMatyus Janos
5470/10/1/8		4769		Casă de vacanţă şi teren de construcţie	60	Kalith Ladislau Kalith Rozalia Pal Ferencz Pal Ibolya Matyus Janos
5470/10/1/9		4740		Padure	1683	Statul Român
5470/10/2/1		4740		Teren comun	1434	Statul Român
5470/10/2/2		4838		Casă de vacanţă şi teren de construcţie	60	Coman Miko Anna
5470/10/2/3		4939		Casă de vacanţă şi teren de construcţie	60	Magori Katalin Magori Tibor Magori Anna-Maria Magori Ecaterina Vancsa Ecaterina Clara Magori Tiberiu Iosif
5470/10/2/4		4939		Teren de construcţie	60	Magori Katalin Magori Tibor Magori Anna-Maria

						Magori Ecaterina Vancsa Ecaterina Clara Magori Tiberiu Iosif
5470/10/2/5		4766		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Hodor Gheza Hodor Viorika Veress Andras
5470/10/2/6		4772		Casă de odihnă, teren de construcție	60	Teren: Statul Român construcție: Istvan Andrei Istvan Gizella
5470/10/2/7		4773		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Istvan Andrei Istvan Gizella
5470/10/2/8		4762		Teren de construcție	28	Statul Român
5470/10/2/9(I,II-colectiv)		4763		Casă de vacanță și teren de construcție	92	Teren: Statul Român construcție: Markos Csaba Markos Emese Eross Tibor
5470/10/2/10		4740		Padure	1683	Statul Român

5470/10/3/2		4984		Teren de construcție	964	Bene Nagy Laszlo Bene Gabriella Elvira Bene Attila Balint Bene Levente Balint Bene Szabolcs Jeno Pall Zoltan Pall Sara
5470/10/4/1/2		4960		Teren de construcție	114	Bene Gabriella Elvira
5470/10/4/1/1/2		5129		Teren de construcție	200	Fuzi FerencFuzi Jolanda
5470/10/3/5/2 5470/10/4/1/1/1		5053		Teren de construcție Casă de vacanță și teren de constr.	134 122	Istvan Andrei Istvan Gizella
5470/10/3/5/1/1/1		5017		Teren de construcție	150	Pall Zoltan Pall Margareta
5470/10/3/5/1/1/2/2		4992		Teren de construcție	54	Pall Zoltan Pall Margareta
5470/10/3/5/1/1/2/1		5041	23433	Teren de construcție	126	Bozu Andreea-Georgeta
5470/10/3/5/1/2		5009	23431	Casă de vacanță și teren de construcție	125	Bozu Madalina Ecaterina

5470/10/4/2		4959	23432	Teren de construcție	55	Bozu Madalina Ecaterina
5470/10/4/3		3768		Teren de construcție	80	Bene Ecaterina Bene Gabriella Elvira Bene Attila Bene Levente Balint Bene Szabolcs Jeno
5470/10/4/4		3768		Padure	3026	Bene Ecaterina Bene Gabriella Elvira Bene Attila Bene Levente Balint Bene Szabolcs Jeno
5470/10/3/4	23904	4996	23904	Teren de construcție	400	Kiss Barta Peter Vilmos
5470/10/3/3/1/2		5091	23437	Casă de vacanță și teren de construcție	260	Tamas Istvan
5470/10/3/3/1/1/2		4982?		Teren de construcție	200	Fuzi Ferenc Fuzi Jolanda
5470/10/3/3/1/1/1		4982		Teren de construcție	380	Coporan Emil Canel Coporan Erasmia Erato
5470/10/3/1		4955 colectiv		Casă de odihnă din cărămidă	116	Bene Nagy Laszlo Bene Gabriella-Elvira Bene Szabolcs Jeno

5470/10/3/3/2		4958		Teren de construcție	467	Bene Nagy Laszlo
5470/10/3/3/3		4958		Teren de construcție	221	Bene Nagy Laszlo
5470/10/5/1/1/2/1		4914	23011	Casă de vacanță și teren de construcție	200	Varga Paraschiva Varga Laszlo Varga Gabor jun.
5470/10/5/1/1/2/2		4926		Casă de vacanță și teren de construcție	200	Vardo Zoltan Vardo Matild
5470/10/5/1/2		4683		Teren de construcție	60	Solyom Janka
5470/10/5/1/3		4683		Teren de construcție	60	Solyom Janka
5470/10/5/1/4		4683		Teren de construcție	60	Solyom Janka
5470/10/5/1/5		5175	24038	Teren de construcție	60	Ungureanu Elisabeta
5470/10/5/1/6		5175	24039	Teren de construcție	60	Ungureanu Elisabeta
5470/10/5/1/1/1/2/	24026	5175	24026	Teren de construcție	129	Ungureanu Elisabeta Jakab Albert Jakab Eva
5470/10/5/1/1/1/2/	24027	5175	24027	Teren de construcție	180	Ungureanu Elisabeta
5470/10/5/1/7		4743		Casă de vacanță și teren deconstrucție	71	Jakab AlbertJakab Eva
5470/10/5/1/1/1/		4683	23004	Teren de construcție	539	Solyom Janka

1						
5470/10/5/1/8		4742		Vila cu parter și mansarda și teren	75	Jakabos Istvan Jakabos Jolan Mar Dionisie Mar Eva
5470/10/5/2		60		Padure	1924	Haraly Iosif
5470/10/6/5/2		3759		Loc de construcție	434	Siklodi Emil
5470/10/6/1/1		4925		Loc de construcție	291	Dundler Iosif Dundler Terezia Ildiko
5470/10/6/1/2		4923		Loc de construcție	220	Magori Laszlo Magori Ildiko Derzsi Gyula Derzsi Reka Viola
5470/10/6/2		4757		Loc de construcție	60	Derzsi Gyula Magori Laszlo
5470/10/6/3		4757		Loc de construcție	100	Derzsi Gyula Magori Laszlo
5470/10/6/1/3		4924		Loc de construcție	334	Bokor Zoltan Jozsef Bokor Izabella
5470/10/6/4		4756		Casă din lemn compus din 3 Incaperi cu supr. Constr.41	60	Toth Catalina Zatyi Olga

				mp și Loc de construcție		Bokor Izabella
5470/10/6/1/4		3759		Loc de construcție	74	Siklodi Emil
5470/10/6/5/1		3759		Loc de construcție	1174	Siklodi Emil
5470/10/7/1/3		4965		Padure	84	Szasz Fejer Gyongyi Maria Szasz Fejer Janos Nitu Stefan David Nitu Terezia
5470/10/7/1/1	23989C	4962	23989	Padure	536	Szasz Fejer Gyongyi Maria Szasz Fejer Janos
5470/10/7/1/2		4961		Padure	277	Nitu Stefan David Nitu Terezia
5470/10/7/2		4441		Padure	2700	Statul Român
5470/10/8/1/1		5070		Teren de construcție	268	Varhelyi Elena
5470/10/8/2		4745		Teren de construcție	168	Zathureczky Izabella Bertalan Janos-Bela-Istvan Bertalan Eva Szots Ervin Szilamer Arany Reka Kriszta

5470/10/8/3		4744		Casă de vacanță și teren de construcție	144	Teren: Varhelyi Odon Bardocz Csaba construcție: Varhelyi Elena Bardocz Csaba
5470/10/8/1/2		5070		Teren de construcție	137	Varhelyi Elena
5470/10/8/1/4		5070		Teren de construcție	268	Varhelyi Elena
5470/10/8/1/5/1	9015	5070		Teren de construcție	319	Varhelyi Elena
5470/10/8/85470/10/8/95470/10/8/105470/10/8/1/5/2	9017	5706		Teren de construcție	606060344	Fazakas Noemi-Xenia-Clarisa
5470/10/8/4		4746		Casă de vacanță din lemn și teren de construcție	80	Gaspar Ioan Gaspar Magdalena
5470/10/8/5		5070		Teren de construcție	60	Varhelyi Elena
5470/10/8/6		4747		Teren de construcție	138	Bimbo Peter Csaki Szidonia
5470/10/8/7		5078		Teren de construcție	60	Balogh Ildiko Balogh Ungureanu Attila Balogh Ungureanu Maria Kovacs Ildiko

5470/10/8/1/3		5078		Teren de construcție	132	Balogh Ildiko Balogh Ungureanu Attila Balogh Ungureanu Maria Kovacs Ildiko
5470/10/8/11	9166	3756	23023	Teren de construcție	1329	Szabo Krisztina Szabo Vince Arpad Szabo Zsolt Dezso Szabo Emilia Szabo Reka
5470/10/9/2		4748	23553	Casă cu 2 camere, 2 mansarde, veranda și teren de construcție	144	Pall Huba-Erno Fejer Sandor Fejer Viorica
5470/10/9/3		4749	24308	Teren de construcție	144	Csire Gabriella Csire Iosif
5470/10/9/1/1		3757	23592	Teren comun de intrare	937	Borcsa Zsuzsa
5470/10/9/4		4750		Teren de construcție	110	Dezso Andras Dezso Irina Dezso Zsuzsanna Dezso Laszlo jun. Szocs Erzsebet

						Dezso Ildiko Dezso Andrei
5470/10/9/5		4751	24309	Teren de construcție	132	Fekete Marta Czompo Szekely Janos-Laszlo
5470/10/9/6		4752	24303	Casă de vacanță din lemn și teren de construcție	99	Kuna Iosif-Eugen Kuna Imola
5470/10/9/1/2 5470/10/9/7		4888	24304	Teren de construcție Casă de odihnă cu etaj și teren Con.	413 77	Opra Vilmos Opra Magdalena
5470/10/9/8		3757	24310	Teren de construcție	1617	Lukacs Eugen Opra Terezia
5470/10/10/1		4804		Casă de vacanță și teren de construcție	682	Laczko Aron
5470/10/10/2		4805		Casă de vacanță și teren de construcție	682	Fazakas Noemi-Xenia-Clarisa
5470/10/10/3/1/1	9035	5713		Teren de construcție	190	Foldes LudovicFoldes Elisabeta
5470/10/10/3/1/	9036	5714		Teren de construcție	190	Foldes Lajos

2						
5470/10/10/3/1/3	9037	5715		Teren de construcție	190	Foldes Levente
5470/10/10/3/1/4	9038	5008		Teren de construcție	112	Foldes Ludovic Foldes Elisabeta Foldes Levente Foldes Lajos
5470/10/10/3/2		3758		Fond forestier	1551	Statul Român
5470/10/11/4		4896		Intrare comuna	351	Statul Român Martinec Eva Mathe Elisabeta
5470/10/11/1/1	185	4894		Teren de construcție	371	Statul Român
5470/10/11/1/3		4894		Teren de construcție	37	Statul Român
5470/10/11/1/2	186-24022 -24023 -24024	5824	23318	Casă de vacanță și teren de construcție	528	Ferencz Ferdinand Gerei Anna Hodor Bela
5470/10/11/2/1		4783	23606	Teren de construcție	136	Bernad Istvan Bernad Eva Bernad Zsolt Bernad Agnes

5470/10/11/2/2		4414	23607	Casă de vacanță și teren de construcție	400	Bernad Istvan Bernad Zsolt Bernad Agnes
5470/10/11/2/3		4415		Casă de vacanță și teren de construcție	400	Kalith Attila Kalith Magdolna Szabo Adel
5470/10/11/3		4875		Padure	1374	Statul Român Martinec Eva Mathe Elisabeta
5470/10/12/1		5523		Teren de construcție	926	Voina Levente
5470/10/12/2		4688		Casă de odihnă și teren de constrie	400	Pal Bela Pal Terezia
5470/10/12/3		3787		Teren de construcție	2271	Nagy Elena
5470/10/13		4083		Padure	3597	Hanganu Maria
5470/10/14/2		4760		Una casă și teren de construcție	60	Gocz Hunor Levente Gocz Levente
5470/10/14/1		4681		Teren de construcție	780	Parvulescu Dora Manu Cristian Manu Tudor Vintila Patragenaru Adriana

5470/10/14/3		4759		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Szabo Zoltan Szabo Hajnal Angela
5470/10/14/4		4681		Teren de construcție	60	Parvulescu Dora Manu Cristian Manu Tudor Vintila Patragenaru Adriana
5470/10/14/5		4758		Casă de vacanță cu etaj, mansarda din cărămidă și teren de construcție	120	Nagy SandorNagy EditBodi EcaterinaBodi Laszlo
5470/10/14/6/1	9090	5198		Casă de vacanță și teren de construcție	395	Balint Stefan Balint Ecaterina
5470/10/14/6/2		5199		Teren de construcție	190	Barta Elisabeta
5470/10/14/6/3		4681		Teren de construcție	1932	Parvulescu Dora Manu Cristian Manu Tudor Vintila Patragenaru Adriana
5470/10/15/1/1/1		4994		Padure	355	Pupaza Ioan Pupaza Zita
5470/10/15/1/1/3		4994		Padure	27	Pupaza Ioan Pupaza Zita
5470/10/15/1/1/		5048		Teren de construcție	382	Henning Agnes

2						
5470/10/15/1/2		4995		Teren de construcție	300	Henning Agneta
5470/10/15/2		1499		Casă de odihnă și teren de constrie	844	SC “Revox” SRL
5470/10/15/3/1		5153		Casă de vacanță și teren de construcție	300	Barta Elisabeta
5470/10/15/3/2/1	133?	5558		Teren de construcție	394	SC “Trimex Servicii” SRL
5470/10/15/3/2/2 5470/10/15/4/1	134?	5552		Teren de construcție	161 249	Imbrea Eusebiu Imbrea Iustina
5470/10/15/4/2	135?	3883		Teren de construcție	463	SC “Trimex Servicii” SRL
5470/10/16		4360	23711	Casă de vacanță și teren de construcție	3597	Teren: Statul Român cota 6/8 parte Jancso Ioan Attila 1/8 parte Bod Iosif 1/8 parte Construcții: Mozes Aron Szakacs Eta Erzsebet
5470/10/17/1/1		4903		Teren de construcție	570	Majoran Istvan Majoran Zsuzsanna
5470/10/17/3		4903		Casă de odihnă și teren de constrie	120	Majoran Istvan Majoran Zsuzsanna

5470/10/17/2		4819		Teren de construcţie	60	Majoran Istvan Majoran Zsuzsanna
5470/10/17/1/2		3834		Teren comun, intrare zona verde	765	Statul Român
5470/10/17/4		4820		Casă de odihnă şi teren de constrie	60	Teren: Statul Român Construcţii: Chifu Vasile Borsai Piroska Kovacs Ildiko
5470/10/17/5		4820		Teren de construcţie	60	Teren: Statul Român Construcţii: Chifu Vasile Borsai Piroska Kovacs Ildiko
5470/10/17/6		3834		Teren de construcţie	60	Statul Român
5470/10/17/7		4792		Teren de construcţie	60	Teren: Statul Român Folosinta: Gajdo Tiberiu
5470/10/17/8		3834		Teren de construcţie	60	Statul Român
5470/10/17/9		4818		Teren de construcţie	60	Statul Român
5470/10/17/10		3834		Teren de construcţie	60	Statul Român
5470/10/17/11		4803		Teren de construcţie	60	Statul Român
5470/10/17/12		3834		Teren de construcţie	1602	Statul Român

5470/10/18/1/2		4789		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Fischer Vilmos Fischer Piroska
5470/10/18/2		4790 colectiv	23057	Casă de vacanță și teren de construcție	60	Farkas Gavril Farkas Magda
5470/10/18/3		4791		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Turoczy Erno
5470/10/18/1/1		3834		Teren comun, intrare zona verde	1835	Statul Român
5470/10/18/4		4793		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român Construcții: Csaszar Donat Csaszar Eva-Borbala Nagy Arpad Nagy Attila Nagy Bela Adam
5470/10/18/5		4807		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Czifra Mihaly
5470/10/18/6		3834		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/18/7		4806		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Teren: Statul Român Construcții: Kovacs Mihail Kovacs Ilona Nania Irma

5470/10/18/8		3834		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/18/9		4808		Teren de construcție	60	Magyari Arpad Magyari Ecaterina
5470/10/18/10		3834		Teren de construcție	1837	Statul Român
5470/10/19/1		3834		Loc de Construcții și Fâneață	3437	Statul Român
5470/10/19/2		4779		Teren de construcție	160	Toth Olga
5470/10/20/1/2/1		4779	23236	Teren de construcție	191	Toth Olga
5470/10/20/2		4779		Casă de vacanță și teren de construcție	60	Toth Olga
5470/10/20/1/2/2 5470/10/20/3	24035C	5792		Teren de construcție	219 60	Toth Zoltan-Istvan Toth Katalin Toth Katalin Mocanu Marius-Liviu
5470/10/20/4		4786	23679	Teren de construcție	60	Statul Român Folosita: Bacs Lajos Bacs Gyongyver
5470/10/20/5		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/20/6		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/20/1/1		4740		Teren comun cu intrare	1003	Statul Român

5470/10/20/7		4776	23683	Casă de vacanță și teren de construcție	60	Sylvester Andrea Sylvester Csaba
5470/10/20/8		4775	23688	Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/20/9		4774	23687	Teren de construcție	60	Statul RomânFolosinta: Szarvadi JozefSzarvadi IrinaOtvos AlexandruOtvos Irina
5470/10/20/10		4740		Padure	1700	Statul Român
5470/10/21/4 5470/10/21/5/1		4954	23352	Cabana de odihnă și teren de construcție, Padure	1243	SC “Newcon”SRL
5470/10/21/5/2		4740		Padure	1445	Statul Român
5470/10/21/3		4740		Teren de construcție	60	Statul Român
5470/10/21/2		4780	23684	Teren de construcție	60	Statul Român Folosinta: Drunek Zoltan Drunek Elena
5470/10/22/1/4		5669		Teren de construcție	96	Cseh Maria Zsuzsanna Szocs Jozsef Szocs Eva
5470/10/22/1/3		5668		Teren de construcție	334	Szocs Jozsef Szocs Eva

5470/10/22/1/1		5109		Teren de construcție	100	Urban Ioan Urban Steliana
5470/10/22/1/5		4781		Casă de odihnă compusa din 4 apartamente	112	Cseh Maria Zsuzsanna Urban Ioan
5470/10/22/1/2		5107		Teren de construcție	1156	Cseh Maria Zsuzsanna
5470/10/22/2		5086	23554	Fâneață	1799	Clompe Eva Imola
5470/10/23/4		3785		Teren de construcție	432	Hejja Marta
5470/10/23/1		3785		Casă de vacanță și teren de construcție	1147	Teren: Hejja Marta Construcții: Hejja Istvan Hejja Marta
5470/10/23/2		4936		Teren de construcție	150	Balog Petrica Balog Elisabeta
5470/10/23/3		3785		Padure	1868	Hejja Marta
5470/10/24/1/1		3771		Teren de construcție	118	Kovacs Emma-Lujza-Elisabeta Kovacsy Emma
5470/10/24/2		4755		Teren de construcție	60	Deme Ladislau Deme Terezia
5470/10/24/1/2		4755		Teren de construcție	319	Deme Ladislau Deme Terezia
5470/10/24/3		4753		Teren de construcție	60	Mocsari Gondos Adalbert Mocsari Gondos Zoltan

5470/10/24/1/3		3771		Teren de construcție	63	Kovacs Emma-Lujza-Elisabeta Kovacsy Emma
5470/10/24/4		4754		Teren de construcție	60	Mocsari Gondos Adalbert
5470/10/24/5		3771		Fâneață	2917	Kovacs Emma-Lujza-Elisabeta Kovacsy Emma
5470/10/25/2		4951	23847	Teren de construcție	170	Gabor Sarolta Gabor Andrei
5470/10/25/3		4952		Teren de construcție	170	Hejja IstvanHejja Carmen- LuminitaSzekeres LeventeSzekeres Camelia
5470/10/25/4		4949		Teren de construcție	170	Szekeres Levente Szekeres Camelia
5470/10/25/1		3774		Teren de construcție	177	David Emeric Anton
5470/10/25/6/1		4947	23028	Teren de construcție	30	Imreh Zsombor Imreh Elvira
5470/10/25/5		4947	23027	Casă de vacanță și teren de construcție	100	Imreh Zsombor Imreh Elvira
5470/10/25/6/2		3774		Teren de construcție	109	David Emeric Anton
5470/10/25/6/3		5533	23007	Teren de construcție	100	SC “Construcții MBS” SRL
5470/10/25/7		4944	23009	Casă de vacanță și teren de construcție	100	Tusa Levente Tusa Gabriella Ibolya

5470/10/25/8		4948		Casă de vacanță și teren de construcție	140	Deak Attila Istvan Deak Edit
5470/10/25/9		4950		Casă de locuit și teren de construcție	95	SC “Construcții MBS” SRL
5470/10/25/10		4945		Teren de construcție	100	Hanko Denes Hanko Piroska
5470/10/25/11/1		3774		Drum și teren comun	150	David Emeric Anton
5470/10/25/11/2		4953		Teren de construcție	455	Ciobanu Dan Ciobanu Elena
5470/10/25/11/3		3774		Teren de construcție	210	David Emeric Anton
5470/10/25/11/4		3774		Teren de construcție	210	David Emeric Anton
5470/10/25/11/5		3774		Teren de construcție	210	David Emeric Anton
5470/10/25/11/6		3774		Teren de construcție	901	David Emeric Anton
5470/10/26/1		5028		Casă de vacanță și teren de construcție	1310	SC “Construcții MBS” SRL
5470/10/26/2		3971		Padure	2290	Stoicianu Gheorghe
5470/10/27/1	156	5631		Padure	1021	SC “Construcții MBS” SRL
5470/10/27/2	157	334		Padure	2579	Tuzson Anna
5470/10/28/1/5		5557		Loc de vila	105	Csaki Blasiu
5470/10/28/1/1		5047		Casă de vacanță din lemn,	300	Stoica Lucian Ovtavian

				Loc de vila		Stoica Mariana
5470/10/28/1/2/2/1/1	222	5635		Loc de vila	8	Stoica Lucian Ovtavian Stoica Mariana
5470/10/28/1/2/2/1/2	223	5557		Loc de vila	333	Csaki Blasiu
5470/10/28/1/2/1		5527		Loc de vila	237	Torok Gheza Torok Sarolta
5470/10/28/1/2/2/2		5045	23725	Casă de vacanță, loc de vila	104	Felea Ioana
5470/10/28/1/2/2/3		5019		Loc de vila	86	Kadar Maria Izabella
5470/10/28/1/3		5019		Loc de vila	100	Kadar Maria Izabella
5470/10/28/1/4		5046		Loc de vila	100	Csaki Blasiu Kadar Maria Izabella
5470/10/29		3762	24222	Padure	3600	Pletkovich Iosif
5470/10/30		3763	23542	Padure	3600	Gaberdeon Gheorghe Varga Betina Margareta
5470/10/31		1582		Padure	3600	Orszgos Gyermekvedo Liga esGyermekszanatorium Egyesulet
5470/10/54		3773		Padure	1440	Balogh Elek

5470/10/57/14		4886		Teren de construcție	9699	Statul Român
5470/10/56/1		3786	23918	Casă de locuit și teren de construcție	1231	Daragus Attila Daragus Eniko
5470/10/56/2		3786	23919	Drum intrare comuna	366	Daragus Attila Daragus Eniko
5470/10/56/3		4902		Teren de construcție	250	Keresztes Istvan Keresztes Eniko
5470/10/56/4		4898		Teren de construcție	250	Sarkany Dominic Sarkany Clara
5470/10/56/5		4898		Teren de construcție	250	Sarkany Dominic Sarkany Clara
5470/10/56/6	23541	4892	23541	Teren de construcție	250	Kocsis Csaba Kocsis Ecaterina
5470/10/56/7/1	179	843	23836	Teren de construcție	182	Bardocz Maria Magdalena
5470/10/56/7/2 5470/10/56/8	178	5582		Teren de construcție Casă de vacanță și teren de constr.	68 250	Iamandi Oana-Elena
5470/10/56/9		4899		Teren de construcție	250	Paszka Andrei Paszka Eva
5470/10/56/10		4891		Teren de construcție	250	Trefas Janos Trefas Matilda

5470/10/55/5		4967/a		Teren de construcție	439	Statul Român
5470/10/55/3	9013	5680	23290	Casă de vacanță și teren de construcție	250	Teren: Statul Român Construcții: Tuchilus Ioan
5470/10/55/4	239	5663		Casă de vacanță și teren de construcție	250	Teren: Statul Român Construcții: Nastasă Adrian-Andrei Nastasă Ioana Gabriela
5470/10/55/2		4967/a		Teren de construcție	250	Statul Român Folosinta: Sarosi Adalbert
5470/10/55/1	9129	5775 colectiv		Casă de vacanță și teren de construcție	250	Teren: Statul Român Construcții: Balazs Szilamer Gergely Menyhart Attila Fekete Katalin
				Construcție temporară - Punte suspendată in Tinovul Răbufnitoarea	150m^2	Asociația Vinca Minor - Custodele sitului ROSCI0037 Ciomad-Balvanyos